Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 20 A

Poznań, czwartek dnia 14 stycznia 1932

Rok XXVII

Nowe komplikacje w Mandżurji

Zaostrzenie położenia politycznego w Europie, spowodowane znanem oświadczeniem kanclerza Brüninga w sprawie odszkodowań, odwróciło uwagę od wypadków, rozgrywających się na Dalekim Wschodzie. Tymczasem stają się one coraz intensywniejsze i wciągają w swój wir coraz to inne siły. Z jednej strony Japonja po zajęciu Czin-Czau zajęła już prawie całkowicie południową i środkową Mandżurję, usuwając wojska chińskie poza słynny mur chiński. Z drugiej strony okupacja ta skłoniła wreszcie Stany Zjednoczone do energicznych wystąpień.

Rząd waszyngtoński, opierając się na traktacie waszyngtońskim dziewięciu mocarstw z r. 1922 wystąpił do rządu japońskiego z notą, w której dowodził, że operacje wojskowe, jakie Japonja przeprowadza w Mandżurji, gotowe spowodować pogwałcenie tego traktatu. Cóż ten traktat przewidywał? Przewidywał poszanowanie integralności i niepodległości całego terytorjum chińskiego, a dla wszystkich państw zastosował zasadę „otwartych drzwi", czyli zasadę swobodnego handlu na całym obszarze Chin. Rząd amerykański uważa, że akcja japońska gotowa naruszyć obie te zasady. Dlatego też sekretarz stanu Stanów Zjednoczonych, p. Stimson oświadczył, że rząd amerykański nie uzna faktów dokonanych w Mandżurji i że wszelkie zmiany, jakieby chciano wprowadzić do stosunków prawnych, dotyczących Chin, musiałyby nastąpić za zgodą wszystkich państw, które podpisały traktat waszyngtoński z r. 1922.

Nota rządu amerykańskiego wywarła wszędzie silne wrażenie. Ameryka po długich wahaniach wracała do tradycyjnej polityki antyjapońskiej, a popierającej Chiny. Ale, rzecz znamienna, inicjatywa ta nigdzie nie wywołała entuzjazmu i nigdzie nie spotkała się z poparciem. Oczywiście Japończycy są oburzeni. Powołują się na to, że traktat waszyngtoński z r. 1922 utrzymywał zasadę koncesyj japońskich w Mandżurji, a obecne wypadki w tej prowincji mają jedynie na celu poszanowanie tych praw. Również niezadowoleni są Chińczycy. Ci twierdzą, że akcja rządu amerykańskiego przypomina zamknięcie drzwi domu, z którego złodziej zdążył wynieść całą biżuterję.

Ale, co ciekawsze, inicjatywa amerykańska nie spotkała się z poparciem żadnego mocarstwa. Rząd amerykański rozesłał swoją notę do wszystkich państw, które podpisały traktat z roku 1922 w sprawie stosunków nad Oceanem Spokojnym. Prezydent Hoover liczył się niewątpliwie z tem, że przynajmniej wielkie mocarstwa przyłączą się do jego akcji. Tymczasem stało się inaczej. Rząd francuski oświadczył, że sprawa wypadków w Mandżurji jest przedmiotem obrad Rady Ligi Narodów i dlatego Francja sprzeciwia się, aby zagadnienie to miało przejść z tej płaszczyzny na płaszczyznę paktu waszyngtońskiego. Rząd angielski natomiast odpowiedział wymijająco, iż władze japońskie wielokrotnie go zapewniały, że zasada „otwartych drzwi" w niczem nie będzie naruszona przez okupację wojsk japońskich. Z tego powodu rząd brytyjski uznał, że nie potrzebuje się przyłączać do inicjatywy amerykańskiej, a conajwyżej przedsięweźmie samodzielne kroki w Tokio. Prasa angielska złośliwie zaznacza, że nota amerykańska tylko zaostrzy położenie.

Słowem, dyplomację amerykańską spotkała porażka. Miała ona jednak tę dobrą stronę, że rzuciła nowe światło na układ sił nad Oceanem Spokojnym. Okazuje się, że Japonja ma więcej sympatji, niż się początkowo spodziewano. Zwłaszcza Francja i Anglja, które posiadają kolonje w Azji, zainteresowane są w tem, ażeby na tym rozległym kontynencie panował spokój i ład. Niebezpieczeństwo komunizmu z jednej strony, ruchy nacjonalistyczne w Indjach i Chinach z drugiej, zmuszają Francję i Anglję do liczenia się więcej, niż kiedykolwiek z Japonją, która reprezentuje w Azji pierwiastki ładu i autorytetu.

Inicjatywa amerykańska wykazała pozatem, że rząd Stanów Zjednoczonych nie posiada już tak bezwzględnego autorytetu, jakim cieszył się niedawno. Nie wiemy, czy odmowne stanowisko Francji i Anglji jest wynikiem jakiegoś ściślejszego porozumienia, które dotyczyłoby również spraw europejskich — niemniej zajęcie przez Anglję stanowiska, bliższego Francji, niż Stanom Zjednoczonym, ku którym doniedawna jeszcze zwracała się polityka brytyjska, jest bardzo znamienne.

Zatarg na Dalekim Wschodzie rozwija się więc dalej, wytwarza coraz jaskrawszą sytuację i nic nie wskazuje, aby miał się w najbliższym czasie zlikwidować, czy zlokalizować. Narazie widzimy, że konflikt mandżurski rozszerza się na inne wielkie mocarstwa. A kto wie, jaka atawistyczna nienawiść panuje w narodzie amerykańskim, zwłaszcza w Kalifornji, w stosunku do Japończyków, ten może spodziewać się dalszych niespodzianek.

Trzeci gabinet Lavala

Tardieu ministrem wojny — Tekę Brianda zatrzymuje sam Laval

Paryż, 14. 1. (Tel. wł.) Premjer Laval otrzymał od senatora Paul Boncour, któremu zaofiarował tekę po Briandzie, odpowiedź odmowną.

Paryż, 14. 1. (PAT.) O godz. 12 w nocy ukonstytuował się 3-ci gabinet Piotra Lavala. Prezesurę gabinetu i tekę min. spraw zagr. objął Laval, min. wojny Tardieu, min. spraw wewnętrznych Gathala, min. rolnictwa Foulde. Wszyscy pozostali ministrowie zatrzymali swe dotychczasowe stanowiska.

Paryż, 14. 1. (PAT). Min. Cathala, który objął w nowym gabinecie tekę min. spr wewn., zajmował stanowisko podsekretarza stanu w tem ministerstwie w poprzednim gabinecie, min. Foulde zaś, obecny min. rolnictwa, pełnił w poprzednim gabinecie funkcję podsekretarza stanu w tem ministerstwie.

Paryż, 14. 1. (PAT). Laval po przedstawieniu swoich współpracowników w nowym gabinecie prezydentowi republiki Doumerowi oświadczył przedstawicielom prasy, że w czasie swojej wizyty u Brianda nalegał usilnie na to, aby popierał on w dalszym ciągu rząd swoim autorytetem i doświadczeniem w sposób, jaki będzie uważał dla siebie za możliwy. Premjer dodał, że w dniu dzisiejszym będzie w tej sprawie rozmawiał z Briandem. Na koniec premjer Laval oznajmił; że nowy rząd przedstawi izbie w najbliższy wtorek.

Paryż, 14. 1. (PAT). Natychmiast po ogłoszeniu listy nowego gabinetu ukazał się następujący komunikat: Powzięte przez p. prezydenta republiki postanowienie powierzenia p. Lavalowi misji utworzenia nowego gabinetu nie było żadną niespodzianką dla sfer politycznych, gdyż było ono tam brane w rachubę już od chwili złożenia przez premjera zbiorowej dymisji gabinetu. Wskutek szczególnych okoliczności, które wywołał kryzys ministerjalny, chociaż izba dep. nie wyraziła votum nieufności ustępującemu gabinetowi, premjer Laval postarał się utrzymać w swoim całokształcie skład gabinetu, którego premjerem był aż do chwili śmierci Maginota. Było to bowiem rzeczą ważną, aby kryzys ministerjalny zlikwidowany został możliwie w jaknajszybszym czasie bez względu na powagę sytuacji oraz ważne zadania, jakie ma przed sobą rząd francuski do rozwiązania, zwłaszcza w dziedzinie polityki zagr.

Ludność polska w Prusach Wschodnich niepewna życia i mienia

Jawny bunt band hitlerowskich w Jedwabnie — Przygnębienie wśród Polaków

Królewiec, 14. 1. (PAT). Wieś Jedwabno, w południowych Prusiech Wschodnich, była ponownie świadkiem demonstracyj niemieckich żywiołów hakatystycznych przeciwko polskiej mniejszości

W związku z napadem bojówek niemieckich na Polakach w połowie grudnia ub. roku, która to sprawa odbiła się echem w całej prasie europejskiej, bawił obecnie w Jedwabnie prokurator, celem przeprowadzenia śledztwa w tej sprawie. Prokurator zarządził zaaresztowanie dwóch agitatorów, czemu jednakowoż licznie zgromadzeni hitlerowcy siłą przeszkodzili. Tłum, złożony z 300 osób, obległ prokuratora, urzędującego w miejscowej karczmie, i zażądał wydania aresztowanych. W następstwie tego jawnego buntu doszło do starcia z zawezwaną na pomoc policją. Ranni są zarówno po stronie tłumu jak i policji.

Wśród ludności polskiej wywołały wypadki ostatnich miesięcy niezwykłe przygnębienie. Ludność polska nie jest pewna życia ani mienia. Osoby, przyznające się jawnie do polskiej narodowości, są przedmiotem nieustannych napadów i szykan ze strony hakatystów.

Niemcy mogą płacić

Opinja delegata brytyjskiego w komitecie bazylejskim, Laitona

Londyn, 14. 1 (PAT). Delegat brytyjski w komitecie bazylejskim do badania zdolności płatniczych Niemiec, Laiton, wygłosił wczoraj wieczorem w jednym z klubów londyńskich interesujące przemówienie o reparacjach

Laiton podkreślił, że moratorjum celowi nie odpowiada, zwłaszcza o ile by to miało być moratorjum 2-letnie lub nawet dłuższe, albowiem długo już czekać nie można z definitywnem załatwieniem spłat. Laiton uważa, że załatwienie powinno nastąpić najpóźniej w ciągu roku.

Niemiecki punkt widzenia co do określenia wszystkich długów Laiton nazywa nieekonomicznym Gdyby nawet do tego doszło, to ktoś jednakże zapłacić musi. Niemcy w razie określenia reparacyj i długów międzysojuszniczych pozostałyby z zadłużeniem wewn. w wysokości tylko 500 milj. funtów czyli 8 ft. na głowę. Natomiast Francja pozostałaby z zadłużeniem 2 miljardów 300 tys. czyli 56 ft. na głowę, a W. Brytanja z zadłużeniem 6 miljardów 600 milj. czyli 150 ft. na głowę, Ameryka zaś z zadłużeniem 3 miljardy 200 milj czyli 27 ft. na głowę.

Chciałbym spotkać takiego ekonomistę lub jakikolwiek kraj, któryby w tych warunkach starał się mnie przekonać, że Niemcy nie mogą nic płacić — oświadczył Laiton. Jasnem jest, że Niemcy mogą płacić i że można ustalić system, dostosowany do okresu depresji gospodarczej. Mojem zdaniem konieczne jest dojście do porozumienia już obecnie i rozpoczęcie rekonstrukcji jaknajprędszej, bo długo czekać niepodobna. Byłoby bardzo pożądane, aby system dotychczasowy uległ zupełnemu przekreśleniu, albowiem usunęłoby to źródło irytacji, oparte w pewnym sensie jeszcze na psychologji wojennej

Krwawa ironja losu

Pisaliśmy wczoraj o krwawej ironji losu, że w procesie, wytoczonym posłom „Centrolewu", skazani zostali na ciężkie więzienie ludzie, którzy — aczkolwiek nie wszyscy — utorowali drogę systemowi „sanacyjnemu", oddając przez lata najdalej idące usługi twórcom tego systemu. Teraz notuje „Robotnik" wiadomość, którą należy dać również pod tytułem: krwawa ironja losu. Oto, co pisze:

„Za siedem dni Irena Kosmowska, jedna z najbardziej zasłużonych działaczek ludowych i niepodległościowych w Polsce, ma się znaleźć w więzieniu z wyroku sądowego za mowę, wygłoszoną w swoim czasie w Lublinie.

„Onegdaj zjawił się u ob. Kosmowskiej komisarz policji, Andruchowicz, chcąc ją odwieźć niezwłocznie do więzienia centralnego w Warszawie.

„Na skutek interwencji u prokuratora ob. Kosmowska uzyskała 7-dniowe odroczenie wykonania wyroku, celem uregulowania spraw osobistych. Ob. Kosmowska straciła przed bardzo niedawnym czasem matkę."

Od siebie dodamy, że b. posłanka „Wyzwolenia" p. Kosmowska była dawniej jedną z najfanatyczniejszych, wprost bezprzytomnych zwolenniczek Piłsudskiego i piłsudczyzny. Teraz idzie do więzienia za uwagi o Piłsudskim, wygłoszone w mowie na wiecu.

Opinja francuska wobec jawnego buntu Niemiec

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w styczniu.

W przeddzień konferencji w sprawie odszkodowań, wyzwanie, rzucone przez kanclerza Brüninga, sprawiło wrażenie istotnej bomby. Wyzwanie to bowiem jest już teraz jawnym buntem przeciwko „haraczowi" „narzuconemu" traktatem wersalskim. Nie należy bowiem zapominać, iż oficjalny raport ekspertów, zebranych w Bazylei, a podpisany przez p. Melchiora, delegata niemieckiego, utrzymuje, iż w obecnej tylko chwili Niemcy nie mogą uiścić się ze swych zobowiązań. Raport zaś bynajmniej nie przesądza o przyszłości. Inaczej mówiąc, oświadczenie kanclerza Brüninga jest przedewszystkiem aktem politycznym, dowodzącym dobitnie, że Niemcy nie chcą płacić odszkodowań.

Opinja francuska w tym też duchu omawia wystąpienie kanclerza Niemiec. Osądzając bezstronnie sytuację, przypomina ona, iż ostatnio w poważnym organie radykalnym, jakim jest „Dépêche de Toulouse", dziennik, należący do braci Sarraut, naczelny jej redaktor wystąpił z niesłychanym pomysłem uczynienia raz jeszcze przez Francję wspaniałomyślnego „gestu" i przekreślenia odszkodowań na rzecz przyjaźni francusko-niemieckiej! Jak jednak tę sugestję zrozumiał Berlin? — Bynajmniej nie jako wspaniałomyślną szczodrobliwość, ale podobnie jak to miało miejsce ze sprawą przedwczesnej ewakuacji Nadrenji, jako należne mu posunięcie polityczne.

Oto do jakiej zuchwałości doprowadziła Niemcy fałszywa polityka pacyfistyczna. Rzesza teraz z cynizmem oświadcza, że dobrowolnie przez nią podpisany „ostateczny" układ w sprawie długów jest rzeczywiście nowym „świstkiem papieru". Jest to więc dramatyczne ukoronowanie ery locarneńskiej, rozpoczętej pod egidą pana Brianda, który, nie znając Niemiec, zaprzepaścił w dobrej wierze wyniki zwycięstwa. Polityka ustępstw doprowadziła Europę do obecnego tragicznego momentu, w którym osobistości, poważnie zapatrujące się na sytuację, porównują ją niemal do pamiętnych chwil z 1914 r.

W jaki jednak sposób należy sobie tłumaczyć ów bunt Niemiec w przeddzień międzynarodowej konferencji w Lozannie? Sfery kompetentne są zdania, iż w „geście" Berlina należy dopatrywać się nowego manewru niemieckiego, a mianowicie chęci przeciwstawienia Francji innym, prywatnym wierzycielom Niemiec i faworyzowania tych ostatnich. Że na oświadczenie kanclerza Brüninga wpłynęła również wewnętrzna sytuacja Rzeczy, to rzecz pewna. Nie jest to jednak fakt pocieszający. Świadczy raczej o tem, że Adolf Hitler już obecnie wyraża przez usta oficjalnych przedstawicieli Niemiec jawny bunt przeciwko traktatom. Dzisiaj dopiero można ocenić następstwa przedwczesnej ewakuacji lewego brzegu Renu!

Niemcy nie krępują się już niczem, jeżeli przed zebraniem konferencji, mającej raz jeszcze zająć się ich trudną sytuacją, oświadczają zawczasu, iż wybiła ostatnia godzina wszelkich wypłat wojennych. W takich warunkach, p. Flandin, francuski minister finansów, w sposób energiczny, oświadczył, iż byłoby bezcelowem jeździć do Lozanny. Jest bowiem niemożliwem przechodzić do porządku dziennego nad prawami Francji, a równocześnie domagać się jej pomocy i jej współpracy! Konferencja bowiem miała mimo wszystko utrzymać swoje obrady w ramach planu Younga.

Bunt Niemiec może mieć dalsze i poważniejsze następstwa, i to nietylko w sprawie odszkodowań, ale i w sprawie zbrojeń. Pod tym względem niezmiernie charakterystyczną jest informacja berlińskiego korespondenta „Daily Express". Donosi on bowiem, iż Niemcy już obecnie noszą się z zamiarem wystąpienia przy tej okazji z nowem ultimatum. W tym wypadku Rzesza będzie domagała się od państw europejskich albo jej rozbrojenia, albo też, pomimo swego bankructwa, zastosuje własny program zbrojeń, przekreślając zobowiązania wojskowe, zawarte w traktacie wersalskim!

W sferach francuskich liczą się już obecnie z tą ostatnią możliwością. — Wszyscy bowiem doskonale zdają sobie sprawę, że Berlin w niepohamowanej swej zuchwałości gotów wystąpić z bezczelnem i jawnem żądaniem rewizji traktatów. Dlaczegoż bowiem rozbrojeniową konferencję w Genewie nie mieliby Niemcy poprzedzić podobnem oświadczeniem, jakie uczynili teraz w przeddzień zebrania się konferencji w sprawie odszkodowań?

Chwila jest też istotnie wyjątkowo poważna. Na szczęście, berliński „coup de théâtre" wpłynął niezawodnie na ewolucję przesilenia gabinetowego we Francji. Wybiła bowiem ostatnia godzina briandyzmu, który tak drogo kraj kosztował. Nie można się też dziwić, że w obecnej chwili opinja narodowa z ogromną surowością odnosi się do p. Brianda, uważając, iż pierwszą jego usługą, jaką od dziesięciu lat oddał Francji, była jego dymisja ze stanowiska ministra spraw zagranicznych. Z powodu bowiem jego zaślepienia, Niemcy nie domagają się już jakichkolwiek nowych ulg, ale oświadczają swą wolę i to przez usta oficjalnych swych przedstawicieli, skończenia z nienawidzonym „dyktatem" wersalskim. Wobec tej sytuacji Francja oczekuje po swym nowym rządzie, że z nieugiętą energją będzie bronił jej słusznych praw i nie ustąpi przed nowemi szantażami.

Należy jednak ze smutkiem zaznaczyć, że w tej krytycznej chwili znajdują się jeszcze i to nietylko pomiędzy socjalistami francuskimi, ale także i radykałami, pewne grupy polityczne wręcz oświadczające, iż to co kanclerz Brüning powiedział w sprawie odszkodowań jest tylko wyrazem opinij wszystkich Niemców oraz miljonów jednostek na świecie nie wyłączając w tem osobistości francuskich. Jak w takim wypadku dziwić się cynizmowi Berlina? I tak n. p. germanofilski organ „La Volonté" wyraźnie zaznacza, że na to, żeby uregulować sprawę odszkodowań, należy wyjść poza ramy planu Younga i stworzyć coś na nowo.

Wystąpienie kanclerza Brüninga odbiło się bardzo głośnem echem nietylko w kołach politycznych, ale także w całym kraju. Jeżeli sfery lewicowe opłakują ustąpienie p. Brianda, który „zainaugurował nową erę ludzkości", pozostawiając po sobie takie „akty" jak Locarno i pakt Kellogga (!), to natomiast socjaliści osądzają jego politykę znacznie bardziej surowo, oświadczając, iż nie wiele pozostanie z jego dzieła! Tego rodzaju „De profundis" jest oczywiście niedostateczną oceną równie zgubnej polityki, jaką przez lat siedem prowadzi rezydent na Quai d'Orsay.

W obecnej chwili chodzi o przyszłość, o obronę narodową Francji. — Dlatego wszystkie czynniki narodowe nawołują do ostatecznego otrząśnięcia się z mrzonek złowrogiego mistycyzmu pacyfistycznego. Te właśnie nastroje znalazły wyraz w czasie pogrzebu ministra Maginot, który stał się wyrazem uczuć narodowej Francji, niespokojnej o swe jutro. Patrjotyczna i podniosła atmosfera, jaka panowała w dniu tym w Paryżu, pochód wojsk, przez ulice miasta, wygłoszone mowy — wszystko to świadczyło, że zarówno sfery kompetentne, jak i naród zdają sobie sprawę z powagi chwili i potrafią bezczelnym wystąpieniom byłego wroga, zagrażającym pokojowi Europy, przeciwstawić kategoryczne „non possumus".

I. Briares.

Prezydja w radach miejskich

Projekt ustawy samorządowej znosi w całem państwie odrębne prezydja rad miejskich. Radom przewodniczyć mają burmistrzowie. Wyjątek stanowią miasta Warszawa, Poznań, Kraków, Lwów, Wilno i Łódź, gdzie zachowano prezydja, wybierane z łona rad miejskich.

Pod rządami „sanacji"

Przytaczamy niżej bez żadnych zmian notatkę z biuletynu z dnia 9 stycznia r. b., Centralnego Towarzystwa Organizacyj i Kółek Rolniczych w Warszawie:

„Wojewódzkie Tow. Organizacyj i Kółek Rolniczych w Łucku donosi, że na targach powiatowych na Wołyniu parę koni roboczych małych można nabyć za 30 — 40 złotych, większych, rasowych i roboczych cięższych — do 100 zł. za parę, konia wierzchowego od 250 do 350 zł. za sztukę. Pozatem częste są wypadki sprzedaży koni po 3 — 7 zł za sztukę, jak to miało już kilkakrotnie miejsce n. p. w powiecie zdołbunowskim".

Fakt tych niebywale niskich cen wyzyskują już Niemcy w swej propagandzie. Niemieckie oficjalne Biuro Wolffa rozesłało n. p. wczoraj drogą radjową depeszę, podającą powyższy komunikat, jako odzwierciedlenie obecnego stanu gospodarczego Polski.

Jeszcze z motywów wyroku

Najistotniejszą część motywacji wyroku w procesie brzeskim podaliśmy już. Poniżej podajemy szereg dalszych wyciągów z treści wyroku w dosłownem ich brzmieniu.

„Dążenie do obalenia rządu środkami legalnemi usprawiedliwienia nie wymaga, a dążenie takie w drodze zamachu jest kodeksowo zakazane i nie mogą go usprawiedliwić ani szczerość i słuszność wystawionych przez zamachowców motywów ich działania, ani też słuszność zarzutów, jakie oni wysuwają przeciw rządowi. Wobec tego cały materjał, przedstawiony w tym kierunku przez obronę nie ma i nie może mieć żadnego znaczenia dla tej sprawy."

Omawiając istotę kongresu krakowskiego, sąd stwierdza:

„A więc na kongresie krakowskim były wygłoszone podburzające przemówienia i została uchwalona rezolucja, zawierająca między innemi zapowiedź, że „centrolew" ucieknie się do użycia siły, ale tylko w stosunku do przyszłego rządu zamachu, nawołująca do walki z rządem ówczesnym, ale wyraźnie nie podburzająca do uciekania się w tej walce do środków nielegalnych. W rezultacie te części rezolucji wywołują wrogi stosunek do rządu, ale z punktu widzenia kodeksu karnego są obojętne. Ale pozatem w innej „części, którą przywódcy „centrolewu" określają, jako consilium abeundi, a nawet jako petycję do prezydenta Rzeczypospolitej, rezolucja zawiera takie w stosunku do Prezydenta i rządu ustalenia, do których, według obowiązujących w państwie praw, był upoważniony jedynie trybunał stanu, przepisy o ustroju którego dają gwarancje słuszności i bezstronności jego orzeczeń. Te atrybucje przywłaszczyło sobie gremjum prawem nieprzewidziane, złożone z samych oskarżycieli, nieskrępowane żadnemi przepisami prawa, wydające osądy zaocznie.

„Wobec tego należy uznać, że osąd ten był wydany w trybie rewolucyjnym, był rewolucyjnym co do swej treści i mógł mieć jedyną sankcję — przymus rewolucyjny."

Dalej powiedziane jest:

„W Toruniu i w Warszawie miały miejsce krwawe rozruchy, przyczem w obu wypadkach zachodziły następujące analogje: przewodniczący zebrań, w myśl zakazu władz bezpieczeństwa co do urządzania demonstracyj pod otwartem niebem, formalnie wezwali uczestników zebrań do rozejścia się i nieformowania pochodów, ale, pomimo przyjętej na siebie odpowiedzialności za spokojny przebieg zebrań, nie dopilnowali, żeby ich wezwania zostały wykonane.

„Dzięki temu w obu wypadkach zarządzenie władz bezpieczeństwa nie było wykonane i pochody zostały zorganizowane przy udziale milicji partyjnej. W obu wypadkach na czele pochodu były ustawiane kobiety.

„W Toruniu podburzony przez milicję PPS tłum nie podporządkował się wezwaniu starosty do rozejścia się i dokonał na niego napadu, zadając mu ciężkie uszkodzenia ciała, policji stawił opór, uciekając się przytem do aktów gwałtu i zadając 2 policjantom ciężkie rany, usiłował wreszcie rozbroić policję. W Warszawie policja przystąpiła do rozpraszania pochodu nie od czoła jego, gdzie były ustawione kobiety (za co potem stawiano jej zarzuty), a od tyłu pochodu.

„Podczas tego rozpraszania podburzony tłum użył broni palnej, rzucał w policję granaty i w rezultacie było 2 zabitych i kilku rannych z tłumu, oraz kilku rannych policjantów.

„Już sama zbieżność tych szczegółów przemawia za tem, że zajścia w obu wypadkach nie rozegrały się przypadkowo, a były wykonaniem uprzednio ustalonego planu."

Sąd uznaje, że w stosunku do wszystkich oskarżonych, oprócz Sawickiego, wina ich z art. 100 k. k. została udowodniona.

„Powyższe wnioski sąd wysnuł jedynie na podstawie faktów wiarogodnie stwierdzonych i ustaleń samych przywódców „centrolewu". Ale niezależnie od tego, samodzielny dowód winy oskarżonych stanowią informacje władz bezpieczeństwa, otrzymane w drodze konfidencjonalnej z wewnątrz partyj, wchodzących w skład „centrolewu".

„Według tych informacyj przywódcy „centrolewu" przygotowywali zamach. Informacje konfidencjonalne nie mogą oczywiście same w sobie stanowić dostatecznego dowodu winy, ale w tym wypadku one w świetle przytoczonych wyżej ustaleń, okazały się zgodnemi z rzeczywistością. Wreszcie tezy, wysunięte przez samych przywódców „centrolewu", doprowadzają do jedynego wniosku: że w walce swej o obalenie rządu, której przywódcy „centrolewu" nie negują, „centrolew" nie miał innej drogi, jak drogę przemocy.

„Tezy te są następujące: 1. System rządzenia w Polsce prowadzi kraj do zguby 2. W drodze konstytucyjnej usunąć tego systemu nie można. 3. Wobec tego, mając w parlamencie większość kwalifikowaną, potrzebną do oddania rządu pod sąd trybunału stanu, przywódcy „centrolewu", w poczuciu swojej odpowiedzialności za losy kraju i narodu, przenieśli walkę na teren pozaparlamentarny. 4. Na tym terenie zamierzali oni dążyć do osiągnięcia swego celu, jedynie w drodze legalnej. 5. Na drogę zamachu wkraczać nie mogli, bo zamach to wojna domowa, a wojna domowa to zguba Rzplitej i koniec jej niepodległości. 6. Rząd sam przygotowuje zamach z góry i przywódcy „centrolewu", nietylko w to wierzą, ale są o tem przekonani. 7. Takiego zamachu oni nie uznają, przeciwstawiają się mu siłą. 8. Wobec katastrofalnego stanu w Polsce, masy są wzburzone, przywódcom trudno już je hamować.

„Wychodząc z takich założeń, przywódcy „centrolewu" musieli byli dojść do następujących wniosków:

„1. Jeżeli chodziło o uchronienie kraju od pewnej zguby, to dla nich, jako poczuwających się do obowiązku ratowania go, wszelkie drogi, a nietylko legalne, były usprawiedliwione.

„2. Wysuwamy szkopuł, że wojna domowa grozi zagładą niepodległości państwa, nie mógł odgrywać roli, albowiem sam rząd, według przekonania przywódców „centrolewu", ma dokonać zamachu, a oni uznają, że wtedy przeciwstawią się temu siłą, więc wojna domowa jest nieunikniona.

„3. Jeżeli tak, to lepiej rząd wyprzedzić i przez użycie siły własnej udaremnić jego zamach, bo w przeciwnym razie rząd, przygotowawszy się do zamachu i do odparcia przeciwstawiającej się mu siły, ukazałby się w lepszej sytuacji w porównaniu z tą, kiedy sam byłby zaskoczony zamachem.

„4. Szkopuł, że wojna domowa grozi zagładą niepodległości Państwa powinienby powstrzymać „centrolew" wogóle od wrogiej w stosunku do rządu agitacji, albowiem, zgodnie z ich przeświadczeniem, groziła rewolucja z dołu, masy były i tak wzburzone.

„5. Jeśli legalna walka parlamentarna, której „centrolew" miał do rozporządzenia takie środki, jak oddanie całego rządu pod sąd trybunału stanu, nie doprowadza do pożądanego rezultatu, to tembardziej niema powodu do mniemania, że do tego rezultatu może doprowadzić legalna walka pozaparlamentarna, uciekająca się jedynie do pokojowych środków, do manifestacyj w majestacie prawa odbywających się.

„W tych warunkach, rozumując nadal kategorjami przywódców „centrolewu" należałoby przyjąć, że jeśli oni rzeczywiście uważali sytucję wewnętrzną kraju za koszmarną, jak ją nazwał świadek odwodowy Rataj, i jeśli rzeczywiście poczuwali się do obowiązku i czuli się na siłach ratować kraj, to innej drogi oprócz drogi nielegalnej nie mieli i w skuteczność innego środka, oprócz przemocy, jako realni politycy wierzyć nie mogli. Tym wnioskom ani oskarżeni, ani świadkowie odwodowi, ani obrona żadnych argumentów nie przeciwstawili, na czem „centrolew" opierał swoją wiarę w zwycięstwo na terenie pozaparlamentarnym, jeśli odrzucał środki przemocy, nie wskazali i wysunęli twierdzenie, że zamach na rząd w drodze przemocy wobec nowoczesnego uzbrojenia armji byłby przedsięwzięciem groteskowem. Takie twierdzenie w odniesieniu do tego sposobu, do którego, jak to wyżej udowodniono, zamierzali uciec się przywódcy „centrolewu", nie ma w świetle przewodu sądowego uzasadnienia."

Odczytywanie wyroku w procesie brzeskim w dniu 13 stycznia 1932 r. — Po prawej stronie p. sędzia Leszczyński.

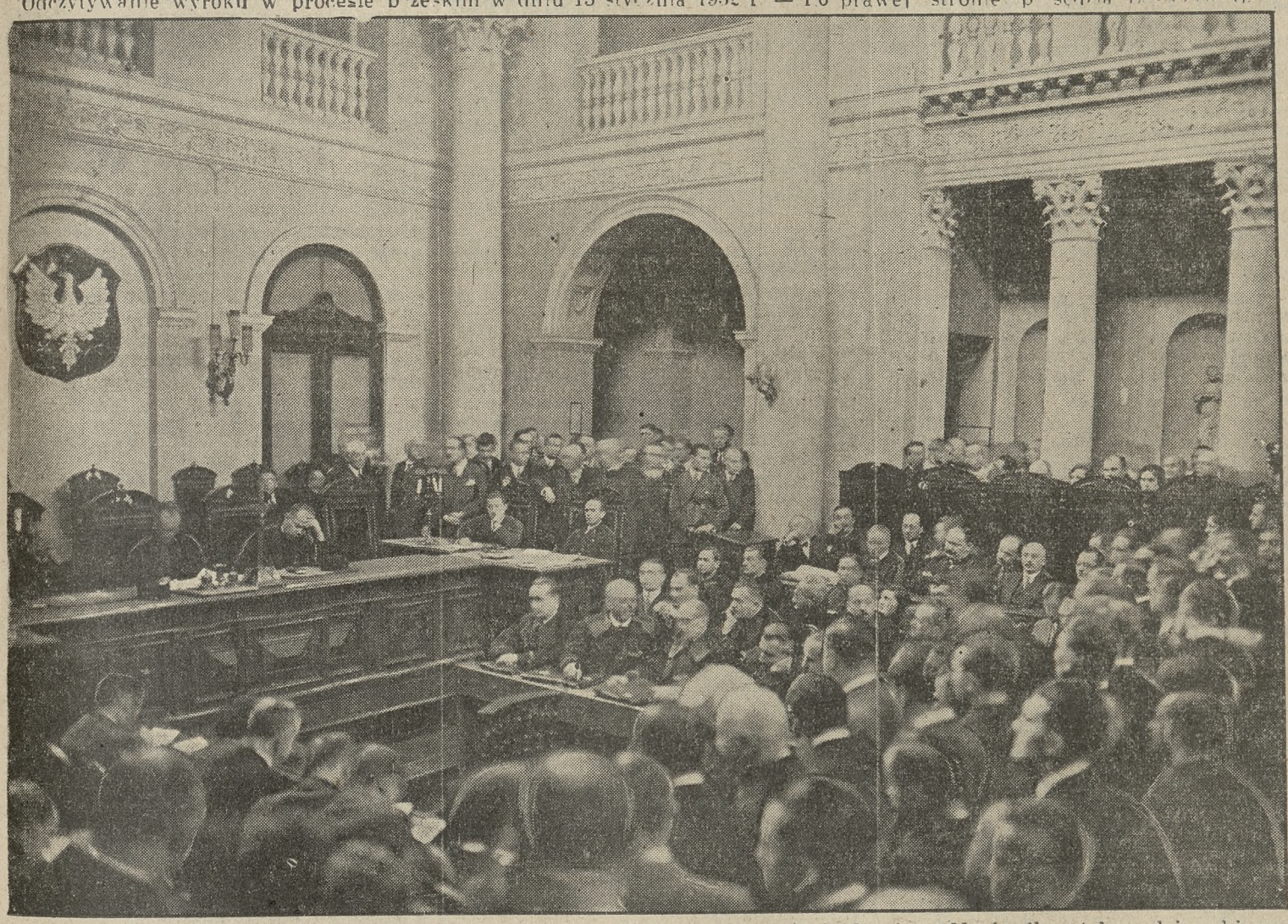

Odczytywanie motywów wyroku w procesie brzeskim w dniu 13 stycznia 1932 roku. Na środku stołu sędziowskiego przewodniczący p. Hermanowski odczytuje motywy wyroku, na prawo od niego z głową wspartą na dłoni p. sędzia Leszczyński.

W dzień ogłoszenia wyroku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Warszawa, 13 stycznia.

Trzynasty stycznia. Dzień ogłoszenia wyroku. Zainteresowanie wyroku było bardzo silne. I w kołach politycznych i towarzyskich. Mówiono o tem już w parlamencie podczas wtorkowego posiedzenia Sejmu, mówiono o tem szeroko w kawiarniach i klubach.

W przeddzień, we wtorek, pojawiło się zawiadomienie „Iskry" o wydaniu zarządzeń władz przeciwko gromadzeniu się publiczności i o poleceniach, wydanych władzom bezpieczeństwa, by nie dopuścić do żadnych demonstracyj; przyczynę wydania tych zarządzeń „Iskra" tłumaczyła zapowiedziami komunistycznych manifestacyj z powodu trzech L (Lenin, Liebknecht, Luxenburg).

Istotnie od rana, gdy się wyszło na ulicę, czuć było rękę władz bezpieczeństwa. W tramwaju, jadącym przez Miodową, widać było kilka osób, które — wyczuć to było można z zachowania się — jechały do sądu.

Na Miodowej, jakkolwiek do 12-tej brakło jeszcze przeszło pół godziny — widać było żywsze tempo życia, przeciągające przez ulicę gromadki wyczekujących osób. Patrole policji konnej przesuwały się po jezdni. Przed pałacem Paca silniejsza, niż zwykle eskorta policyjna. Na Kapucyńskiej, przylegającej do sądu, silna rezerwa policyjna. Na dużym dziedzińcu, wiodącym do gmachu, przechadzający się policjanci, przed samym gmachem starszy przodownik policji w otoczeniu kilku umundurowanych, wewnątrz gmachu: w szatni, na schodach, przy wejściach do sal — policjanci mundurowi, o niemundurowych się nie mówi, bo się ich nie rozezna.

Publiczności mnóstwo. Takiego ścisku nigdy nie było podczas całej rozprawy. Prezes sądu Kamiński postanowił nie czynić trudności przy przedostaniu się publiczności na salę. Mnóstwo pań, bardzo licznie zebrana palestra ława prasowa przeludniona, ława obrońców w komplecie.

Wskazówki zegara posuwają się wolno. Upływa minuta za minutą. Rozmowy toczą się na temat, czy wyrok zostanie ogłoszony punktualnie. Ktoś wspomina o art. 102, mówiącym o przygotowaniach do spisku. Już 5 po 12-ej. Woźni starają się bezskutecznie zrobić jaki taki porządek pomiędzy publicznością.

Jest 7 po 12, gdy nagle rozlega się dzwonek. Zapowiedź wejścia sądu. Wchodzą w czarnych beretach na głowie kolejno sędziowie: przewodniczący Hermanowski, oraz dwaj jego towarzysze Rykaczewski i Leszczyński. Zajmują miejsca. Na ławie oskarżycieli zjawia się prokurator Rauze. Prokuratora Grabowskiego niema, podobno jest po cywilnemu na sali.

P. Hermanowski zaczyna czytać: „W imieniu Rzeczypospolitej" i po kilku słowach głos mu się załamuje. Potem się opanowuje i czyta powoli, jak zwykle — cicho, niekiedy się zacinając.

Sędzia Rykaczewski wodzi wzrokiem po sali. Ma spojrzenie ostre, przenikliwe.

Jest chwila denerwującego napięcia. W sali co chwila jakiś szelest, szmer a wszystko to utrudnia złowienie słów przewodniczącego. Naraz dowiadujemy się o zwolnieniu całkowitem Sawickiego. Najmniej to ciekawa figura; sam akt oskarżenia wspominał o jego zabiegach o dostanie się do B. B.; podczas rozprawy wynikło, że miewał rozmówki z wybitnymi przedstawicielami „sanacji". Z jakiej racji dostał się on tutaj na tę ławę podsądnych?!

Nagle słychać, że trybunał odrzucił zastosowanie art. 101 do oskarżonych — zdrada stanu — a równocześnie przenika myśl, że widocznie musiał zastosować postanowienia innego artykułu. Tak jest. Już jest mowa w sentencji wyroku o dowiedzionem przygotowaniu do spisku celem obalenia rządu przemocą. Zatem art. 102. Wreszcie następuje wyliczenie oskarżonych w tym porządku, jak ich wymieniał akt oskarżenia.

Więc nasamprzód Liberman. Padają jakieś cyfry. Ach, to numer mieszkania. Druga cyfra. To wiek. Wreszcie trzecia: dwa i pół roku więzienia. Liberman słucha w skupieniu, ani nie drgnął. Tak samo nie drgnął Witos. Kiernik wyciąga się, przykłada rękę do uszu, by lepiej dosłyszeć. Idą nazwiska jedno po drugiem. Dubois przyjmuje wyrok z uśmiechem.

A na sali — cisza, powaga, wstrząśnienie.

Lista oskarżonych już znana. Dziennikarze przeciskają się ku wyjściu, by coprędzej dostać się do telefonów względnie wyjść z gmachu. Byle prędzej zawiadomić kraj i miasto. W przejściu spotykamy oskarżonego Putka, który się nieco opóźnił. Wszak dopiero godzina 12 minut 13. Znów trzynastka!

Czy przesąd? Ach, jakżeż się pomylił Ossowiecki. Przed paru dniami w pokoju prokuratorskim napisał na karteczce przewidywany przez się wynik: Witos, Kiernik i Sawicki całkowicie zwolnieni, a Liberman, Putek, Mastek, Ciołkosz, Dubois, Pragier najwyżej do roku więzienia... Więc gdzież jego zdolność przewidywania przyszłości?!...

A czy przewidział, że sędzia Stanisław Leszczyński zgłosi votum separatum?!

Sąd siada, a przewodniczący poczyna szybko odczytywać motywy wyroku. Potrwa to do godziny 13-tej.

Tymczasem taksówki mkną z dziennikarzami do redakcyj i telefonów. Na miasto przedostają się pierwsze wieści o wyroku... Za chwilę w stolicy i kraju pojawią się nadzwyczajne dodatki. Już dzwonią telefony. Idzie w kraj i zagranicę sentencja wyroku...

H. W.

Konfiskata „Kurjera Poznańskiego"

Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu dokonał zajęcia Nr. 18 „Kurjera Poznańskiego" (wydanie wieczorne) z dnia 13. 1. 1932 z powodu artykułu wstępnego p. n. „Po wyroku", w którym uległy konfiskacie ustępy 6 i 7, rozpoczynając od słów: „Jakkolwiek wypadł wyrok" — do słów: „rzeczywistej rzeczywistości".

Jaczejki hitlerowskie wśród policji

Berlin, 14. 1. (PAT). Według doniesień prasy policja meklemburska wpadła na trop szeroko zakrojonej akcji hitlerowskiej, prowadzonej wśród policji krajowej i zmierzającej do utworzenia jaczejek nar.-socjalistycznych.

Klub Narodowy w sprawie nowelizacji kodeksu karnego

Przemówienie posła Nowodworskiego

W czasie obrad w Sejmie nad nowelizacją kodeksu karnego zabrał m. in. głos poseł Nowodworski z Klubu Narodowego.

Zastrzegając się, że do rozważania tej kwestji nie przystępuje z punktu widzenia politycznego, mówca stwierdza, że kodeks postępowania karnego nie ma szczęścia. Komisja kodyfikacyjna przesłała swój projekt ministerstwu sprawiedliwości, to zaś poczyniło w nim liczne zmiany i poprawki nieuzgodnione z całością i wskutek tego zamiast logicznej konstrukcji otrzymano budynek z balkonikami. Kodeks ten obowiązuje już od lipca 1929, czas to jednak zbyt krótki, by zdał egzamin, a skoro tylko zaczęto się już z nim zapoznawać i przyzwyczajać do niego ministerstwo przychodzi z nowemi balkonikami.

Należało jeszcze zaczekać z nowelizacją, zamiast dokonywać łataniny. Praktykuje zwłaszcza ustalenie terminu danego oskarżonym dla przedstawienia nowych dowodów, stwierdzając, że teorja potępia wszelkie terminy. Komisja prawnicza złagodziła wprawdzie ten przepis, rozszerzając termin do 14 dni i przewidując możność przekraczania go, ale tem samem obaliła samą zasadę terminu. Oprócz tego w procesie chodzi o to, by sędzia sam mógł każdy dowód bezpośrednio ocenić. Rażące jest również wprowadzenie nierówności w możności uzyskania wymiaru sprawiedliwości przez uzależnienie jej od tego, czy ktoś ma w kieszeni 20 zł na koszta, czy nie. Z tych względów Klub Narodowy nie może poprzeć wniosków większości.

Mowa posła Trąmpczyńskiego

Zkolei przemawiali pp. Bilak (Ukrainiec), Sommerstein (Klub Żyd.), Krysa (Klub Lud.), poczem zabrał głos poseł Trąmpczyński, który oświadczył m. in.:

Zamierzam tylko kilka minut poświęcić specjalnej sprawie, która jednak mojem zdaniem dla kraju jest bardzo ważna. Do art. 50 kodeksu według nowego brzmienia, w myśl którego sąd oznajmia orzeczenia, zapadłe poza rozprawą bądź przez ogłoszenie ustne, bądź przez doręczenie odpisu, zgłosiliśmy dodatek: „Orzeczenie, oznajmione przez doręczenie odpisu powinno zawierać nazwiska sędziów orzekających".

Powodem tego wniosku jest fakt, że od czasu zaprowadzenia nowego kodeksu wdarł się dziwny zwyczaj, że w konkluzjach nie będących wyrokami, a doręczanych na piśmie, nie umieszcza się nazwisk sędziów. Jestem prawnikiem przeszło 50 lat, a nie słyszałem nigdzie o podobnej praktyce. Nie wiem co było powodem tej praktyki, tolerowanej przez ministerstwo. Oskarżony ma prawo wiedzieć, kto go sądził, sędzia może być wyłączony, a zatem jest w interesie oskarżonego, żeby wiedział, kto wydał orzeczenie. — Może ktoś powie, że nie trzeba na to osobnego przepisu, że to się rozumie samo przez się. Gdy będziemy mieli rozsądnego ministra sprawiedliwości, to on sam może to zrobić. Teraz jeszcze nie jesteśmy w tej sytuacji. (Wesołość na lewicy i prawicy).

Zwłaszcza wobec figli z konstytucją, które przeżywaliśmy, nie możemy mieć zaufania na przyszłość. Panowie, którzy tak bez słowa argumentu przegłosowali na komisji moją poprawkę, jesteście zanadto pewni tego, że nie będziecie kiedyś oskarżonymi. (Głos na lewicy: Prędzej, niż się zdaje).

Może nadejść chwila, że nie będzie można w ten sposób rządzić. Wynikiem tej praktyki jest nietylko niechlujstwo, ale odbija się ona fatalnie na samym wymiarze sprawiedliwości. Wiem dobrze, że do jutra nie wolno mówić o procesie brzeskim, to jest o tych 11-tu oskarżonych. Chcę mówić tylko o takim, którego sprawa jest załatwiona, a którego traktowanie przez wymiar sprawiedliwości było jednym skandalem, to jest o b. naszym koledze Aleksandrze Dębskim. Dnia 9-go września został on aresztowany pod zarzutem, że brał udział w kongresie krakowskim... Oświadczył on zaraz sędziemu Demantowi, że to nieprawda i żalił się na dalsze trzymanie go w śledztwie. Otrzymał on rezolucję taką, jaką podobno i inni, że areszt śledczy będzie nadal utrzymany. To było zupełnie bezprawne, gdyż nie było poszlak popełnienia zbrodni, ani żadnych danych, że może on chcieć uciec albo zatrzeć ślady przestępstwa. Kto wydał taką konkluzję, nie wiemy dotychczas. Zakazano sekretarjatowi sądu powiedzieć, kto wydał orzeczenie. (Głosy: Sędzia ten nie szuka rozgłosu. Nieznani sprawcy!)

Przedstawiciel rządu powiedział, że można sobie to tłumaczyć bez złej woli, gdyż protokóły spisuje się do jednej księgi, a na czele podani są sędziowie. Jeżeli się sporządza wyciąg, to bez tego nagłówka. To nie jest to samo niechlujstwo, to jest perfidja, jeżeli ktoś rozporządza, żeby oskarżony nie dowiedział się, kto wydał orzeczenei. Ja nie ostatni raz o tem mówię. Nie spekuluję na to, żeby panów przekonać, chociaż w duszy musicie mi przyznać, że przepis taki, jaki proponuje, jest konieczny.

Po ostatnich wywodach prokuratora Gumińskiego i referenta przedłożenie przyjęto w trzech czytaniach.

„Realizacja idei w czynie"

Polskie Radjo staje się coraz bardziej środkiem propagandy różnych genjalnych przejawów naszej radosnej twórczości państwowej. Jeden z ciekawszych utworów z tej dziedziny wygłosił dnia 9 b. m. ze Lwowa na całą Polskę p. Jan Niwiński. Temat: Akademicy polscy zagranicą". Cel: propaganda niedawno założonego przez ministerstwo spraw zagranicznych t. zw. Koła Opieki nad Akademikiem Polskim Zagranicą. A oto treść:

Dotąd nikt nie zajmował się Polakami, studjującymi na obczyźnie (są to, oczywiście nie w zupełności, ale w przeważnej części Żydzi, obcinający się przeważnie przy egzaminach wstępnych w kraju, a więc czynnik państwowo - twórczy niezmiernie cenny — red.), a mogliby przecie stać się świetnym czynnikiem propagandy polskości zagranicą. Rok 1930 był dla tego zagadnienia rokiem przełomowym, gdyż wtedy to powstało wspomniane Koło, jako „emanacja kilku organizacyj akademickich" (t. zn. Zw. Polskiej Młodzieży Demokratycznej, osławionego Legjonu Młodych i Myśli Mocarstwowej, nazywających się z dumą — w odróżnianiu od prywatnych — organizacjami państwowemi — red.). Już po roku doczekało się Koło senjorów (i to wcale niezłych — red.), jak pp. Świtalski, Janusz Jędrzejewicz, Wacław Jędrzejewicz, płk. Ulrych i inni, prezesem został p. Świtalski, sekretarzem zaś tak bardzo zasłużony dla pomocy młodzieży akademickiej kpt. Drymmer, naczelnik wydz. personalnego M. S. Z. (m. in. odmówił on paszportów ulgowych delegacji polskiej na kongres Międzynarodowej Konfederacji Studentów, której prezesem został wtedy Polak — red.)

W Kole Opieki pracować ma młodzież „bez względu na przekonania partyjne", ale tylko ta, która jest „pozytywnie ustosunkowana do obecnej rzeczywistości państwowej w Polsce, wszelka bowiem negacja szkodliwa jest dla czynu". Koło zakłada swoje filje w każdem środowisku uniwersyteckiem, gdzie studjują Polacy. Każda z nich dzieli się na kilka sekcyj, jak m. in. sekcja ideowo - wychowawcza, no i oczywiście sekcja przysposobienia wojskowego. Centrala w Warszawie, która podjęła się dostarczać potrzebnych materjałów do „szerzenia prawdziwej wiedzy o Polsce", wydaje biuletyn, zawierający „wiadomości o życiu akademickiem w kraju", a także dział polityczny, jako „materjał rzeczowy" do wspomnianej propagandy, która „trafiać ma do nowego człowieka z ulicy". Szczególną uwagę zwraca się na „odcinek pacyfistyczny".

W ścisłym kontakcie z Kołem Opieki powstał szereg kół przyjaciół różnych państw, jak np. Koło przyjaciół Grecji, Persji, Turcji, a znaczenia tego faktu nie trzeba szeroko dowodzić, przyczem w projekcie są jeszcze koła przyjaciół Estonji, Finlandji i... Łotwy.

Może pozornie było to (co mówiłem) nieciekawe — kończył się odczyt — ci jednak, „dla których patrjotyzm nie jest festynową kokardką, ale którzy marzą o realizacji idei w czynie", muszą się zainteresować.

Ależ przeciwnie, odczyt nawet pozornie nie był nieciekawy, a przytem pełen był niefrasobliwego humoru. Ludziom czynu radzimy założenie jeszcze kół przyjaciół Afganistanu, Liberji, Hondurasu i jeszcze wielu innych, celem przeciwstawienia się na ilość istniejącym poważnym kołom przyjaciół Francji, Anglji i t. d., gdzie młodzież „sanacyjna" oczywiście nie ma większości. Propaganda polskości w Persji i t. d. powinna nam przynieść nieobliczalne wprost zyski natury międzynarodowej. Ale z tymi przyjaciółmi Łotwy lepiej może narazie jeszcze trochę zaczekać.

Ucieczka z „sanacji"

Sosnowiecki „Kurjer Zachodni" pisze:

Pamiętamy wszsycy niedawne czasy, kiedy to „sanacja" na rozkaz zgóry usiłowała opanować wszystkie organizacje, zrzeszenia i instytucje. Jeżeli zamiar się nie udał, starano się instytucje i organizacje te rozbić, a w najlepszym razie tworzono własne analogiczne placówki.

Między innemi, otwierano w różnych miejscowościach t. zw. kluby młodzieży im. marsz. Piłsudskiego. Jak we wszystkich swych organizacjach, tak i tutaj nie zwracano uwagi na jakość, tylko na ilość, nic też dziwnego, że w organizacjach tych znalazł się element nie mający nic wspólnego z „sanacją". Jako przykład może służyć fakt, iż n. p. na Ksawerze, pod Będzinem trzeba było klub młodzieży pośpiesznie zlikwidować, gdyż okazało się, że jest to właściwie jaczejka komunistyczna, a w Będzinie klub młodzieży im. marsz. Piłsudskiego, na wiadomość o powstaniu oddziału Związku Hallerczyków, przeszedł gremjalnie i to wraz z menjami i urządzeniem biura do nowej organizacji.

Podobne zjawiska spotyka się również w innych miejscowościach i to we wszystkich niemal organizacjach „sanacyjnych, nic przeto dziwnego, że są to organizacje bez wpływu i znaczenia i nie wróżą długiego żywota.

Z dalszych obrad budżetowych

W toku dalszej dyskusji w sejmowej komisji budżetowej nad budżetem ministerjum sprawiedliwości zabrał głos min. Michałowski, który oświadczył, że w kwestji projektu ustawy małżeńskiej nie może udzielić żadnych wyjaśnień, bo rząd tą sprawą nie zajmował się dotychczas.

Z różnych stron Polski

„Faktorzy podatkowi"

W Sosnowcu, od kilku tygodni krążyły pogłoski o jakichś nadużyciach podatkowych, przyczem wymieniano szereg osób wplątanych jakoby w tę aferę. Po dłuższych obserwacjach i dochodzeniach miejscowy wydział śledczy PP. aresztował sekretarza Związku samodzielnych kupców żydowskich w Sosnowcu Karola Berkowicza i jednego z kupców żydowskich Natana Grajcara z Sosnowca.

Berkowicz, jako sekretarz Związku załatwiał różne sprawy członków w urzędzie skarbowym pobierając za to odpowiednie wynagrodzenie pieniężne. Charakterystycznem jest, że Berkowicz załatwiał jedynie sprawy podatkowe bogatszych kupców, od których mógł więcej zarobić. W pośrednictwie tem pomagał Berkowiczowi Grajcar. Szereg kupców, którzy zaufali Berkowiczowi padło ofiarą. Między innemi Berkowicz zaofiarował swe usługi i przedstawicielowi fabryki B-ci Woźniak który nie zorjentowawszy się w kombinacjach Berkowicza, naraził firmę na straty. W toku dochodzenia policja ustaliła również, że Berkowicz był w bliskiem kontakcie z niektórymi urzędnikami, co nasunęło przypuszczenie, że ułatwiali mu oni załatwianie niektórych spraw.

Ze względu na dobro prowadzonego śledztwa szczegóły tej sprawy trzymane są w tajemnicy.

Chciał zarobić na podrabianych dolarach, a stracił prawdziwe dolary.

Organa policyjne w Krakowie ujawniły poważniejsze oszustwo popełnione w ostatnich dniach przez nieznanych narazie trzech osobników. Naciągnęli oni kupca Izaaka Lubowskiego, zam. w Krakowie 8, na kwotę 1300 dolarów które miały posłużyć do podrobienia banknotów dolarowych przez skopjowanie ich w specjalnym powielaczu, przy użyciu aparatu inhalacyjnego. Gdy Lubowski dostarczył im 1300 dolarów i oszuści w jego obecności włożyli je do powielacza, twierdząc że tak duża kwota musi dłużej leżeć w powielaczu — udało im się odwrócić uwagę Lubowskiego i całą kwotę sprytnie usunąć z powielacza, poczem wszyscy trzej ulotnili się, a wraz z nimi 1300 dolarów. Powielanie odbywało się w specjalnie wynajętym pokoju w hotelu „Wiktorja".

Ofiarą sprytnego oszusta.

Sosnowiecki „Kurjer Zachodni" pisze:

Władysław Supernak, właściciel niewielkiego gospodarstwa we wsi Podlesie gminy Rabsztyn, potrzebując pieniędzy załadował wóz koniczyny i przywiózł ją do Będzina, aby tutaj ją sprzedać. Do przejeżdżającego jedną z ulic Supernaka podszedł jakiś osobnik i wyraził chęć kupna koniczyny. Targ w targ Supernak zgodził się sprzedać nieznajomemu koniczynę po 20 zł za centnar metryczny. Po ustaleniu ceny nieznajomy polecił Supernakowi zawieźć koniczynę do Sosnowca do fabryki B-ci Woźniak. Po przybyciu na miejsce nieznajomy kazał Supernakowi poczekać na ulicy, przy bramą fabryczną, sam zaś udał się do biura, gdzie zaoferował do sprzedania koniczynę po 13 zł za centnar. Koniczynę tę fabryka zgodziła się zakupić. Wobec tego nieznajomy kazał Supernakowi wjechać w obręb fabryki, gdzie koniczynę zważono i złożono do szopy.

Po opróżnieniu wozu nieznajomy udał się do biura, gdzie otrzymał należność za sprzedaną koniczynę, której wartość według zaoferowanej ceny, wyniosła 49 zł 40 gr. Otrzymawszy banknot 50 złotowy nieznajomy opuścił fabrykę przez portiernię. Supernak tymczasem cierpliwi oczekiwał na powrót nieznajomego sądząc, że jest on przedstawicielem fabryki i wreczy mu pieniądze. Po dwugodzinnem próżnem oczekiwaniu zwrócił się do kasjera z prośbą o wypłacenie mu należności za sprzedaną koniczynę. Zaskoczony tem żądaniem kasjer okazał wieśniakowi pokwitowanie wystawione przez nieznajomego, który pobrał już pieniądze za sprzedaną koniczynę. Wtedy dopiero poczciwy wieśniak zorjentował się, że padł ofiarą sprytnego oszusta.

Ostatnie chwile narciarzy olimpijczyków w Warszawie

Dlaczego Inż. Schiele wysoko szacuje nasze szanse?

Piątka naszych narciarzy - olimpijczyków w Warszawie. Oto wiadomość, po otrzymaniu której udajemy się w Aleje Róż do inż. Al. Schielego, gdzie nasza reprezentacja olimpijska „rozbiła namioty".

— Chłopcy poszli ostatni wieczór w kraju spędzić w kinie — mówi nam gospodarz, członek zarządu i komisji sportowej Pol. Zw. Narciarskiego, stary narciarz i znakomity znawca tego sportu, inż. Schiele. Wobec tego atakujemy go prośbą o wypowiedzenie się co do szans naszych narciarzy na igrzyskach olimpijskich.

Jak wiadomo — zaczyna inż. Schiele, mieliśmy duże trudności z doprowadzeniem ekspedycji do skutku. Ostatecznie dzięki pomocy amerykańskiego podkomitetu Pol. Kom. Olimp. na czele którego stoi znany malarz, Tadeusz Styka możemy wysłać 5-ciu zawodników, a zapewniam pana, że warto ich pokazać w Ameryce. Cała piątka jest w doskonałej formie, wszyscy znajdują się na poziomie Bronka Czecha z jego najlepszych czasów. Jeśli któremu z nich nie dopisze szczęście, inni napewno nie zawiodą.

O pokonaniu Skandynawów naturalnie mowy być nie może, ale są wszelkie szanse, iż w ogólnym wyniku Polacy po Skandynawach będą najlepsi.

Zawodnicy nasi trenowali ostatnio pod kierunkiem Norwega Klykkenena. Są doskonale wyszkoleni technicznie i znajdują się w świetnej formie fizycznej. Wprawdzie nasi narciarze to wszystko chłopcy niezamożni i naogół słabo odżywiający się, ale w czasie treningu spożywali dużo cukru, co w znacznej mierze wynagrodziło im niedostateczne odżywianie się. Również w czasie biegów nie powinni zawieść, dożywiać się bowiem będą cukrem i słodyczami, co wśród narciarzy jest wypróbowanym środkiem do podtrzymania sił. A doskonałe przygotowanie techniczne pozwoli im dać sobie radę z trudnościami trasy.

Wierzę — kończy inż. Schiele — iż narciarze spiszą się dobrze na Olimpjadzie.

aw 1210

Czasopismo „PRASA" zeszyt 12

poświęcony sprawom reklamy prasowej.

Ukazał się nr. 12 „PRASY", organu Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism, redagowanego przez dyrektora tego Związku p. St. Kauzika. — Na treść 28-stronicowego zeszytu dużego formatu „Prasy" składają się artykuły omawiające najżywotniejsze zagadnienia reklamy prasowej w związku z obecnym kryzysem gospodarczym, a mianowicie: Franciszka Głowińskiego — „Reklama prasowa w dobie kryzysu", Stanisława Zenona Zakrzewskiego — „Więcej ogłoszeń", Henryka Śliwińskiego — „Niezdrowe objawy", Jana Marga — „Jak dotrzeć do klienta", Marjana Grzegorczyka — „Prasa angielska w świetle kryzysu", Wł. Wolerta — „Ogłoszenia w prasie sowieckiej", M. G — „Przed reorganizacją PAT". Następują potem bogate działy informacyjne, dotyczące prasy w Polsce i zagranicą, a więc informacje o działalności Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism oraz o działalności Syndykatów Dziennikarzy i innych organizacyj dziennikarskich, informacje z życia prasy polskiej i zagranicznej, przegląd ustaw i rozporządzeń, dane o rynku krajowym. Zamyka numer przegląd piśmiennictwa poświęconego sprawom reklamy.

aw 12 795/6

Konfiskata wielkich magazynów broni u socjaldemokratów austrjackich

Wiedeń, 14. 1. (Tel. wł.) Rewizja w domu robotniczym w dzielnicy wiedeńskiej Ottakring, dokonana przez policję, wydała następujący rezultat: znaleziono 750 karabinów manlicherowskich, 6 karabinów maszynowych, znaczną liczbę części składowych karabinów, 40.000 nabojów i znaczną ilość szabel, sztyletów, bagnetów itd. W 40 skrzyniach znaleziono balony szklane, zawierające materjały chemiczne dla wytworzenia gazów łzawiących oraz granaty ręczne.

W czasie rewizji panowało w dzielnicy Ottakring wzburzenie, zwłaszcza robotnicy komunistyczni usiłowali wywołać zaburzenia, co im się jednak nie udało. Zarząd stronnictwa socjaldemokratycznego ogłasza oświadczenie, w którem powiedziane jest, że robotnicy zbroją się dla obrony republiki. Oświadczenie zarzuca władzom rządowym, iż urządzają rewizje tylko u socjalnych demokratów, natomiast pozostawiają w spokoju tych, którzy jawnie czynią przygotowania do zamachu stanu.

Wiedeń, 14. 1. (Tel. wł.) Jeden z przywódców socjal-demokratów austrjackich oświadczył na zebraniu poufnem, odbytem w okręgu Ottakring, że na miejsce „zrabowanej broni i zbroi znajdzie się inna". Socjaldemokraci nie pozwolą się rozbroić przez nikogo.

Rokowania rumuńsko-sowieckie

Bukareszt, 14. 1. (PAT). Po nawiązaniu kontaktu pomiędzy rumuńskim chargé d'affaires w Rydze p Michałem Sturdzą a delegatem sowieckim Stomoniakowem, przedstawiciel Rumunji wręczył przedstawicielowi Sowietów rumuński projekt paktu nieagresji. Podczas drugiego spotkania obu delegatów, delegat Sowietów przedstawił kontrprojekt. Przy okazji trzeciej konferencji, wobec objekcyj o charakterze zasadniczym, stanowiących dla rządu Sowietów prawdziwe „non possumus", delegat Sowietów przedstawił rozmaite formuły, które zkolei uznane zostały przez stronę rumuńską za nie do przyjęcia. W chwili obecnej sytuacja jest więc bez zmiany. W ciągu dnia dzisiejszego rumuńskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyśle do Rygi dla p. Sturdzy pełnomocnictwa do prowadzenia rokowań dla przedstawienia wyników narad rządowi rumuńskiemu.

Nowy pocisk wynaleziony przez Niemców

zdolny jest przebić płytę pancerną grubości 12 1/4 mm.

Paryż, 14. 1. (PAT.) Prasa francuska donosi o wynalezieniu w Niemczech nowego naboju, którego szybkość jest 2 razy większa od szybkości dotychczasowej. Kula ta jest w stanie przebić stalową płytę pancerną, grubości 12¼ mm. Wynalazcą jej jest inż. Gerlich z Kilonji.

Badania, poczynione na stacji doświadczalnej w Wannsee pod Berlinem oraz dokumenty fotograficzne wykazały, że kula, wystrzelona z odległości 50 mtr. do stalowej płyty pancernej, przeniknęła do głębokości około 15 mm. Wystrzelona do płyty niklowo-chromowej o grubości 12½ mm. przebija płytę na wylot pozostawiając otwór 2 razy większy od średnicy kuli.

Nowy pocisk, nazwany kulą Hangerultra, składa się z ołowiu, pociągniętego cieniutką warstwą żelaża. — Przebijając płytę pancerną miękka zawartość wnętrza kuli rozpryskuje się, działając na stalową płytę, jak materjał wybuchowy. Wynalazca proponuje zastosowanie nowego pocisku do artylerji polowej i morskiej.

W poszukiwaniu za „niecenzuralnemi" komentarzami

Gdynia, 14. 1. (Tel. wł.) W dniu dzisiejszym policja tutejsza w sile 4 posterunkowych rewidowała w bagażowni dworca kolejowego wszystkie nadeszłe paczki z gazetami w poszukiwaniu dzienników, konfiskowanych za „niecenzuralne" komentarze do wyroku w procesie brzeskim.

Podobne rewizje przeprowadza się dzisiaj na wszystkich dworcach kolejowych w całej Polsce. S. B.

Podejrzani o zamordowanie śp. Hołówki

Warszawa, 14. 1. (Tel. wł.). Według doniesień prasy aresztowani niedawno w Żylinie na Słowaczyźnie 4 członkowie ukraińskiej akcji terorystycznej podejrzani są o dokonanie zamachu morderczego na Hołówkę.

W Żylinie aresztowano nasamprzód Romana Kuczaka, gdy zamierzał kupić bilet do Liberca. Kuczak, wzięty w krzyżowy ogień pytań, wydał znajdujących się tam 3 swoich towarzyszy. Zdaje się, że aresztowani zamierzali zbiec do Niemiec. (w)

13 samobójstw w jeden dzień

Warszawa, 14. 1. (Tel. wł.). W ciągu wczorajszego dnia popełniono w Warszawie 13 samobójstw, przeważnie ludzi bezrobotnych, z których 7 było śmiertelnych. (w)

Ile subwencji otrzymały Prusy Wschodnie

Królewiec, 14. 1. (PAT). Ukazało się zestawienie subwencyj, jakich rząd Rzeszy udzielił w ostatnich latach Prusom wschodnim. W latach 1926—31 subwencje dla Prus wschodnich, otrzymane od rządu Rzeszy, wyniosły 400 miljonów marek. Do tego dochodzi kilkaset miljonów marek, które Prusy wschodnie otrzymały od rządu pruskiego. Prowincja wschodnio - pruska jest krajem typowo deficytowym, który przed wojną korzystał ze specjalnych ulg. Obecnie położenie Prus wschodnich pogarsza brak traktatu handlowego z Polską.

Czy zmiana kursu na Łotwie?

Ryga, 14. 1. (PAT.) Minister oświaty wystosował dnia 12 bm. pismo do polskich posłów do sejmu łotewskiego, w którem oznajmia o zarządzeniach anulujących poprzednie zarządzenia dawnego rządu skierowane przeciwko szkolnictwu polskiemu. Zarządzenia te mają naprawić stan szkolnictwa polskiego i uniemożliwić władzom miejscowym stwarzanie trudności mniejszości polskiej.

Dnia 11 bm. minister wydał zarządzenia w sprawie wznowienia w mieszanych szkołach nauki języka polskiego oraz odwołał poprzednie zarządzenia, ograniczające naukę religji w języku polskim i skasujące poranną modlitwę. Minister potwierdza funkcjonowanie równoległych klas polskich w wielu szkołach łotewskich. Osobne zarządzenia usuwają bezpośrednią ingerencję władz administracyjnych do spraw szkolnych, która dopuszczalną będzie jedynie za pośrednictwem min. oświaty.

Wreszcie minister zapowiada rozstrzygnięcie innych postulatów polskich po uprzedniem zbadaniu ich przez kompetentne władze.

Delegacja polska na konferencję reparacyjną w Lozannie.

Warszawa, 14. 1. (Tel. wł.) — Na czele delegacji polskiej na konferencję reparacyjną w Lozannie stanie prezes Mrozowski, który reprezentował już rząd polski na szeregu konferencyj międzynarodowych. Skład delegacji ustalony będzie w najbliższym czasie.

Termin konferencji reparacyjnej wyznaczony został na 18 bm., możliwe jednak, że ulegnie odroczeniu.

Ustąpienie rządu chińskiego?

Moskwa, 14. 1. (Tel wł.) Według doniesienia oficjalnego jednej z agencyj sowieckich rząd chiński nosi się z zamiarem ustąpienia w dniach najbliższych. O przyczynach tego kroku dotąd nic nie wiadomo.

9 000 projektów ustaw...

Waszyngton, 14. 1. (PAT.) W przeciągu czternastu dni od otwarcia sesji kongresu wniesiono do obu izb nie mniej, niż 9 000 projektów ustaw. Ze wszystkich tych projektów izba niższa w tym czasie uchwaliła sześć; reszta czeka na załatwienie.

Pierwsza senatorka w Stanach Zjedn.

Waszyngton, 14. 1. (PAT.) Do senatu Stanów Zjednoczonych wybrana została poraz pierwszy w historji Stanów — kobieta; jest nią pani Caraway, demokratka, która wybrana została w wyniku wyborów uzupełniających w Littlerock w stanie Arkansas na miejsce jej zmarłego męża.

Zgon historyka angielskiego

Londyn, 14. 1. (PAT.) Zmarł tu nagle w wieku lat 74 znany historyk i dziennikarz angielski sir Sidney Low.

Zadłużenie Niemiec per 31 grudnia 1931

Berlin, 13. 1. (PAT). Min. finansów Rzeszy ogłosiło dziś dane o ostatniem zadłużeniu Rzeszy niemieckiej, z którego wynika, że 31 grudnia ub. r. suma ogólna zobowiązań płatniczych Niemiec wynosiła 1.741.5 milj. mk. wobec 1.575.8 milj. mk. przed miesiącem. Ogólne zadłużenie uwzględnia asygnaty skarbowe na cele gwarancyjne, wynoszące 1.912,6 milj. mk. wobec 1.746 milj. w listopadzie.

Otwarcie szwedzkiego Riksdagu.

Sztokholm, 13. 1. (Tel. wł.). — Wczoraj rano w obecności króla i książąt krwi otwarta została zwyczajna sesja Riksdagu. Po nabożeństwie w kaplicy pałacu królewskiego wszyscy obecni udali się do sali tronowej, gdzie król odczytał orędzie, w którem, omawiając sytuację światową, podkreślił, że, być może, nakazywać ona będzie Szwecji przeprowadzenie doniosłych rokowań gospodarczych z innemi państwami.

Po odczytaniu orędzia królewskiego odbyła się ceremonja, której tradycja sięga bardzo odległych czasów, mianowicie książę Karol, młodszy wnuk królewski, który doszedł do pełnoletności, złożył przysięgę na wierność królowi.

„Deutsche Allg. Ztg." ma przejść na własność Hugenberga?

Berlin, 13. 1. (PAT.) Wielki dziennik berliński „Deutsche Allgemeine Zeitung", organ kół ciężkiego przemysłu niemieckiego, zbliżony do prawego skrzydła partji ludowej, przejść ma w najbliższym czasie na własność koncernu Hugenberga.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90¾ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.30 zł., gotówką 209.25 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.41 do 173.67 zł., gotówką 173.07 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 14. 1. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była nieco żywsza. Kursy były naogół utrzymane, częściowo zwyżkowe.

Z papierów państwowych płacono za 5 proc. pożyczkę konwersyjną 39.— oraz za 4 proc. pożyczkę inwestycyjną 80.—, jedno i drugie o słabej podaży. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano 8 proc. listy dolarowe stare oraz 8 proc. listy dol. amortyzacyjne po 68.— w tranzakcjach. 4 proc. listy zastawne konwert. poszukiwano po 27,50.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 104.— przy braku materjału.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 39% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred 68% +
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 68% +
8% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt 27½% P.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 80.— P.

Akcje bankowe.

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 104.— P.

Tendencja nieco żywsza.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 14. 1. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w. h.); 5) jęczmienia pozn. i pom.: a) 64 do 66 kg b) 68 kg.; 6) owsa pozn. i pom. 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne

Żyto 310 tonn par Poznań	27.25
Usposobienie spokojne	
Pszenica 75 tonn par Poznań	24.75
Usposobienie spokojne	

Ceny orjentacyjne

Jęczmień a) 64—66 kg.	20.25 — 21.25
Jęczmień b) 68 kg	22.00— 23.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24.50— 26.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	21.50— 22.00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia 65% wł work	37.50— 38.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen 65% wł work	35.75— 37.75
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	15.75— 16.25
Otręby pszenne	14.00— 15.00
Otręby pszenne (grube)	15.00— 16.00
Rzepak	32.00 — 33.00
Gorczyca	33.00— 40.00
Groch Victoria	24.00— 28.00
Groch Folgera	29.00— 32.00

Ogólne usposobienie spokojne

Tranzakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 30 tonn, mąki żytniej 15 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 14. 1. 1932 r.

Waluty	Gotówka	
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sp.: 8.93, kup.: 8,89.		

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.00	124.31	123.69
Holandja	358.15	359.20	357.40
Londyn	30.40	30.58	30.28
Nowy Jork kabel	8.927	8.947	8.907
Paryż	34.99	35.08	34.90
Praga	26.41	26.47	26.35
Szwajcarja	173.95	174.38	173.52
Włochy	45.40	45.63	45.17
Berlin	211.45		

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.	84.60	85.25
4% poż inw. szt. ser.		92.50
4% premj. dol.	43.00	43.25
6% poż dol.		56.00
7% poż stabil.	55.00	54.25

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—105.00
Sole Potasowe	0.00— 90.00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była przeważnie słabsza dla walut, dla pożyczek mocniejsza, dla akcyj niejednolita. W dziale bankowym: akcje Banku Polskiego utrzymane, Sole Potasowe cokolwiek słabsze.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg

Berlin, 14. 1. 1932 r.

Pszenica march 75—76 kg.	222.00—224.00
Tendencja słabsza.	
Żyto march 72—73 kg.	196.00—198.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień	160.00—170.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	152.00—157.00
Tendencja mocniejsza.	
Owies march	135.00—143.00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	27.50—31.25
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia 70%	27.00—29.25
Tendencja słabo utrzymana.	
Ospa pszenna	9.50—10.00
Tendencja mocniejsza.	
Ospa żytnia	9.50—10.00
Tendencja mocniejsza.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	21.50—24.00
Groch pastewny	15.00—17.00
Peluszka	16.00—18.00
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.00—12.00
Łubin żółty	14.00—15.50
Seradela nowa	22.00—27.00
Kuchy lniane 37%	11.90—12.00
Kuchy z orzecha ziemnego	12.10
Kuchy mielone (mączka)	12.00
Wytłoki suche paryt Berlin	6.50
Śrót Soya ekstrahowany 43% loco Hamburg	10.50
Śrót Soya ekstrahowany 43% loco Szczecin	11.30
Płatki ziemniaczane	12.10—12.30
Ziemniaki jadalne białe	1.50— 1.60
Ziemniaki jadalne czerwone	1.70— 1.90
Ziemniaki jadalne nerkowe	1.80— 2.00
Ziemniaki jadalne żółte bez nerkowych	2.10— 2.30
Ziemniaki fabryczne	8—9 fg.

Ogólna tendencja słabsza

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sensacyjna rozprawa

Epilog tragicznej śmierci Moniki Andrzejewskiej rozegra się przed sądem 1 lutego

Nasz korespondent gnieźnieński (br) telefonuje:

Rozprawa karna przeciwko Konstantemu Stawniakowi z Gniezna i Klarze Jareckiej bez stałego miejsca zamieszkania odbędzie się dnia 1 lutego rb. przed sądem okręgowym w Gnieźnie.

Akt oskarżenia zarzuca Stawniakowi, że przemocą zniewolił śp Monikę Andrzejewską, poczem ją umyślnie zabił. Czyn stanowi zbrodnię z art. 73 177, 211.

Jarecka miała swem pośrednictwem popierać go używając podstępu, zwodząc Monikę obietnicą 3 zł za odnoszenie pakunku do Jelonka Wywabiła ją na most kolejowy i tam oddała w ręce Stawniaka. Czyn stanowi zbrodnię z art. 180 181.

Stawniakowi grozj kara śmierci. Jareckiej 5 lat ciężkiego więzienia. — Na rozprawę powołano 42 świadków. Wstęp będzie z biletami.

Lejba — „farmazon"

Nie udała się wyprawa do Poznania

Lejba Złotopiór znany jest w Warszawie z handlu fałszywemi brylantami. To też dla ostrożności postanowił na pewien czas pożegnać się ze stolicą i przenieść na prowincję, gdzie łatwiej będzie mu się ukryć. Wybór jego padł na Poznań i zabrał ze sobą swego wspólnika Icka Siemiatacza.

„Farmazoni" ci (tak się bowiem nazywają w Warszawie oszuści brylantowi), zaraz po przybyciu do Poznania wzięli się do „roboty". Siemiatacz zagadnął przed Zamkiem przechodzącego Kurta Hofmanna proponując mu nabycie złotej 10-rublówki. Hofmann nie zamierzał przeprowadzać żadnych transakcyj i natręta odprawił z niczem.

Raptem zauważył innego Żyda, który wymownie począł namawiać p. H. do nabycia okazyjnie 19 brylantów, ułożonych w efektownem pudełku. Pan H. zainteresował się tą propozycją i zdradzał chęć nabycia drogich kamieni. Żydek zażądał 2 tys. zł. Jego przygodny klient nie posiadał przy sobie dostatecznej ilości gotówki, dla tego całą tranzakcję odłożył na popołudniu, na co chytry farmazon chętnie się zgodził, zgóry już zacierając ręce, że uda mu się zrobić świetny interes.

Popołudniu Złotopiór zjawił się na umówionem miejscu. Jakież było jego zdziwienie i przerażenie, gdy został otoczony i spostrzegł skierowane ku niemu rewolwery. Chciał uciec, ale go ujęto i oddano w ręce władz.

Sprawa oparła się o sąd i Lejba Złotopiór skazany został na pół roku więzienia z paragrafu 263 k. k. Sprawę Icka wyodrębniono, bowiem jest on poszukiwany przez sąd w Warszawie. (z)

Napad na ulicy

Skazanie napastnika na rok więzienia

W sądzie okręgowym toczyła się dziś pod przewodnictwem p. sędziego dr. Jappy ciekawa rozprawa, przeciwko Janowi Wojtkowiakowi z par. 226 k. k.

27 października 1929 r. nad wieczorem na Chwaliszewie przy domu nr 65 stał w towarzystwie kolegów p. Roman Urbański, robotnik z zawodu, liczący 25 lat. Nagle od strony Śródki ukazał się oskarżony oraz jego brat, Ludwik Wojtkowiak. Obaj bracia żywili od dłuższego czasu niechęć do Urbańskiego. Gdy go zobaczyli, Ludwik podbiegł i począł U. okładać laską. Napadnięty próbował uciec, lecz pod wpływem silnych razów, padł na ziemię. Do leżącego doskoczył oskarżony i począł go bić w dalszym ciągu W tym momencie nadjechał przypadkowo samochód, z którego wysiedli znajomi Urbańskiego, tak, że Wojtkowiak musiał pozostawić swoją ofiarę i rzucił się na przybywających. W międzyczasie Urbański wstał, a przybyła policja zabrała wszystkich na posterunek, gdzie spisano protokół.

Jak stwierdził lekarz, Urbański otrzymał m. in. pchnięcie nożem w okolicę śledziony, tak, że w kilka dni potem zmarł w szpitalu.

Na rozprawie przesłuchano szereg świadków oraz dwóch ekspertów, dr. Łagunę i dr. Alchimowicza, poczem trybunał wydał wyrok, skazujący Jana Wojtkowiaka na podstawie par. 226 i 228 k. k. na rok więzienia (z)

Z „Darem Pomorza" pod zwrotnikami

Pierwsza, niezwykle interesująca korespondencja z podróży naszych młodych marynarzy dokoła świata.

Wylewy i powodzie w Niemczech i Anglji

ciekawe zdjęcia z ostatniej katastrofy żywiołowej.

Na lodowisku w Katowicach

Aktualny reportaż z ostatnich zawodów hokejowych w najnowszym (3-cim) numerze „Jlustracji Polskiej"

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności Pojedyńczy egzemplarz tylko 45 groszy Nabyć można u kolporterów ulicznych w kioskach dworcowych „Ruchu" w księgarniach oraz w agenturach naszych Miesięczny abonament 1.50 zł kwartalnie 4— zł bez kosztów przesyłki — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

KALENDARZYK

Czwartek, 14 stycznia 1932.

Słońce: wschód 7,58; — zachód 16,03; — długość dnia 8 godz. 5 min

Księżyc. wschód 10,28; — zachód 23,41; — przed pierwszą kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 1 st. C., pochmurno, wiatr południowo - zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 759 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 4 st. C., najniższa — 3 st. C.

Kal. rzk.: Hilary; jutro Paweł Pust.

Kal. słow.: Radogost; jutro Domosław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka „Pod Złotym Lwem", Stary Rynek 75 — Apteka Sapieżyńska pl Sapieżyński 1 — Apteka Chwaliszewska. Chwaliszewo 76. — Apteka „Pod Eskulapem", pl. Wolności 13.

Wilda: Apteka „Pod Koroną", Górna Wilda nr. 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą", ul. Kraszewskiego 12

Łazarz: Apteka „Przy parku Wilsona", ul. Marsz Focha 47.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Sekcja apologetyczno-pedagogiczna przy Sodalicji Pań.** Walne zebranie odbędzie się 15 bm. o godz 17 na sali Księgarni św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Na porządku obrad wykład ks. prałata dr. Żychlińskiego p. t. „Boska ekonomja zbawienia".

WYKŁADY

— * **Wykłady publiczne.** W bieżącym tygodniu zaczynają się publiczne i bezpłatne wykłady przy Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu na aktualne tematy gospodarcze. Wykładać będą następujący profesorowie: 1) Prof Langlade (Les grands problèmes économiqunes en France); 2) Prof. Ropp (Economic Structure of Britain and U. S. A.); 3) Prof Hanus (Prehled hospodarskeho zivota republiky ceskoslovenske); 4) Prof Stefanini (Vita economica e politica dell'Italia contemporanea); 5) Prof Seydlitz (Spółdzielczość w Polsce); 6) Prof. Denizot (Fizyka techniczna); 7) Prof. Ligocki (Reklama handlowa); 8) Prof Gutsche (Publicystyka gospodarcza) Wykłady będą się odbywały w ciągu II trymestru od 11 stycznia do 20 marca 32 r) Bliższych wiadomości udziela sekretarjat W S H. (Aleje Marcinkowskiego 3, telefon 24 60).

— * **Kamienie mówią** Dnia 16 bm o godz 18 w sali Śniadeckich w Coll. Medicum przy ul. Fredry 10 wygłosi p Jerzy Remer generalny konserwator w Min W R i O P., odczyt pod tyt „Kamienie mówią" o odkryciu zwłok królewskich w Bazylice Wileńskiej, ilustrowany około 100 przeźroczami z obrazów fotograficznych Jana Bułhaka. Dnia 17 bm o godz. 17 w tej samej sali wygłosi p. Jerzy Remer drugi odczyt, dający syntezę artystycznego Wilna p t. „Miasto polskie, które od dwóch lat cieszy się niesłabnącem zainteresowaniem".

— * **Kazimiera Rychterówna.** Biesiadą artystyczną w najlepszym stylu jest każdy występ świetnej artystki-recytatorki Kazimiery Rychterówny. Najbliższy wieczór Rychterówny, organizowany przez Koło Polonistów U P odbędzie się 23 bm. o godz 20 w sali 17 Coll Minus.

— * **Związek misyjny Polek.** W niedzielę, 17 bm. o godz 19 w sali Wyższej Szkoły Handlowej. Al Marcinkowskiego 3 odbędzie się wykład misyjny z przeźroczami „Podróż wokoło świata" (szczególnie wrażenia z Indyj). Wygłosi ks. dr. Paulus.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska" Punktualne zamieszczenie ich poręczyć możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Poznań-Łazarz.** Walne zebranie wykazało piękny rozwój gniazda. Obrano ponownie ten sam zarząd. Szczegółowiej — w następnem „Życiu Sokolem".

— * **Poznań-Śródmieście.** Walne zebranie wybrało ten sam zarząd, wykazując, że gniazdo pracuje doskonale Wyczerpująco napiszemy o tem w „Życiu Sokolem".

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Poznań XV. Chwaliszewo-Śródka.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, 20 bm. o godz. 19,30 w Domu Katolickim na Śródce. Wnioski na walne zebranie należy piśmiennie nadesłać do dnia 18 bm na ręce sekretarki St. Marciniakówny, ulica Wenecjańska 7.

— * **„Sokolice" — Śródmieście.** W dniu 15 bm. o godz 19,30 odbędzie się w sali posiedzeń św. Marcin 65 roczne walne zebranie Obecność wszystkich druchen obowiązkowa. Wnioski na walne zebranie należy przesyłać na ręce sekretarki drh. Szwabianki, Patr. Jackowskiego 40 m. 9.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Przeprowadzka urzędów skarbowych** Biura I Urzędu Skarbowego w Poznaniu przeniesione zostały z lokalu przy ul. św. Marcina 41 do gmachu Urzędu Wojewódzkiego przy ul. Gołębiej 1. Biura Urzędu Opłat Stemplowych w Poznaniu, mieszczące się dotąd przy ul. Pocztowej 23, przeniesione zostały do lokalu przy ul. św. Marcina 41.

— * **Niepodjęte dolarówki.** Następujące numery premjowej pożyczki dolarowej wylosowane w dawnych ciągnieniach, nie zostały dotychczas zgłoszone do wypłaty: Nr. 1 416 283 wysokość premji 12 000 dolarów, 90661 (8000) 549601 (3000) 919593 (3000) 733276 (1000), 983709 (1000), 1103040 (1000), 1344620 (1000), a nadto 6 premij po 500 dolarów i kilkadziesiąt po 100 dolarów. Wykazy niepodjętych premij przejrzeć można w wydziale III Izby Skarbowej (pokój nr. 81).

— * **Ochrona znaków pomiarowych.** — Znaki pomiarowe (wieżyczki, słupki, kamienie, znaki niwelacyjne), rozmieszczone na terenie stołecznego miasta Poznania, oraz gmin podmiejskich, tworzą podstawę dla wszystkich prac mierniczych Przeniesienie, zniszczenie lub uszkodzenie znaków zagrożone jest karą więzienia do 1 roku W razie niewykrycia sprawcy obowiązana jest do zwrotu kosztów odnowienia osada względnie wieś, na której obszarze znaki się znajdują. W interesie publicznym uprasza się właścicieli gruntów o doniesienie o każdem zauważonem uszkodzeniu Magistratowi lub sołtysowi gminy, na terenie której uszkodzony znak się znajduje

— * **Polskie Tow. Krajoznawcze** (Touringklub) — oddział w Poznaniu donosi, iż niedzielna wycieczka nie odbędzie się.

— * **Z Wielkopolskiego Związku Myśliwych.** Wielkopolski Związek Myśliwych ma zamiar stosownie do uchwały wydziału wykonawczego urządzić wiosną bieżącego roku w drugiej połowie miesiąca lutego (ewentl. początkiem marca) pokaz trofeów myśliwskich, zdobytych w roku 1931. Ponieważ dojście do skutku pokazu zależne jest od dostatecznej ilości zgłoszeń, przeto zarząd prosi o nadsyłanie zgłoszeń do dnia 20 bm Zgłoszenia nadsyłać należy do sekretarjatu, Poznań Piekary 6, II. p.

— * **Sekretarjat generalny Sodalicyj Marjańskich** uprasza członków poznańskich sodalicyj o najliczniejszy udział w akademji ku czci św Rodziny w niedzielę, 17 bm. o godz. 12 w sali kina „Słońce".

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Echa bójki w kościele.** W sprawie bójki w kościele w Baranowie w powiecie kępińskim, gdzie pokłóli się nożami Franciszek Witek i Ludwik Taborski, dowiadujemy się dalszych szczegółów Kościół zamknięty był przez dzień i otwarto go następnego dnia, po przesłuchaniu świadków i zbadaniu kościoła. Stwierdzono, że niezaszło zbezczeszczenie świątyni, gdyż rany były nieznaczne i nie nastąpiło pokrwawienie posadzki względnie przedmiotów kościelnych (k.)

— * **Sprawa tragicznej śmierci śp. Łuczaka.** Z Kępna otrzymujemy wiadomość dotyczącą postrzelonego śmiertelnie przy torze kolejowym pod Mianowicami ś p. Leona Łuczaka w dzień Trzech Króli Ojciec śp Łuczaka twierdzi, że tragicznej nocy syn jego znajdował się przypadkowo w towarzystwie kilku kolegów w pobliżu toru na szosie Kępno-Podzamcze. Twierdzenie, jakoby tragicznie zmarły syn jego został postrzelony podczas kradzieży węgla nie polega na prawdzie. Na fakt ten ojciec przytacza świadków Tragiczny, a przytem niezwykle tajemniczy wypadek, jest przedmiotem dochodzeń władz. (k.)

— * **Nauczyciel strzela do napastników.** W jednej z ostatnich nocy nieznani złoczyńcy usiłowali wyważyć drzwi do mieszkania p. Adamskiego, nauczyciela w Gołąbkach w powiecie mogileńskim. Przebudzony p. Adamski strzelił kilkakrotnie w kierunku drzwi, płosząc napastników. Następnie strzelił p. Adamski do napastników kilkakrotnie oknem Według wszelkiego prawdopodobieństwa był to wybryk rozwydrzonych łobuzów. (k.)

— * **Wypadki na lodzie.** W ostatnich dniach było kilka wypadków załamania się na lodzie. Ofiarami tych wypadków padała nieletnia młodzież O śmiertelnym wypadku w Laskach donosiliśmy już — W Bieżynie w pow. kościańskim podczas saneczkowania na jeziorze lód się załamał i do wody wpadli bracia Józef i Konrad Kalczakowie. Wyratowali ich z narażeniem własnego życia członkowie młodzieży sokolej, 12-letni Antoni Piotrowski i Stefan Dziubała. — Na stawie obok cmentarzy w Bojanowie załamało się na lodzie kilkoro dzieci. Siedmioletni chłopiec zaczął tonąć, a towarzysze jego zbiegli przerażeni, wyratowawszy się sami Na szczęście przechodzący tędy strażnik graniczny Felik Wieklik zauważył tonącego, wskoczył w mundurze do wody i wyratował chłopca. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Tajemniczy wypadek.** Ubiegłej nocy przy drzwiach swego mieszkania został poraniony niebezpiecznie nożem jeżdżący na taksówce szofer p. Maksymiljan Kolędowicz, liczący 26 lat. P. Kolędowicz udał się w nocy na objazdy i wrócił do domu, znajdującego się w pobliżu cytadeli krótko po północy. Zastał drzwi zamknięte a na energiczne pukanie wybiegł z mieszkania pewien osobnik, który p. Kolędowicza pchnął nożem, raniąc go niebezpiecznie w bok. W stanie groźnym ze względu na przekłócie opłucnej przewiozło go Pogotowie Lekarskie (55 55) do szpitala Przemienienia Pańskiego. Tajemniczy ten wypadek wyjaśnia się w ten sposób, że w mieszkaniu p. Kolędowicza był z wizytą pewien osobnik, którego przypadkowy powrót gospodarza domu zaskoczył. Sprawa jest przedmiotem dochodzeń władz. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Skazanie defraudanta.** Izba karna sądu okręgowego rozważała sprawę Ludwika Kaczmarka, który stanął pod zarzutem sprzeniewierzenia 12 tys złotych Kaczmarek dokonał tego podczas urzędowania jako asystent kolejowy. Pierwszym razem zabrał tylko 1 000 zł. Gdy jednak dowiedział się, że w kasie nastąpi rewizja, wówczas przywłaszczył sobie dalszych 11 tys. złotych i zbiegł do Niemiec. Rozesła-

po za defraudantem listy gończe; niebawem Kaczmarek został aresztowany w Niemczech i oddany do dyspozycji władz polskich. Oskarżony na rozprawie przyznał się do winy. Sąd wymierzył Kaczmarkowi karę więzienia przez rok. (z.)

— * **Młodzi włamywacze.** Na wokandzie sądu okręgowego znalazła się sprawa zawodowego kryminalisty Kazimierza Wieklika, który był już 7 razy karany za różne przestępstwa. Pozatem zasiadł na ławie oskarżonych godny jego kompan Władysław Zieliński. W nocy na 12-go października ub roku wtargnęli do mieszkania p. A. Kaczmarkówny przy ul. Patrona Jackowskiego, skąd wynieśli gramofon i 20 płyt oraz inne przedmioty, łącznej wartości 1 000 zł. Włamywacze zrobili w zamkniętych drzwiach wielki otwór i tą drogą weszli. Zabrany łup zanieśli do mieszkania Marji Ceglarek, która sprzedała gramofon za 50 zł. Oskarżony Zieliński nie przyznaje się do winy. Ceglarkówna twierdzi, jakoby nie wiedziała o tem, że gramofon był skradziony. Ponieważ się plątała w zeznaniach, przeto prokurator zaznaczył, iż ona również powinna znaleźć się na ławie oskarżonych. Sąd wymierzył Wieklikowi karę więzienia przez 9 miesięcy, a Zielińskiemu przez pół roku. Niski wymiar tłumaczy się tem, że oskarżeni są jeszcze bardzo młodzi. (z.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Gwiazdka w „Sokole".) W świetlicy na boisku „Sokoła" odbyła się gwiazdka dla drużyn żeńskich i męskich. Przy ślicznej choince zasiadło do przygotowanych stołów przeszło 900 druchen, druhów i młodzieży. Ks. dziekan Zablocki zainaugurował uroczystość wspólnym śpiewem „Ojcze z nieba", poczem mały synek drh. Nadolskiego zadeklamował ładny wierszyk o Dzieciątku w żłobie. Druh wiceprezes Bykowski wygłosił okolicznościowe przemówienie, wspominając o śp. druhu dr. Trepińskim. Po przemówieniu ks. dziekana choinka zapłonęła światłami i przystąpiono do łamania się opłatkiem. Po odśpiewaniu kolendy drh. Frąckowiakówna zadeklamowała wiersz „A gdy już gwiazdy...", poczem nastąpiło wręczenie podarków kilku druhom i druchnom za gorliwą pracę. (br.)

— * **Obrzycko n. W.** (Z Rady miejskiej.) Pierwsze w tym roku posiedzenie Rady miejskiej zagaił przewodniczący p. Walenty Taranczewski. Na radcę sierot na miasto Obrzycko, w miejsce p. Sylwestra Chmielewskiego wybrano p. Stanisława Kokota, ogrodnika z Obrzycka. Sprawę sprawozdań rachunkowych z wykonania budżetu administracyjnego referował przewodniczący komisji rewizyjnej p. Stefan Rudnicki, kierownik tutejszy szkoły powszechnej, wnosząc zarazem o udzielenie pokwitowania dla kasy miejskiej. Na przewodniczącego Rady miejskiej wybrano jednogłośnie przez aklamację dotychczasowego przewodniczącego mistrza rzeźnickiego p. Wincentego Taranczewskiego, na zastępcę p. Józefa Strójnego, kupca i właściciela hotelu, na protokólanta p. Piotra Szwackiego, sekretarza miejskiego. Do komisji budowlanej wybrano jako przewodniczącego mistrza malarskiego p. Brunona Schwartza, który jest zarazem naczelnikiem tutejszej Komunalnej Kasy Oszczędności oraz długoletnim członkiem Magistratu, p. Franciszka Budniaka i p. Franciszka Groszka, mistrza dekarskiego. Do komisji rewizyjnej tutejszych kas miejskich wybrano na przewodniczącego p. Nikodema Polcyna, kierownika tutejszego Rolnika, p. Józefa Brodniewicza i p. Kazimierza Hejnowicza. Po wyczerpaniu porządku obrad, omówiono jeszcze kilka aktualnych spraw. M. in. wyjaśnił ks. prob. Paweł Dziubiński, jako przewodniczący Parafjalnego Komitetu do spraw bezrobocia, sprawę zbierania datków na rzecz zwalczania bezrobocia. Na rzecz Parafjalnego Komitetu do spraw bezrobocia w Obrzycku złożono razem 460,23 zł. Na rzecz Powiatowego Komitetu do spraw bezrobocia w Szamotułach złożyła ordynacja hr. Zygmunta Raczyńskiego 76,25 ctn. zboża oraz kwotę 74,50 zł, zebrane przez badacza mięsa i włosień p. Jana Szczęsnego z Obrzycka, jako dopłatę do opłat za badanie zwierząt rzeźnych. (Os.)

— * **Margonin.** (Zebranie Tow. Przemysłowców.) Ostatnie zebranie zagaił prezes p. Borucki, poczem sekretarz odczytał protokół oraz nadesłane komunikaty z Związku. Sprawozdanie z zjazdu prezesów Tow. Kup. i Przem. zdał prezes, nad którem wywiązała się obszerna dyskusja. Pozatem zareferował prezes sprawę kasy pośmiertnej. Następnie omawiano sprawę świadectw przemysłowych. Walne zebranie uchwalono zwołać na dzień 14 lutego br. W wolnych głosach omawiano bardzo szeroko dzisiejszy kryzys gospodarczy.

— (Walne zebranie S. M. P.) Walne zebranie odbyło się w ub. niedzielę przy udziale około 50 druchen i gości. Zagaiła je druchna prezeska Tymianka i w serdecznych słowach przemówiła do zebranych. Następnie oddała druchna prezeska przewodnictwo walnego zebrania ks. patronowi Napiątkowi, który w pięknych słowach przemówił o ważności Stowarzyszeń i wyraził swoją radość, że Stowarzyszenie tutejsze tak się rozwija. Sprawozdania z całorocznej działalności zdawały kolejno poszczególne członkinie zarządu. Działalność stowarzyszenia, a zwłaszcza stan kasy, powiększył się w ubiegłym roku bardzo, tak, że zdołano zapoczątkować bibljotekę i sprawiono sztandar w cenie 800 zł. Ks. patron podziękował za wytrawne kierownictwo i za gorliwą i wytrwałą pracę ustępującemu zarządowi, poczem przystąpiono do wyboru nowego, w skład którego weszły druchny: K. Tymianka — prezeska, J. Czajkowska — wiceprezeska, L. Kaźmierczakówna — sekr., Breitenbachówna — zast. sekr., Kaczorowska Wł. — skarbniczka, Kajfassówna — gospod., Kruzelówna — bibljotekarka, Nalewalska — naczelniczka. (mk.)

— * **Strzelno.** (Z Rady miejskiej.) Na ostatniem posiedzeniu wybrano przewodniczącym Rady miejskiej na rok 1932 nadal p. dr. Truszczyńskiego, wiceprzewodniczącym — p. Albina Radomskiego, sekretarzem — p. Maksym. Gruhna, wicesekretarzem — p. Walentego Światlaka. Dokonano również wyboru poszczególnych komisyj miejskich. Rezygnację radnego Albina Radomskiego z opiekuństwa społecznego Rady miejska przyjęła do wiadomości, wybierając równocześnie opiekunem społecznym p. Jana Kledzika. Zastępcą burmistrza wybrała Rada miejska większością głosów p. Daszyńskiego Wojciecha, emeryt. insp. szkolnego. Wobec złożenia mandatu radnego miasta przez p. Mazurkiewicza Szczepana wchodzi do Rady miejskiej p. Bąkiewicz Leon, cieśla ze Strzelna.

— (Wieczorek wigilijny.) W dniu 6-go bm. Tow. Robotników Polskich i Katolickich w Strzelnie w salce parafjalnej urządziło doroczny wieczorek gwiazdkowy dla członków i gości. Zagaił wieczór ks. wikary Jachecki z Gniezna. Wygłoszono szereg deklamacyj, poczem łamano się wspólnie opłatkiem. Na salę wkroczyło 2 gwiazdorów, rozdając członkom skromne podarki. Potem odegrano jednoaktówkę, bardzo wesołą.

— (Osobiste.) Wielką radość wywołał w parafji Sławsko Wielkie fakt zamianowania przez J. Em. ks. Prymasa Polski, ks. dziekana Szwarca kanonikiem gremjalnym kapituły kruszwickiej. (mc.)

— * **Grodzisk.** (Z Rady miejskiej.) Dn. 4 bm. odbyło się zebranie Rady miejskiej. Porządek obrad zawierał wybór nowego prezydjum Rady miejskiej oraz poszczególnych komisyj. Większością głosów został wybrany przewodniczym na rok 1932 p. Pospieszny, zastępcą przewodniczącego p. dr. Słomiński, sekretarzem p. Jan Pusch, protokólistą sekretarz miejski p. Paszek. Następnie zostały wybrane poszczególne komisje: dla elektrowni, dla rzeźni, rewizyjna, gospodarcza, budżetowa, dla gimnazjum i sanitarna.

— (Wieczorek.) Ruchliwe Tow. Pań św. Wincentego urządza w niedzielę, 17 bm. w sali Strzelnicy wieczorek, bardzo urozmaicony, celem zebrania środków na pomoc biednym i bezrobotnym. Na wieczorku będzie się popisywała orkiestra młodych muzyków, grających na bardzo niezwykłych instrumentach. Również będzie odegrany przez pierwszorzędne siły amatorskie utwór teatralny, a pozatem będzie herbatka z obfitym i bardzo tanim bufetem.

— (Pogrzeb.) Dnia 8 bm. odbył się pogrzeb siostry przełożonej śp. Matki Marji Tuskiej ze Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety. (pg.)

— * **Gostyń.** (Z Tow. Czytelni Kobiet.) Tow. Czytelni Kobiet urządziło w dniu 10 bm. w sali „Polonia" swój doroczny wieczorek towarzyski. W czasie zabawy odegrano 1-aktówkę p. t. „Generalna próba". Wykonawców z pp. A. Jankiewiczówną i H. Dembińskim żywo oklaskiwano. Następnie bawiono się ochoczo do białego rana.

— * **Grabów n. Prosną.** (S. M. P.) Połączone S. M. P. męskiej i żeńskiej urządziło na sali p. Hołdowskiego wieczorek wigilijny. Na wieczorek ten składało się tradycyjne łamanie opłatkiem przy choince, skromna kawa, przemówienie protektora ks. dziekana Sucharskiego i prezesa S. M. P., druha Mehla, obdarzanie druchen i druhów podarkami. Uczestników wieczorku naliczono około 130.

— (Przedstawienie amatorskie.) Tow. Czyt. Lud. w Grabowie wystawiło w drugie święto Bożego Narodzenia pod reż. ks. Tomaszewskiego sztukę teatralną p. t. „Mąż z grzeczności". Przedstawienie cieszyło się wielkiem powodzeniem. Publiczność domaga się, aby po raz wtóry odegrano sztukę, wobec czego T. C. L. wystawiło ją dnia 10 bm.

— * **Jutrosin.** (Ze Straży Pożarnej.) — Ochotnicza Straż Pożarna odegrała w drugie święto Bożego Narodzenia pod reżyserją drh. naczelnika Nowackiego przedstawienie amatorskie sztuk „Miłość strażaka" i „Wybory do rady miejskiej", z czego czysty zysk przekazano miejscowemu komitetowi do spraw bezrobocia, celem udzielenia pomocy bezrobotnym. Zauważono, że obywatelstwo jest bardzo życzliwe Ochotniczej Straży Pożarnej, gdyż podczas przedstawienia była sala tak przepełniona, że nie pozostało ani jedno wolne miejsce.

— * **Margonin.** (Posiedzenie Rady miejskiej.) Ostatnio odbyło się posiedzenie Rady miejskiej, które zagaił burm. p. Rzeźnik. Rozpatrywano kilka wniosków m. in. wniosek radnego Boruckiego o wykarczowanie drzew nad szosą do Kowalewa, a zasadzenie na to miejsce drzewek owocowych, który uchwalono. Sprawę konkursu na utrzymanie pomp miejskich odroczono do następnego posiedzenia, gdyż żaden z reflektantów, mimo kilkakrotnego głosowania, nie otrzymał większości. Następnie p. burmistrz referował sprawę nabycia działki państwowej nad jeziorem około 11 mórg. Uchwalono działkę nabyć i urządzić tam park miejski według projektu inż. Śladeka. Pracę rozpocznie się z nadejściem wiosny, przy której to pracy znajdzie zatrudnienie kilkunastu bezrobotnych. (jm.)

— * **Szamocin.** (Walne zebranie S. M. P.) Na początku nowego roku odbyło się walne zebranie miejscowego S. M. P. Po udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi, wybrano nowy, w skład którego weszli pp.: Pioch — prezes, C. Chroboczek — sekretarz, F. Krzycki — naczelnik, Nowakowski — gospodarz.

— (Przeniesienie urzędu pocztowego.) Z dniem 1 stycznia br. przeniesiony został miejscowy urząd pocztowy z ulicy Paderewskiego na ulicę Szkolną, na miejsce dawnego inspektoratu. (jm.)

Ciekawa premjera

Donoszą nam z kancelarji Teatru Nowego:

Dziś, we czwartek, Teatr nieczynny z powodu generalnej próby rewelacyjnej sztuki „Caryca i Rasputin", której premjera odbędzie się w piątek, dnia 15 b. m.

„Caryca i Rasputin" — to frapujący reportaż historyczny z prologiem w 10 obrazach, dający wierny przegląd stosunków, panujących wśród rosyjskiej kamaryli dworskiej, a poprzedzający wybuch rewolucji październikowej. Wspaniałe sceny, ujęte z niebywałym rozmachem, cechuje wstrząsająca siła dramatyczna, a konflikt fabuły rozwija się coraz potężniej, wprowadzając widza w nastrój olbrzymiego zainteresowania i napięcia. Rolę carycy kreuje p. H. Cieszkowska, Mikołaja II — p. Kaden, a Rasputina — p. Butkiewicz. Efektowne dekoracje projektu p. F. Worsztynowicza dopełniają całości tej sensacyjnej sztuki, której zapowiedź wywołała niebywałe dotychczas poruszenie wśród publiczności wszystkich sfer.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Antonina Lechnerowska, z domu Chełmikowska, wdowa, 84 l. Adam Zakrzewski, 5 min. Stanisław Borowczak, portjer, 46 l. Klara Jaretzky, z domu Wedekindówna, 53 l. Marja Gajewa, robotnica, 18 l. Marta Wagnerówna, 45 min. Jan Wiza, palacz, 62 l. Bolesław Charlempowicz, em. adjunkt kolejowy, 58 l. Ludwik Rychlewicz, robotnik, 43 l. Zofja Bernardowa, z domu Książkiewiczówna, 48 l. Antoni Krzyżankiewicz, em. radca kolejowy, 78 l. Zofja Hazubska, 17 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Tow. Pań św. Wincentego a Paulo z Krotoszyna zamiast wieńca na trumnę śp. ks. Bolesława Hoffmana z Iwna 10 zł. — J. Schreiber, St. Rynek 49, 10 zł. — Czesław Smólski 5 zł. — N. N. 2 zł. — Chojnicki, Siedlisków 5 zł. — Razem 32 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **B. K. Nr. 2.** Tak dokładnie tej sprawy nie znamy. (OK.)

— **A. B. Ś.** Cóż teraz począć? Należało wówczas korzystać z przyznanej ulgi, lub wogóle odpowiedzieć coś na pismo z 25 listopada. Teraz niema innej rady, tylko zapłacić. Może urząd zgodzi się na spłatę ratami. (K.)

— **L. K.** Podatek taki od 1914. Może zająć również przedmiot tak wartościowy. (K.)

— **J. W.** Można rozumieć orzeczenie tak, iż powinien płacić zgóry; zresztą można umówić się co do innego sposobu płacenia. (K.)

— **Abonament.** Bezcelowe, takich informacyj Pan nie uzyska. Niech Pan zasięgnie rady u innego adwokata. (K.)

— **A. Z. 73.** Nie muszą się zgodzić. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

— **Stenotypistka.** Tylko Państw. Urząd Pośrednictwa Pracy, względnie odpowiednie związki zawodowe. (K.)

— **P. St. Wenzlik.** Gimnazjum im. Sułkowskich w Rydzynie pow. Leszno. Miejskie Gimnazjum w Gostyniu. Gimnazjum ks. ks. Salezjanów w Marszałkach, pow. Ostrzeszów. (K.)

— **Stały Czytelnik 129.** Sądzimy, że skarga mogłaby mieć widoki; oczywiście należy ją powierzyć adwokatowi. (K.)

— **St. K., Poznań.** Ma prawo, bo mieszkanie to nie podlega ustawie o ochronie lokatorów. (K.)

— **Marylka.** Owszem, urlop należy wykorzystać, gdyż inaczej przepada bez prawa do osobnego wynagrodzenia. (K.)

— **Irys — Toruń.** 1) Jeżeli wypowiedzenie czyni zadość przepisom prawnym (a tak jest w niniejszym wypadku), nie można go zaczepić; wszelakie poboczne względy mogą mieć wagę jedynie moralną, nie prawną. 2) Może Pan domagać się wynagrodzenia za nadliczbowe godziny pracy, o 50 proc. więcej, niż wynosi zwykła płaca. 3) Przysługuje Pani w tych warunkach jednomiesięczny urlop. 4) Trzy wolne dni w każdym miesiącu czasokresu wypowiedzenia; świadectwo w dniu odejścia. (K.)

— **L. J., Poznań.** Tego rodzaju sprawy rozliczeniowe trwają zwykle bardzo długo. (K.)

— **Zainteresowani.** Zobowiązaliśmy się do zachowania nazwiska w tajemnicy. (K.)

— **Stała Czytelniczka.** P. dyr. Drost, Poznań, pl. Wolności 12; jest on prezesem. (K.)

— **Stały.** P. I. Paderewski w Morges, Szwajcarja. P. Curie-Skłodowska w Paryżu, bliższego adresu nie znamy. P. J. Kiepura jest w podróży, stałego adresu nie znamy. (K.)

— **L. L.** W Poznaniu, ul. Pocztowa 25; gdzie mieszka prywatnie, nie wiemy. (K.)

— **Abonentka.** Zwolnioną Pani była dopiero z upływem urlopu; należą się zatem składki za sierpień. Również wynagrodzenie dodatkowe podlega opodatkowaniu i ubezpieczeniu. (K.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. byłych żołnierzy 86 p. p.** Zebranie konstytucyjne odbędzie się w piątek, 15 bm. o godz. 19.30 w sali posiedzeń Pozn. Okręgu S. M. P., Poznań, pl. Nowomiejski 5 (dom ogrodowy) I wejście I p.

— **Wydział uczenic krawiectwa damskiego.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 17 bm.

— **Centralny Związek Zawodowych Ogrodków i Pomocników Ogrodniczych — oddział Wielkopolski** urządza w niedzielę, 17 bm. o godz. 16 w lokalu p. Jarockiej ul. Masztalarska 8, tradycyjny wieczorek wigilijny.

— **Związek Pracy Obywatelskich Kobiet — Łazarz-Górczyn.** Zebranie plenarne odbędzie się 17 bm. o godz. 8 u p. Bohnowej, ul. Marsz. Focha 85.

— **Tow. Hod. Gołębi Pocztowych „Warta" VII** Poznań — Stare miasto. Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 17 bm. w lokalu posiedzeń Chwaliszewo 58-59 o godz. 10.

— **Koło Tow. Rękodzielników w Poznaniu.** Roczne walne zebranie odbędzie się 19 bm. o godz. 19.30 w lokalu zebrań Nowy Rynek 4. — W kasie pośmiertnej płatny wypadek 104.

— **Kat. Tow. Robotników „Oświata"** przy parafji św. Marcina w Poznaniu. — Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 17 bm. o godz. 17,30 na sali wikarjatu przy św. Marcinie.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI w Poznaniu.

Wielkie zainteresowanie sobotnim występem znakomitego artysty!

KAZIMIERZ KRUKOWSKI, bezsprzecznie najznakomitszy i najpopularniejszy piosenkarz i humorysta polski, ulubieniec najszerszych sfer publiczności, świetny odtwórca ról głównych w filmach: „Tajemnica starego rodu", „Janio Muzykant", „Niebezpieczny romans" oraz „Ułani, ułani, chłopcy malowani" — przybywa do Poznania i wystąpi jedyny raz

w sobotę, dnia 16 stycznia b. r., o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce".

KAZIMIERZ KRUKOWSKI w Poznaniu rekamy nie potrzebuje. Wystarczy nazwisko Krukowskiego na afiszu, a zgóry można przewidzieć, że sala będzie zapełniona po brzegi nawet w dzisiejszych ciężkich czasach. Kazimierz Krukowski na swym sobotnim wieczorze w „Słońcu" wykona szereg najnowszych przebojów swego bogatego repertuaru, między innemi usłyszymy piosenki i monologi: „Gazetka", „Słowo musi być święte", „Ja się nie nadaję", „Pustka", „Nie rozumiem".

Ponadto w sobotnim wieczorze Krukowskiego w „Słońcu" udział przyjmą: IRENA POPIELSKA, znakomita tancerka, artystka teatru „Casino de Paris", która wykona szereg efektownych tańców oraz doskonała pieśniarka z „Morskiego Oka" ADA OWIDZKA, która wystąpi w swoim ciekawym repertuarze. Akompanjament objął znakomity kapelmistrz i kompozytor ADAM RAPACKI. Niewątpliwie sobotni wieczór Krukowskiego, podobnie jak wszystkie poprzednie, zgromadzi tłumy publiczności naszego miasta. Zainteresowanie, sobotnim wieczorem bardzo wielkie.

Bilety po cenach bardzo przystępnych są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, Gwarna 20. zw. 12 815

Teatr Polski

DZIŚ — „Bądź moim stryjem"
Piątek, 15. 1. „Ich synowa".

Teatr Nowy

DZIŚ — Teatr nieczynny.
Piątek, 15. 1. „Rasputin i caryca".
Sobota, 16. 1. „Rasputin i caryca"
Niedziela, 17. 1. o godz. 15 „Kot w butach".
Niedziela, 17. 1. wiecz. „Rasputin i caryca".

Teatr „Uśmiech"

DZIŚ — „Cnotliwa Zuzanna".
Piątek, 15. 1. „Biały mazur".
Sobota, 16. 1. „Biały mazur".
Niedziela, 17. 1. o g. 15 „Cnotliwa Zuzanna". (Ceny zniżone). Wieczorem „Biały mazur".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wł. Brackiego
„Kajzer" — Macieja Wierzbińskiego
DZIŚ — Gołańcz.
Piątek — Margonin.
Sobota — Szamocin.
Niedziela — Ujście.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne
Niedziela, 17. 1. XIV. koncert symfoniczny polsko-rumuński. Dyrygent: Zygmunt Latoszewski. — Solistka: Elżbieta Cotruś.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NA PAPIERZE I W RZECZYWISTOSCI

(O zabytki przedhistoryczne).

Mamy ustawę, ale jak jest w rzeczywistości? — Tylko dwóch konserwatorów — Bezkarność niszczenia — Trzeba się na tem znać — Po dobrym objadku — Przedhistoryczny przycisk na biurko — Prośba do ludzi kulturalnych.

Polska chlubi się słusznie posiadaniem ustawy o ochronie zabytków sztuki i kultury, której początki sięgają już czasów Rady Regencyjnej a zatem okresu przed powstaniem państwa polskiego. Ustawa ta znowelizowana w r. 1928, obejmuje także zabytki przedhistoryczne i mimo pewnych braków stanowi naogół dostateczną podstawę do racjonalnej ochrony pamiątek najdawniejszej naszej przeszłości. Przewiduje ona obowiązek donoszenia o odkryciu zabytków do władz konserwatorskich, zakazuje samowolnych poszukiwań amatorskich oraz niszczenia i wywozu wykopalisk i przewiduje dość dotkliwe kary za naruszenie postanowień ustawy. Zdawałoby się więc, że państwo uczyniło wszystko, co w jego mocy, aby zapobiec bezmyślnemu niszczeniu cennych zabytków i pomniejszaniu ich wartości przez nieumiejętne rozkopywania. W rzeczywistości jednak opieka nad zabytkami przedhistorycznemi przedstawia się u nas niesłychanie smutno, szczególnie jeżeli porównamy stosunki w Polsce z wytężoną akcją ochrony zabytków u naszych sąsiadów zachodnich.

Wystarczy stwierdzić, że w całej Polsce jest w chwili obecnej zaledwie dwóch konserwatorów zabytków prehistorycznych i to prof. dr. Zygmunt Zakrzewski w Poznaniu oraz doc. dr. Józef Żurowski w Krakowie, podczas gdy konserwatorów zabytków sztuki jest nieledwie tyle, ile województw. Ci dwaj konserwatorowie nie są w stanie sprostać obowiązkowi ochrony zabytków nawet na ściślejszym terenie swego działania, poprostu dlatego, że ilość odkrywanych corocznie wykopalisk jest zbyt duża, aby można było wszędzie pojechać i przeprowadzić odpowiednią akcję ratunkową. Działalność konserwatorów uzupełniają coprawda nieliczne muzea specjalne, jak Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Dział Przedhistoryczny Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu oraz Muzeum Archeologiczne Polskiej Akademji Umiejętności, a poza tem istnieje kilka muzeów prowincjonalnych, mających w gronie swych pracowników specjalistów-prehistoryków, jednakże pomijając nawet obecny katastrofalny stan finansowy, uniemożliwiający niemal zupełnie prowadzenie badań terenowych i akcji ochronnej, ilość tych placówek jest stanowczo za mała, żeby podołać ogromowi zadania.

Do tego dochodzi postępowanie władz administracyjnych, powołanych do współprcy w ochronie zabytków. W najrzadszych tylko wypadkach wiadomość o odkryciu dokonanem dochodzi do wiadomości interesowanych instytucyj, toleruje się natomiast niszczenie i samowolne rozkopywanie cmentarzysk przedhistorycznych i nie znam dotąd ani jednego wypadku, w którym sprawców podobnego niszczenia zabytków spotkałaby zasłużona kara. W tych warunkach trudno się dziwić, że „badania" archeologiczne podejmuje u nas każdy, kto ma do tego ochotę bez względu na najsłabsze choćby przygotowanie fachowe i pozwolenie konserwatorów. Biorą się do tego nauczyciele ludowi czy inspektorzy szkolni, żeby pozyskać urnę dla muzeum szkolnego. Zdarzają się takie wypadki, iż ziemianin, na którego polach znajduje się cmentarzysko przeddziejowe, po dobrym obiedzie udaje się tam wraz z gośćmi, aby dla nich ukopać „garnków" jako upominki. Dzięki podobnemu wandalizmowi ilość zachowanych dotąd objektów archeologicznych kurczy się w zastraszającem tempie, tak że niedługo nie będzie już czego chronić i piękna ustawa stanie się zbyteczna.

Nawet w Wielkopolsce mimo urządzanych corocznie kursów nauczycielskich z zakresu prehistorji, mimo wydawania od sześciu lat popularnego pisemka: „Z otchłani wieków" panuje jeszcze niesłychane pomieszanie pojęć w zakresie prehistorji. Człowiek, który za nic na świecie nie podjąłby się wykonania butów, nie będąc szewcem, uważa, że z całym spokojem może zabierać się do niezwykle odpowiedzialnej i trudnej naukowej pracy, jaką stanowi rozkopywanie grobów i całych cmentarzysk przedhistorycznych, jakkolwiek nie posiada ani praktyki terenowej ani odpowiedniego przygotowania teoretycznego. Osoba taka nie zdaje sobie sprawy z tego, że przy badaniach archeologicznych nie chodzi bynajmniej tylko o wydobycie zabytków w postaci jak najmniej uszkodzonej, lecz o dokonywanie spostrzeżeń naukowych, dotyczących charakteru i wieku wykopaliska, obrządku pogrzebowego i t. d., które robić można tylko w chwili rozkopywania i które winny być zanotowane pieczołowicie, aby wyzyskać należycie charakter dokumentu naukowego, jaki mają zabytki dawnych wieków. Zapominają dalej podobni amatorzy zabytków, że wyrywając poszczególne przedmioty ze związku z całością jaką stanowi grób lub też oddzielne groby z całego cmentarzyska, wyrządzają również wielką szkodę nauce, podobnie jak szkolnictwem jest pomieszanie zabytków z rozmaitych miejscowości z powodu nieoznaczania okazów co do miejsca pochodzenia, co robi je bezwartościowemi dla nauki. W tych warunkach, kiedy ogromna ilość zabytków corocznie niszczeje a inne rozpraszają się po drobnych zbiorach prywatnych, gdzie urny służą jako zbiorniki kurzu na szafach a toporki kamienne jako przyciski na biurkach, trudno u nas marzyć o systematycznej inwentaryzacji wykopalisk, o przygotowaniu mapy archeologicznej Wielkopolski, o tak szybkim jak gdzieindziej rozwoju badań nad pradziejami kraju.

O ile pragniemy już nie przewyższyć sąsiadów pod tym względem, ale chociażby dorównać im, należy zaapelować do władz, aby przypomniały sobie o istnieniu ustawy o ochronie zabytków i zaczęły nareszcie realizować jej postanowienia i stosować sankcje karne w stosunku do notorycznych szkodników, pomniejszających nasz dorobek kulturalny zamierzchłych wieków. Należy zwrócić się dalej do ludzi dobrej woli, rozumiejących znaczenie wykopalisk jako dokumentów najstarszej naszej przeszłości z prośbą o żywszą niż dotąd współpracę z konserwatorami zabytków prehistorycznych i muzeami prehistorycznemi, o zawiadamianie ich o nowych odkryciach, i oddawanie znalezionych przypadkiem wykopalisk do zbiorów publicznych celem uprzystępnienia ich fachowcom.

Dr. Józef Kostrzewski.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NOWY TOM DZIEŁ CONRADA

W zbiorowem wydaniu dzieł Josepha Conrada, które przedsięwziął warszawski Dom Książki Polskiej, ukazał się tom VIII (wychodzą one nie w numeracji kolejnej, ale dowolnym porządkiem, tak jak wykańcza się przekład). Zawiera on trzy nowele: Falk (Wspomnienie) Amy Foster i Jutro. Jedna z nich zahacza, rzecz u Conrada rzadka, tematem o Polskę, mianowicie przygody Janka Górala z Karpat wschodnich, emigranta i rozbitka okrętowego, który zdala od ojczyzny pojął za żonę cudzoziemkę, właśnie ową X Amy Foster.

Każdy nowy tom Conrada w polskim przekładzie jest wzbogaceniem polskiej literatury. Nietylko dzięki artystyczności przekładu, którego dokonała tym razem znowu p. Aniela Zagórska, laureatka tłomaczeń conradowskich i na tem polu mistrzyni. Conrad, acz pisał po angielsku i należy do literatury światowej, jest nam niezmiernie bliski i coraz bliższy. Krytyka innych narodów śledzi w nim coraz usilniej ślad psychiki polskiej (dość wspomnieć „Dziedzictwo polskie Josepha Conrada", rzecz wydaną po angielsku). Ale nadewszystko pociąga nas ku Conradowi magnes podwójny: niezwykle ciekawa, fascynująca narracja, oraz pogłębienie psychiczne osób działających, pogłębienie, które sprawia że ludzie Conrada odzwierciadlają w sobie człowieczeństwo jako takie: rzeczy wieczne, bo wiecznie ludzkie. Świat ten ma czarodziejską moc przykuwania do siebie każdego, kto weń wejdzie. Każdy tom Conrada jest dla czytającego głębokiem przeżyciem. Będzie nim i tom obecny, w którym mistrzostwo pisarza i jego niewysłowienie głęboki stosunek do życia znajdują nowy wyraz. (ln)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Ku czci Antoniego Wiwulskiego. Z Wilna donoszą nam: W r. 1919, za pierwszej inwazji bolszewickiej, zmarł przedwcześnie w naszem mieście Antoni Wiwulski, artysta - rzeźbiarz i architekt, twórca pomnika grunwaldzkiego w Krakowie. Dla Wilna stworzył on projekt budowy kościoła Najśw. Serca Jezusowego, który mieści się przy ulicy, nazwanej imieniem artysty. Dnia 11 stycznia przypadła smutna rocznica zgonu Wiwulskiego. Uczczono ją przed odsłonięciem tablicy pamiątkowej, która mieści się w tymże kościele a została wykonana przez prof. Bałzukowicza. Tablica przedstawia popiersie Wiwulskiego nad modelem świątyni. (wp)

MUZYKA

Nowy polski koncert fortepianowy. Z Warszawy donoszą nam: Na konkursie Filharmonji im. bar. Kronenberga nagrodę w kwocie 3 000 złotych otrzymał za koncert fortepianowy Bolesław Woytowicz. Jest to młody muzyk - kompozytor, należący do tz. grupy paryskiej, t. j. do tych młodych twórców, którzy przebywali lub przebywają w Paryżu na studjach dalszych. P. Woytowicz ukończył był warszawską Szkołę im. Chopina jako laureat, a teraz właśnie kształci się dalej w Paryżu. (tw)

Dwóchsetna rocznica urodzin Haydna miała być obchodzoną w Wiedniu na wiosnę tego roku. Odłożono ją wskutek zapowiedzianego na ten czas dziesiątego festivalu muzyki współczesnej. Jubileusz odbędzie się w jesieni, a na razie obchodzić będzie rocznicę tylko miasto Eisenstadt, gdzie odbędą się 3 kwietnia wielkie uroczystości.

TEATR

Komedje Krzywoszewskiego w książce. Z Warszawy donoszą nam: Stefan Krzywoszewski wydał nakładem Hoesicka tom swych dzieł scenicznych, które zawsze cieszą się takiem powodzeniem w Warszawie i poza jej teatrami. Dobrał trzy z różnych epok jego twórczości. „Edukacja Bronki" pochodzi jeszcze z roku 1906, więc jest już jubilatką, a wiadomo, że ona to ugruntowała chwałę Krzywoszewskiego jako komedjopisarza. Na okładce, ułożonej sposobem fotomontażowym, zajmuje też najważniejsze miejsce jej afisz premjerowy, z którego można wyczytać nazwiska Śliwickiego jako reżysera, Micińskiej, Frenkla... Dawne czasy! „Edukacja Bronki" przetrwała jednak próbę jubileuszu i nieraz jeszcze będzie bawiła widzów. W nowsze czasy przenoszą nas „Zmartwienia pana Hammelbeina", w których Fertner święcił był jeden ze swoich wielkich tryumfów, najnowsze zaś reprezentuje „Noc sylwestrowa", nie tak dawno zbierająca sukcesy w Warszawie i w Poznaniu. Na niektórych skrawkach fotomontażu widne są cyfry kolejnych przedstawień bardzo wymowne: po raz 87.22 itd. itd. Znalazł się i afisz czeski. Książka przedstawia się ładnie i znajdzie z pewnością wielu amatorów, którzy wziąwszy ją w rękę, przypomną sobie wesołe wieczory, jakie tym sztukom zawdzięczali. (ln)

NAUKA

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział historyczno - filozoficzny odbył posiedzenie z odczytami dr. K. Koranyi pt. „O uwzględnieniu prawa polskiego w wykładach n auniwersytecie bolońskim" i dr Zajączkowskiego pt. „Polska a Wittelsbachowie w pierwszej połowie XIV wieku". Prof. P. Dębkowski przedstawił pracę mgra P. Skwarczyńskiego pt. „Stanowisko prawne cudzoziemców w dawnem prawie polskiem koronnem".

SZKOLNICTWO

Pierwsza szkoła żeńska w Wielkopolsce. Ogłoszone niedawno przez prof. Un. Lub. dr. Kukulskiego „Źródła do dziejów wychowania i szkolnictwa" z czasów Księstwa Warszawskiego zawierają b. ciekawy raport prof. gimn. poznańskiego Kaulfussa o reformie szkolnictwa. W raporcie tym omawiając wychowanie dziewcząt podaje Kaulfuss ciekawą wiadomość o istnieniu jeszcze przed 1793 r. szkoły żeńskiej w Bojanowie, małym miasteczku na południu Wielkopolski. Kaulfuss opisuje ją w ten sposób: „Mieszkańcy tego miasta jeszcze za czasów polskich, oprócz szkoły dla mężczyzn, która z 6 klas się składa, osobną szkołę dla kobiet założyli własnemi swojemi pieniędzmi. W tej szkole dziewczęta uczą się pisać, czytać, rachować, geografji, historji, religji i opisywać myśli swoje... Tak rozumnie mieszkańcy małego miasta już za tych czasów, gdy we Francji i Niemczech ani o tem myślano, córki swoje na użyteczne w swojem położeniu obywatelki kształcić kazali i wielkie miasta, jak nasze miasto Poznań, takiej szkoły nie mają. Tu obywatele córki swoje do instytutów francuskich posyłają, gdzie się nie uczą jakby swoje myśli w języku tym lub owym wyrazić miały, skąd wychodząc żadnego języka nie umieją, a czasem w stanie nie są trzy słowa bez wielkich usterek, bądź w myslach, bądź w języku napisać". O stosunkach w Bojanowie był Kaulfuss dobrze poinformowany, z tego bowiem miasta sam był rodem. (J. St.)

POZNAWANIE POLSKI

PO CO JEŹDZIĆ DO CHOJNIC?

Chojnice, 12 stycznia.

Wielu Polaków tego nie wie. To też dobrze uczyniło ruchliwe nasze Towarzystwo Popierania Turystyki wydając ładną ulotkę, która poucza o piękności Chojnic i ich okolicy ludzi, przywykłych spędzać wakacje rozsądnie, z namysłem nad tem, co najlepiej by uczynić. Treść tych kartek jest istotnie nader pociągająca.

Przedewszystkiem są Chojnice najpiękniejszem miastem na zachodniem Pomorzu, a przy tem jednem z najstarszych miast w Polsce. Mówią o tem omszone szczątki murów miejskich, o które rozbiła się niejedna wojenna zawierucha. Kiedy Warszawa była jeszcze małą osadą rybacką, Chojnice stanowiły najważniejszą twierdzę Pomorza. Tutaj za czasów Kazimierza Jagiellończyka rozstrzygały się losy kraju, ważyła się jego przynależność do Polski, czy do Krzyżaków. Miłośników sztuki zainteresują piękne kościoły w samych Chojnicach oraz w najbliższej okolicy, jak w Zamartem, albo stare drewniane kościołki w Leśnie i w Brzeźnie.

Miłośnicy krajoznawstwa mogą uważać Chojnice za punkt wyjścia dla wycieczek do pobliskich ośrodków kaszubszczyzny, na wspaniałe pojezierze kaszubskie zachodnie, do borów tucholskich, do wsi Wiele ze słynną Kalwarją, do malowniczego jeziora Wdzydzkiego i słynnego już muzeum kaszubskiego we wsi Wdzydze.

Poza tem okolice Chojnic obfitują w miejsca letniskowe, zalecające się wszystkim szukającym odpoczynku zarówno swą zdrowotnością, jak i malowniczem położeniem wśród lasów, rzek i jezior. Kilka z tych miejscowości posiada już urządzenia letniskowe: wille, pensjonaty, kąpieliska oraz zorganizowane ośrodki sportów wodnych.

Takiem mało znanem, a obdarzonem licznemi zaletami letniskiem jest naprzykład wieś Wiele. Ma ono zdrowe powietrze i piękną okolicę. Słynie, jako ojczyzna „Homera kaszubskiego", Derdowskiego. Liczne pielgrzymki i wycieczki ściąga tu wielka Kalwarja kaszubska, rozbudowana po leśnych wzgórzach dokoła jeziora. Nowy kościół naśladuje w architekturze dawny kościołek, na którego miejscu stoi.

Położona znów o 4 kilometry od Chojnic wieś Charzykowo jest ośrodkiem wszystkich sportów wodnych. Powietrze ma wyborne, rozłożyła się nad jeziorem na pięknych, lesistych pagórkach, które stwarzają możność odbywania miłych spacerów. Nad jeziorem mamy łazienki, pływalnię, przystań klubu żeglarskiego. Letnicy mają bezpłatnie do rozporządzenia łodzie żaglowe i wiosłowe, plażę kort tenisowy, wędkarstwo, nawet dancing na świeżem powietrzu. Liczne pensjonaty rozporządzają około 200 pokojami. Latem pływanie i łódki, zimą ślizgawka, sport ślizgowo-żaglowy. Pojezierze obejmuje 16 tysięcy mórg powierzchni, ma 23 kilometry długości. Posiadając najlepszy teren żeglarski w całej Polsce, Charzykowo może w przyszłości stać się jednym z najruchliwszych sportowych letnisk. Cichszem i spokojniejszem letniskiem jest kaszubska wioska rybacka nad Brdą, Swornegace. Położona jest między jeziorami, w lesistej i górzystej okolicy. Tutaj istniało jedno z najstarszych osiedli ludzkich przy „szlaku bursztynowym". Do dziś znajduje się bursztyn w nadbrzeżnych iłach.

Coraz lepiej organizowane środki komunikacyjne, wodne i lądowe, coraz szerzej otwierają piękno kaszubskich zakątków turystom i letnikom. Życzyćby sobie należało, aby zabiegi Towarzystwa Popierania Turystyki (Chojnice, Rynek nr. 2) znalazły oddźwięk nietylko w naszej dzielnicy, ale i poza jej granicami. Kto wie, czy nie przydałaby się w tym celu wycieczka dziennikarzy z całej Polski, którzy zapoznaliby swych czytelników we wszystkich dzielnicach z naszym uroczym zakrajem. Byłoby to poważny krok naprzód. K. C.

Pisma nadesłane

„Przeszłość". Nr. 1. Treść: M. Mitula: „O dawnych zwyczajach noworocznych". — J. Makosińska: „Historja w metodzie projektów". — Zyg. Dąbrowski: „Krótki zarys rozwoju nauk w Grecji starożytnej". — St. Wesołek: „W klasztorze niemieckim X w." — Z pamiętnika rosyjskiego oficera-Polaka. — Wojsko polskie i rzymskie. — Niewolnicy w dawnym Algierze. — Adr. Red. Poznań, ul. Karwowskiego 22, III.

Bankructwo polityki międzynarodowej i polskiej polityki zagranicznej

Przemówienie senatora Stanisława Kozickiego, wygłoszone w komisji spraw zagranicznych Senatu d. 12 marca rb.

(Dokończenie)

Polityka Polska

Jakież wobec tego zajmowała stanowisko polityka polska? Może ktoś powiedzieć, że jeśli oskarżam polityków wielkich państw europejskich, które mają wielkie tradycje polityczne i doświadczenie, o to, że się pomyliły, to dlaczego nie miała się pomylić polityka polska? Na to odpowiem, że my mamy obowiązek i możność lepiej znać Niemcy niż inni, i że nas to bardziej dotyczy, niż innych, bo nikt tak nie jest zagrożony przez przesunięcie się układu sił w Europie na korzyść Niemiec, jak my. Twierdzę, że polityka polska nie zrobiła tego co do niej należało, ażeby wykazać swoim sprzymierzeńcom niebezpieczeństwo stosowanego przez nich systemu i nie wyzyskała wszystkich możliwości w przeciwstawieniu się temu systemowi.

Kilka przykładów.

Ewakuacja Nadrenji. Nic nie wiem o tem, aby ze strony polityki polskiej były robione wysiłki, ażeby do tego faktu nie dopuścić. Przyjęto to jako konieczność.

W dalszym ciągu będę brał pod uwagę nietylko oświadczenia pana ministra spraw zagranicznych, ale i głosy prasy urzędowej.

Anschluss. W zeszł. roku Niemcy zrobiły posunięcie w sprawie przyłączenia Austrji. Ze strony polityki polskiej żadnej akcji, a organ urzędowy rządu „Gazeta Polska" wyraziła zdanie, że ta sprawa innych bardziej obchodzi niż nas. Trzeba dopiero było reakcji w opinji francuskiej, reakcji rządu francuskiego, ażeby odezwał się rząd polski, i zmieniła opinję prasa rządowa.

Moratorjum prezydenta Hoovera. Kiedy prezydent Stanów Zjednoczonych wystąpił ze swym projektem, rząd polski żadnego wobec tego nie zajął stanowiska, w ciągu miesiąca prawie było milczenie; natomiast w organie urzędowym zjawił się szereg artykułów zachwycających się tą inicjatywą jako zorzą nowych dni, jako ratunkiem gospodarki światowej. Dziś wszyscy wiemy, że inicjatywa prezydenta Hoovera wywołała zaostrzenie kryzysu. Tymczasem zgóry można było przewidzieć że tak się stanie, że projekt ten, który był następstwem interwencji prezydenta Hindenburga i zrodził się w kołach wielkich finansów amerykańskich, ma przedewszystkiem ułatwić wyjście z trudności Niemcom.

Przykłady możnaby mnożyć. Świadczą one, że polityka polska nie zdawała sobie sprawy, wyraźnie mówię, nie zdawała sobie sprawy z tego, że system powojennej polityki europejskiej służy interesom niemieckim i nie zrobiła nic, aby się zabezpieczyć od następstwa prowadzonej w myśl tego systemu polityki. Doskonale rozumiem, że tym językiem, jakim ja przemawiam, nie może przemawiać minister spraw zagranicznych na terenie międzynarodowym, celem moim jest oddanie tej sprawy pod sąd opinji publicznej i dotarcie do jądra prawdy.

Że tak było, to nie jest przypadek, to ma swoje głębokie przyczyny. Jest to następstwo rozwoju stosunków politycznych w Polsce w ciągu dłuższego okresu czasu, nietylko w ciągu kilku lat ubiegłych, nietylko w okresie istnienia odrodzonej Polski. Jest to wynik rozdarcia politycznego w społeczeństwie polskiem, które trwa dłużej niż od roku 1926, a nawet 1920, rozdarcia politycznego, wyrażającego się w różnicy poglądów na rolę Niemiec w życiu Europy, na stosunek Niemiec do Polski i Polski do Niemiec. Przyczyną istotną błędnej, z mojego punktu widzenia, polityki polskiej w ciągu ostatnich lat jest mylna ocena stosunku polsko - niemieckiego, błędna ocena narodu niemieckiego, jego siły, jego ducha i jego pozycji w Europie.

Jeśli się chce zrozumieć te błędy polityki polskiej, które dziś widzimy w całej pełni, to trzeba sięgnąć do różnic orjentacyjnych przed wojną i w czasie wojny. Mimo wszystko trwają one w dalszym ciągu i mają swoje następstwa w polskiej polityce zagranicznej.

Jeszcze raz zaznaczam, że nie jestem wrogiem narodu niemieckiego, ani nie pragnę budzić nienawiści, sądzę, że każdy polityk musi z wysoka patrzeć na te rzeczy. Cieszyłbym się, gdyby było możliwe porozumienie z narodem niemieckim. Porozumienie to wszakże w dzisiejszych warunkach nie jest możliwe.

Wychodząc z powyższych zasad chciałbym spojrzeć na kilka spraw konkretnych, które przed nami stoją.

Rozbrojenie

A więc rozbrojenie. Niewątpliwie wszyscy pragnęliby się rozbroić, już nietylko z powodów filozoficznych i socjologicznych, ale poprostu dlatego, że bardzo byłoby przyjemnie, gdyby w naszym budżecie naprzykład, zamiast 800 miljonów na cele wojskowe, można mieć 300 miljonów. Całe społeczeństwo byłoby wdzięczne tym, którzyby potrafili tego dokonać. Rozumiem, że Polska musi akcentować swoje tendencje pokojowe i może to robić, bo w interesie jej leży utrwalenie istniejącego stanu rzeczy, a nie jego zmiana. Nie z zasad pacyfistycznych, lecz z oczywistych interesów wywodzi się nasza pokojowość. Musimy się jednak liczyć z rzeczywistością ,nie możemy dopuścić do tego, ażeby pod płaszczykiem ogólnych zasad przemycono rzeczy, któreby były sprzeczne z naszemi interesami. Musimy mieć dostateczn ąsiłę zbrojną na wszelką ewentualność i liczyć się ze wszystkiemi możliwemi niebezpieczeństwami. Mamy z jednej strony sąsiada, który wyraźnie, coraz wyraźniej, powiada, że chce zabrać nasze prowincje, a z drugiej strony mamy sąsiada, który oprócz celów politycznych, ma swoje cele rewolucyjne. Jesteśmy mniej silni nietylko od obydwóch państw razem, ale od każdego z nich zosobna.

Dlatego jest starą zasadą państw, będących w gorszej pozycji liczebnej i geograficznej, że muszą naprawić to swoje gorsze położenie polityczne i geograficzne sztuką. Każdy naród, niezależnie od tego jakiej rasy i jakiego pochodzenia i jakiej przeszłości, zamieszkały na tym terenie geograficznym nad Wisłą, musi być dostatecznie uzbrojonym. To jest jego obowiązkiem i słusznem prawem. Nie możemy pozwolić, by nas rozbrojono, nie możemy się zgodzić na współdziałanie w czemkolwiek, coby doprowadziło do rozbrojenia Francji. Są w pewnych państwach tendencje, by pod pozorem rozbrojenia powszechnego doprowadzić do rozbrojenia Francji i jej sojuszników. Musimy wobec tego pamiętać: że nie tylko nasza armja, lecz i armja francuska jest gwarancją nienaruszalności traktatu wersalskiego.

Pakt o nieagresji

Z wyłuszczonego powyżej zasadniczego punktu widzenia, patrzę także na pakty o nieagresji z Sowietami. Nie będę długo o tem mówił. Panowie znają nasze stanowisko, zdaje mi się jednak, że można wskazać na fakty, które słuszność tych poglądów uwydatniają ze szczególną siłą. Faktem takim jest wojna w Mandżurji. Przecież to nie jest zatarg na rok, albo na dwa, to jest zatarg na dziesiątki lat, to jest dziś zatarg japońsko - chiński to będzie jutro zatarg, w którym weźmie udział Rosja, Stany Zjednoczone i inne państwa.

Więc ci, co mówili, że na Dalekim Wschodzie, na Pacyfiku zawiązuje się nowy węzeł konfliktów, to nie byli wróżbici, ale to byli ludzie, którzy dobrze przewidywali. Tam się nawiązuje wielki węzeł konfliktów i siły polityczne Rosji będą tam zaangażowane. To stwarza konieczność dla Rosji szukania pokojowych stosunków na zachodzie.

Obok tego jest drugi wzgląd, dla którego Rosja szuka pokojowych stosunków: dążenie do odbudowy i rozbudowy swojego życia. Różnie o tem można sądzić, jakie będą wyniki t. zw. „piatiletki". W każdym razie jest widoczne, że w tym kierunku robione są wielkie wysiłki, pochłaniają one tak dalece rząd sowiecki, zależy od nich w tak dużej mierze istnienie ustroju sowieckiego, że zmuszają Rosję do pragnienia pokoju. Więc są ważne czynniki po stronie Rosji, które wywołują dążenie do unormowania stosunków (poza taktycznemi względami w związku z konferencją rozbrojeniową).

Kto w Polsc epatrzy tak, jak ja na zagadnienie niemieckie, ten musi uznać powody, zniewalające do szukania pokoju na wschodzie. Nie przywiązuję wielkiej wagi do paktów agresji, lecz wiem, że dotrzymanie kontraktu zależy od tego, jakich sił, j akich tendencyj jest on wyrazem, czy odpowiada stosunkom rzeczywistym. Otóż mojem zdaniem, pakty, któreby doprowadziły do unormowania stosunków z Sowietami, mają uzasadnienie w układzie sił i w naturze stosunków, i dlatego pragnąłbym, ażeby doszły do pomyślnego wyniku.

Sprawy gdańskie

Z punktu widzenia zasadniczego patrzę także na ostatnie wydarzenia w zakresie spraw, jakie istniały między nami a Niemcami i Gdańskiem na terenie Ligi Narodów. Można powiedzieć, że nie jest rezczą tak znów wielkiej wagi, czy Polska ma możność używania portu gdańskiego, jako port d'attache, i że przegrana nasza, która się zapowiada na skutek wyroku trybunału haskiego, nie jest rzeczą istotną. Zapewne są rzeczy ważniejsze, a jednak jest znaczne, nowe pogorszenie pozycji polskiej w Gdańsku. A Gdańsk staje się punktem newralgicznym w stosunkach polsko - niemieckich. W Niemczech przygotowuje się rewolucja wewnętrzna. Czy przyjdzie do władzy sam Hitler, czy Hitler w sojuszu z innymi, czy rząd, który pod inną firmą będzie wykonywał politykę Hitlera, to stoimy wobec faktu, że w Niemczech przychodzi do władzy silny prąd narodowy. A choć przywódcy tego prądu nie są takimi warjatami, jak się niejednemu wydaje, to polityka ich jednak może doprowadzić do następstw, jakich oni sami sobie nie życzą. Nie sądzę, by Niemcy dążyli obecnie do wojny, ale mogą się wytworzyć nawet wbrew intencjom kierowników polityki warunki, które mogą zagrażać pokojowi. Takim punktem, w którym to się stać może, jest Gdańsk. I dlatego polityka polska powinna zwrócić specjalną uwagę na to miasto. Każda zdobycz w Gdańsku zbliża Niemcy do głównej linji obronnej polskiej. Ażeby chronić pozycje główne, trzeba odpierać ataki na linjach, najdalej wysuniętych. Na takiej linji leży Gdańsk, nie powinniśmy pozwolić, abyśmy ponosili tam jedną klęskę za drugą. Chodzi o to, ażeby prócz argumentów prawnych wprowadzać w grę czynniki polityczne. Zrobiono to w jednym wypadku, a mianowicie w sprawie skargi mniejszości niemieckiej na Górnym Śląsku z powodu wyborów. To była przedewszystkiem sprawa obcego regime'u. Gdy chodziło o sprawę tego regime'u, rzuciło się na szalę wszystkie wpływy i zgodzono się na pewne ustępstwa w innych sprawach spornych, sprawach, które miały wagę państwową.

Skargi ukraińskie

Możnaby z tego samego punktu widzenia oceniać sprawę skarg ukraińskich, które mają przyjść na porządek dzienny w Lidze Narodów. Są pewneinformacje prasowe, które dawałyby do tego materjał. Nie mając ich potwierdzenia urzędowego, nie będę ich szeroko rozważał. Ograniczę się do stwierdzenia, że uważałbym za wielki błąd, gdyby dla usunięcia tej sprawy poszło się na ustępstwa z interesów narodowych w stosunku do ludności ukraińskiej. Dla naprawienia czegoś mniej istotnego nie można poświęcić sprawy istotnej.

Konkluzja

Zbliżam się do końca. Nie mając możności wobec praktykowanego w komisji systemu dyskusji, musiałem się koniecznie ograniczyć do poddania krytyce podstaw naszej polityki zagranicznej. Polityka ta nie wykazała dostatecznego zrozumienia i tego, jaką rolę w życiu Europy odgrywają Niemcy, jakie z tego mogą wypłynąć konsekwencje dla nas.

Z polityką jest tak, jak z zadaniem arytmetycznem — jak się zrobi błąd na początku, to później „nie wychodzi". Mojem zdaniem główną przyczyną tego, że polityka polska „nie wychodzi" jest to, że na początku był zrobiony błąd. Nie zajmowałem się szczegółami, lecz chciałem dotrzeć do tego podstawowego błędu. Uświadomienie opinji publicznej w sprawach zagranicznych i wysłuchanie głosu tej opinji jest potrzebne dlatego, że naród jest czynnikiem na terenie polityki międzynarodowej i w ostateczności o jej kierunku decyduje.

Pan minister na końcu swego przemówienia odwołał się do wszystkich o współdziałanie. Niezbędnym warunkiem wszelkiego współdziałania jest to, ażeby dokładnie wiedzieć, co się dzieje. Następnie współdziałanie w polityce zagranicznej, nie polega, jak to sobie wyobraża urząd zagraniczny, na chwaleniu wszystkiego, co robi rząd. Współdziałaniem istotnem jest wypowiadanie swojego zdania, usiłowanie dania wyrazu tym prądom, jakie nurtują w społeczeństwie. Umieją to robić Niemcy; wszak rząd wygrywa tam znakomicie Hitlera pomimo, że Hitler walczy z rządem w sposób bardzo ostry.

Na tem kończę. Nie miałem możności omawiania szczegółów. To, co powiedziałem wszakże wystarczy chyba na uzasadnienie, dlaczego do kierownictwa naszą polityką zagraniczną zaufania nie mamy.

Dziesięciolecie wstąpienia na Stolicę Apostolską Piusa XI

(KAP). Dnia 6 lutego r. b. świat katolicki będzie obchodził uroczyście dziesiątą rocznicę wstąpienia na Stolicę Apostolską Ojca św. Piusa XI. Tem żywszem echem odbije się ten jubileusz w Polsce, tyle węzłów bowiem łączy ją z obecnym papieżem. Na naszej ziemi rozpoczął swą misję apostolską, w archikatedrze św. Jana odebrał sakrę biskupią z rąk arcybiskupa — Polaka, od nas przeszedł na stolicę św. Ambrozego w Medjolanie, a niedługo potem otrzymał purpurę kardynalską. Jemu było danem witać zmartwychwstającą Polskę z niewoli. W formalnem uznaniu państwa polskiego tak pisał do ówczesnego szefa rządu, Ignacego Paderewskiego.:

„Poczytuję sobie za największy zaszczyt, za jedną z najwyższych w życiu mojem pociech, iż mogę złożyć Panu w imieniu Stolicy Apostolskiej formalne uznanie wskrzeszonego państwa polskiego i rządu... Ojciec św. ze szczególną radością i dziękując Bogu za cudowne dzieło Jego wszechmocy, sprawiedliwości i dobroci, uznaje i pozdrawia Polskę, która zmartwychwstała, wstępuje do zespołu mocarstw, aby zająć miejsce, gdzie w ciągu wieków tak chlubne położyła zasługi wobec cywilizacji i Kościoła. Z całego serca błaga Ojciec św. Boga, aby raczył błogosławić i darzyć wszelką pomyślnością synów i wnuków za bohaterską wiarę ich ojców, tę wiarę, która podczas ponurych dni przeszłości była jedyną pociechą ich dusz chrześcijańskich oraz ostatniem niezdobytem przedmurzem ich dążeń narodowych".

A w przemówieniu swem do Naczelnika Państwa przy okazji wręczenia listu uwierzytelniającego mówił Nuncjusz Ratti:

„W ten sposób poświęcę się również sprawom narodu, który wykazał jak żaden inny, że wie i czuje, że sprawy religijne jeśli nie są jedyne, są zato najważniejsze jako podstawa i siła najlepsza ze wszystkich. Dążyć będę, aby być wiernym wykonawcą i wyrazicielem mojego dostojnego Pana i Najwyższego Kapłana Benedykta XV, który, jak wszyscy jego poprzednicy, kocha Polskę i podobnie jak oni nie przestali, tak i on nie przestanie jej nigdy wyróżniać. Okażę z głębi serca płynącą sympatję i wdzięczność dla narodu oraz wszystkich jego stanów, które od wielu miesię nauczyłem się lepiej poznawać i bardziej kochać; dały mi one wiele dowodów wzruszających i niezapomnianych dobroci i życzliwości. Te dowody oraz pańskie życzliwe przyjęcie, panie naczelniku państwa, upewniają mnie i dają mi ufność, która poza pomocą Boską jest pierwszym warunkiem każdej owocnej pracy".

Wiemy dobrze, że słowa powyższe nie były to tylko zapewnienia, które dyktuje kurtuazja dyplomatyczna. Szły za niemi czyny, wielka praca i ofiara osobista. To też słusznie, że w dni jubileuszowe dziesięciolecia rządów Piusa XI, wspominając Jego wiekopomne już czyny dla kościoła powszechnego, społeczeństwo katolickie w Polsce odświeża w swej wdzięcznej pamięci trudy i zasługi, jakie położył dla zmartwychwstałej ojczyzny naszej.

Zgon b. królowej greckiej

Frankfurt, 14. 1. (PAT). Zmarła tu b. królowa grecka Zofja.

Pociąg zdruzgotał furmankę

Nowogródek, 14. 1. (PAT) Na 112 km. linji kol. Baranowicze—Lida wpadł na przejeżdżającą furmankę pociąg pośpieszny, zdążający z Baranowicz do Lidy. Wskutek zderzenia ponieśli śmierć trzej jadący furmanką włościanie z gminy Bielickiej.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Środkowa Europa jako problem gospodarczy

Środkowa Europa nie przestaje ani na chwilę skupiać na sobie uwagi wszystkich krajów postronnych, nie przestaje być ośrodkiem zainteresowania, a w pewnej mierze również i obaw żywionych co do rozwiązalności problemu jej ekonomicznej regeneracji. Źródłem tego zaniepokojenia jest niewątpliwie panujące powszechnie przeświadczenie, że od uporządkowania sporów gospodarczych tego właśnie centrum kontynentu zależeć będzie zdrowie gospodarcze i porządek w pozostałych krajach Europy.

Poczucie wspólnego interesu, a raczej potrzeby znalezienia, względnie nawet stworzenia go sobie na płaszczyźnie życiowych zagadnień ekonomicznych wystąpiło w Środkowej Europie stosunkowo bardzo późno. Nie mamy tu oczywiście na myśli onej sztucznie rozszerzonej koncepcji Europy środkowej, naumannowskiej „Mitteleuropa" z Berlinem i Bagdadem włącznie, ograniczamy się do ściśle określonego pojęcia geograficznego, znanego też pod popularną nazwą państw sukcesyjnych.

W tak pojętej Europie środkowej pierwsze lata powojenne płynęły pod znakiem wybujałego indywidualizmu politycznego i gospodarczego, ku któremu pchała te kraje radość niedawno odzyskanej własnej państwowości. Sympatje i antypatje polityczne, podyktowane testamentem wielkiej wojny, stworzyły asumpt do tych czy innych aljansów i porozumień o charakterze politycznym lub nawet wojskowym, nie było w nich jednak ani śladu myśli o kooperacji gospodarczej. Również lata wysokiej konjunktury nie sprzyjały powstawaniu szerszych programów gospodarczych, któreby skupić mogły koło siebie całe grupy krajów.

Bodaj że z pierwszym w tym kierunku wysiłkiem twórczym wystąpiła Czechosłowacja, stwarzając koncepcję Małej Ententy Gospodarczej, która objąć miała prócz niej samej, jeszcze Jugosławję i Rumunję. Polityczne założenia podstawowe, stanowiące punkt wyjścia istnienia Małej Ententy, nie mogły wyjść tej koncepcji na dobre. Jej czas rozkwitu przypada na rok 1929 i pierwszą połowę 1930 r. Rozkwit ów jednak rozumiany być musi tylko w platonicznem pojęciu, poprostu jako wzrost popularności hasła zacieśnienia węzłów przyjaźni politycznej przez porozumienie gospodarcze. Dla praktycznego zrealizowania tego hasła nie uczyniono w tym czasie nic zgoła. Gdy zaś po pamiętnej konferencji nad Szczyrbskiem Jeziorem przystąpiono wreszcie do akcji w tym kierunku, miała ona przy pierwszej zaraz próbie wykazać niewystarczalność przesłanek politycznych, do budowania przymierzy ekonomicznych. Państwa rolnicze Małej Ententy, Rumunja i Jugosławja zawarłszy ze sobą idealną unję celną poszukały wcześniej zbliżenia do również rolniczych Węgier niż do zaprzyjaźnionej, ale wysoko uprzemysłowionej Czechosłowacji.

Inicjatywa Polski, wyrażająca się w zwołaniu z końcem sierpnia 1930 r. wielkiej konferencji państw rolniczych w Warszawie, dała początek powstaniu tak zwanego Bloku Rolnego, w skład którego weszły, prócz wymienionych krajów, także Bułgarja, Łotwa i Estonja. Duży realizm programu i jego umiarkowanie stanowiły na najbliższą metę objektywnie dodatnie strony wystąpienia Polski, zbyt wielki rozmach w zakreślaniu ram geograficznych Bloku, był jego stroną słabą, niosącą w sobie zaród przyszłej niemocy Bloku. Dla Polski samej konferencja warszawska odegrała rolę niezwykle wybitną: wciągnęła ją w orbitę aktualnych gospodarczych problemów Środkowej Europy dopuszczając do wpływu na kierunek i jakość ich rozwiązywania. Siłą i mocą tego trafnego posunięcia Polska narzuciła swą obecność grupie krajów naddunajskich, a uczyniła to w samą porę, gdy kryzys rolniczy miał się z każdym miesiącem coraz więcej potęgować, na to, by stać się w końcu kryzysem ogólno gospodarczym a wreszcie i finansowym.

Niebezpieczeństwo wynikające dla Bloku z jego wielkiej rozpiętości geograficznej, wyczuwały najsilniej Węgry, które też zaczęły niemal od początku pracować nad wyodrębnieniem w ramach Bloku w osobną podgrupę wszystkich problemów, interesujących kraje naddunajskie rolnicze i starać się w pierwszym rzędzie o ich zrealizowanie.

Z drugiej strony powstanie skupienia państw rolniczych, występującego z konkretnym, można powiedzieć, bojowym programem działania w imię obrony interesów agrarnych, nie mogło pozostać bez wrażenia i wpływu na kierunek polityki gospodarczej sąsiadujących z temi krajami krajów przemysłowych. Czy to pozostająca poza Blokiem Austrja, czy też zasiadująca w jego gronie — ale dość niepewnie — Czechosłowacja, musiały zastanowić się nad swą rolą w niedalekiej przyszłości, gdy wypadnie im zastosować się do życzeń stawianych przez zblokowane kraje rolnicze. Ze szczególną wyrazistością problem ten zaczynał się dla Austrji. Wnioski jakie wyciągnął z niego rząd kanclerza Schobera przeszły wszelkie oczekiwania. Wiedeńskie pakty marcowe z roku ubiegłego, zapowiadając Anschluss gospodarczy Austrji do Niemiec wstrząsnęły całą Europą i stały się punktem zwrotnym wszelkich kombinacyj polityczno-gospodarczych mających za przedmiot kraje Środkowej Europy.

Oceniany z rocznej perspektywy, ów ryzykancki krok Austrji, musi znaleźć nieco usprawiedliwienia. Abstrahujemy tu oczywiście najzupełniej od jego politycznego zabarwienia. W świecie walorów czysto gospodarczych „Anschluss" dowiódł niedwuznacznie, do czego doprowadzić może a nawet musi izolacja Austrji, uprawiana na dłuższą metę. To też niezależnie od bezwzględnie negatywnego stanowiska, jakie wobec „Anschlussu" zajęły wszystkie niemal kraje sąsiednie, wszędzie jednocześnie zrodziło się zrozumienie konieczności umożliwienia Austrji wyjścia z tego impasu, w jakim się ona znalazła. Z każdym tygodniem i miesiącem zrozumienie to dojrzewało. Uwaga powszechna w pierwszej linji skupiła się oczywiście na akcji wymierzonej przeciw realizacji paktu wiedeńskiego. Pół roku musiało minąć, zanim nad paktem tym postawiono ostateczny krzyżyk. Zwycięzcą okazała się w danym wypadku Francja, która też od tego czasu nie przestaje bacznej uwagi zwracać na sprawy środkowo-europejskie.

Co się jednak nie działo w międzyczasie, zanim pp. Curtius i Schober, mając w perspektywie wyrok haski, zdecydowali się wyrzec swego planu? Krzyżownica planów i projektów o rozmaitej skali i znaczeniu praktycznem. A zatem zjawiały się i nikły wizje: unji celnej polsko-czeskosłowackiej, polsko-rumuńskiej, tych trzech krajów razem, związku rolniczych krajów naddunajskich, to znów wielki plan włoski stworzenia trójporozumienia gospodarczego austrjacko-italsko-węgierskiego. Gdy wreszcie polityczny straszak anschlussowy wygrał swą rolę do końca, nastało pewne uspokojenie i jakby znużenie po zbyt ekstensywnym wysiłku.

Życie nie pozwala jednak na długie wywczasy tam, gdzie jego podstawy się łamią i wymagają gruntownej naprawy. Potęgujący się kryzys gospodarczy wsparty ostatnio jeszcze kryzysem finansowo-walutowym pozostawił nad brzegiem ruiny gospodarczej dwa główne, najbardziej środkowo-europejskie kraje, tj. Austrję i Węgry. Bankructwo tych krajów nie było tylko ich własną sprawą — rozumieją to dobrze już dzisiaj wszyscy.

Znów tedy jęły się rodzić planygadnieniem bytu. Stąd owa rezygnacja cję gospodarczą Środkowej Europy. Tym razem inicjatywę wzięły w swoje ręce Węgry. Dla nich to kwestja jest przecież najbardziej piekącą, jest zagadnieniem bytu. Stąd ona rezygnuje z z politycznych uprzedzeń i sympatyj a oparcie się o trzeźwy rachunek gospodarczego prawdopodobieństwa. Tematu do rozmów dostarczył znany plan prof. Hantosa, zarzucający przedewszystkiem mosty między Węgrami i Austrją. Wnet potem miała miejsce nieoficjalna podróż b. ministra węgierskiego p. Grotza do Pragi i jego rozmowy z Beneszem. P. Benesz nie został dłużny i złożył w swej mowie ostatniej piękny ukłon w stronę Budapesztu. W ten sposób nici łączące trzy stolice Wiedeń — Budapeszt — Pragę, sprzęgły się w jedno ogniwo, na którem buduje się z wysiłkiem (czy aby trwałym) nową komórkę gospodarczą, rzekomo zdolną oprzeć się na własnych siłach przeciwnościom losu. Budowa odbywa się pod silnem ciśnieniem ogólnej depresji gospodarczej. Dopiero się ta budowa rozpoczęła i niewiele jeszcze postąpiła naprzód. Czy piętrzące się na zewnątrz interesowanych krajów niechęci do jej struktury oraz nagromadzone wewnątrz rozkładowe siły politycznych antagonizmów nie rozsadzą tej konstrukcji przed zmontowaniem bodaj podstawowych jej filarów — któż to może przewidzieć? Tyle już innych zawaliło się planów, poto, by na ich gruzach wznosiły się nowe, jeszcze inne.

Owa permanencja w powstawaniu projektów kooperacji gospodarczej krajów Środkowej Europy nasunąć musi wszakże wszystkim nieuprzedzonym jeden nieomylny wniosek: oto zbliża się czas, gdy pomimo wszystkich przeszkód racja stanu zdrowej ekonomiki w Europie środkowej zwycięży, łącząc w takiem czy innem ugrupowaniu kraje niezdolne stanowić dziś samowystarczalne organizmy gospodarcze. Może nie będzie to jeszcze ta kombinacja, którą przedstawiliśmy, może nawet nie następna — ale przyjść ona musi z wszelką pewnością. Uwaga zaś nasza winna być zwrócona na to, by między ową odradzającą się scałkowaną gospodarczo Europą Środkową a Polską nie brakło w decydującym momencie mostów łączących!

St. G.

O poziom publicystyki gospodarczej

P. Leszek Gustowski, jeden z dwóch naczelnych redaktorów „Kupca-Świata Kupieckiego", w numerze 2 rzuca „okiem retrospektywnem na okres przebieżony" i stara „pokusić się o perspektywy na najbliższą przyszłość".

Artykuł ten jest interesujący nie ze względu na treść, lecz z uwagi na formę, skutecznie zaciemniającą wątek myślowy autora. Jest on, mówiąc słowami p. L. G. potwierdzeniem „żelaznych praw ograniczoności psyche człowieka" Cały upstrzony jest kwiatkami stylistycznemi, napuszonemi i pretensjonalnemi swą pseudo-naukowością w rodzaju np. „negatywnych ładunków psychologiczno-socjologicznych". Słowa puste słowa! Co oznaczają n. p. takie zdania, nawiązane do stwierdzonego odpływu kapitałów z Polski: „I nie mogło być inaczej. Na to trzebaby postawienia na głowę całego myślenia gospodarczego! Żaden rząd tego cudu nie dokaże. Byłby to zresztą sukces złudny".

Właściwie trzeba uznać, że takim cudotwórcą jest p. L. G., bo „stawia na głowie" nietylko „myślenie gospodarcze" (oczywiście swoje), ale wogóle „myślenie" (oczywiście znowu swoje). I jego sukces jest złudny.

Niewiadomo, czy śmiać się z tego nieudolnego „myślenia gospodarczego", czy też płakać nad cierpliwie znoszącymi takie artykuły czytelnikami „Kupca-Świata Kupieckiego". A tymi czytelnikami są wszyscy zorganizowani na terenie Polski zachodniej kupcy, członkowie Związku Towarzystw Kupieckich, których karmi się taką strawą.

W ich to interesie podnosimy głos sprzeciwu. Ponadto dyktuje nam te może cierpkie, ale niestety zasłużone słowa krytyki troska o powagę publicystyki gospodarczej Poznania i wogóle zachodniej Polski. Dopóki „Kupiec" był czysto prywatnem przedsiębiorstwem prasowem, można było przechodzić do porządku nad tego rodzaju śmiesznemi igraszkami jego redaktora, gdy jednak stał się oficjalnym organem kupiectwa zachodnio-polskiego, nie uchodzi tolerowanie sposobu redagowania, kompromitującego pośrednio cały stan kupiecki, który zasługuje na lepszą reprezentację propagandową.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Loterje fantowe na cele dobroczynne.** Stowarzyszenia społeczne i instytucje filantropijne urządzają niejednokrotnie w czasie zabaw i bali rozmaite gry loteryjne, jak loterje fantowe, tombole i t. p. Wobec tego, że imprezy tego rodzaju mają charakter loterji, będącej przedmiotem monopolu państwowego, Izba Skarbowa w Poznaniu przypomina, że wszelkie loterje, nie wyłączając dobroczynnych, mogą być organizowane wyłącznie za zezwoleniem władz skarbowych. Wydawanie zezwoleń na urządzenie loterji z kapitałem gry do 1 000 zł należy do kompetencji właściwego Urzędu Skarbowego Akcyz i Monopolów Państwowych, przy kapitale gry ponad 1 000 do 3 000 złotych do kompetencji Izby Skarbowej, zaś ponad 3 000 złotych do kompetencji Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej w Warszawie (Nalewki 2). Za kapitał gry uważa się nominalną wartość wszystkich losów przeznaczonych do sprzedaży. Od każdej loterji winna być uiszczona opłata koncesyjna na rzecz Gener Dyrekcji Loterji Państwowej, wynosząca 10% kapitału gry. Zwolnień od opłaty koncesyjnej obowiązujące ustawodawstwo nie przewiduje, wobec czego składanie podań wzgl. wniosków w tej sprawie jest bezcelowe. Winni organizowania loterji bez zezwolenia władz skarbowych ulegają karze grzywny z ustawy karnej skarbowej w wysokości dziesięciokrotnego ubytku dochodu Skarbu, jednak nie niżej 50 złotych. Karze podlegają również osoby, biorące udział w nieupoważnionej grze loteryjnej. Losy loteryjne i fanty przeznaczone do rozegrania, jak również wszelkie służące do tego urządzenia ulegają w takich wypadkach konfiskacie.

Z KRAJU

(k) **Bilans Banku Polskiego** za pierwszą dekadę stycznia rb., sporządzony na podstawie bilansu netto na 31 grudnia ub. r., wykazuje zapas złota 600 milj. 411 t. zł., t. j. o 20 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia zwiększyły się o 412 tys. zł. do sumy 88 milj. 407 tys. zł., natomiast niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 1 milj. 329 tys. zł. do sumy 124 milj. 116 tys zł. Portfel wekslowy wykazuje obciążenie o 18 milj. 504 tys. zł. i wynosi 651 milj. 838 tys. zł.; stan pożyczek zastawowych spadł o 1 milj. 620 tys zł. do kwoty 124 milj. 432 tys. zł. Inne aktywa wynoszą kwotę 151 milj. 50 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 50 milj. 193 tys. zł. (263 milj. 422 tys. zł.) Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 81 milj. 257 tys. zł. (1.137 milj. 5 tys. zł.).

(k) **Zjazd prezesów izb skarbowych.** W dniu 7, 8 i 9 stycznia r. b. odbył się w Warszawie zjazd prezesów izb skarbowych, na którym omawiano m. in. nowelę do ustawy o państwowym podatku przemysłowym, sprawę zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw, oraz sprawę udziału prezesów izb skarbowych w pracach wydziałów wzgl rad wojewódzkich w zakresie finansów komunalnych. Prezes Izby Skarbowej w Poznaniu, p. Fedynand Świtalski, poruszył m. in. kwestję przyspieszenia wydania przez ministerstwo skarbu zarządzeń w sprawie ustalenia norm do badania bilansów gospodarczych oraz sprawę wydawania świadectw przemysłowych bez odsetek za zwłokę dla przedsiębiorstw obowiązanych do wykupienia świadectw na r. 1932 w myśl ostatniej noweli do ustawy o podatku przemysłowym. Do przedsiębiorstw tych oprócz warsztatów rzemieślniczych prowadzonych bez jakiejkolwiek nawet pomocy należą pokoje umeblowane i stołownie bez sprzedaży napojów alkoholowych, jeżeli posiadają ponad 2 pokoje przeznaczone do odnajmowania (poprzednio 4) lub ilość stołowników przekracza dziesięciu. W wyniku dyskusji postanowiono termin wykupywania świadectw dla tych przedsiębiorstw przedłużyć do końca lutego 1932 r. Odpowiednie zarządzenie ministerstwa skarbu w tej sprawie ukaże się w najbliższym czasie.

Z ZAGRANICY

(z) **Międzynarodowa konferencja węglowa w Genewie.** Wczoraj zakończyła w Genewie swoje trzydniowe obrady międzynarodowa konferencja węglowa, zwołana przez komitet ekonomiczny Ligi Narodów. W konferencji wzięli udział reprezentanci rządów, pracodawców i robotników 7 krajów, będących głównymi producentami węgla m. in. i Polska oraz delegacja komitetu ekonomicznego Ligi. Konferencja ustaliła iż obecny ostry kryzys w przemyśle węglowym wymaga akcji międzynarodowej, zmierzającej do uregulowania produkcji drogą stworzenia międzynarodowego kartelu węglowego. Stwierdzono także że od r. 1929 sprawa ewentualnej kartelizacji przemysłu węglowego postąpiła o tyle naprzód, że obecnie kraje zainteresowane posiadają organizacje wewnętrzne w postaci syndykatów węglowych, podczas gdy poprzednio brak organizacji narodowej czynił niemożliwą organizację międzynarodową przemysłu węglowego. Rezultaty konferencji będą przedmiotem narad komitetu ekonomicznego Ligi.

(z) **Robotnicy dokowi w Anglji przystąpili do pracy.** W dn 8. b. m robotnicy dokowi przystąpili do pracy Statek „Baltonia", który przywiózł ładunki bekonów z Gdyni, został całkowicie wyładowany, przyczem ²/₃ całej ilości bekonów zostało w tym samym dniu sprzedane.

Uwięzione dzieła sztuki

Mozaiki Aji Sofii — Zachwycony sułtan — Doniosłe postanowienie

Według otrzymanych z Konstantynopola wiadomości, bezcenne mozaiki, zdobiące ongiś wnętrze słynnej świątyni „Aja Sofia" w Bizancjum, a od czasu zdobycia grodu tego przez Turków, ukryte przed okiem „wiernych" pod grubą warstwą tynku, mają już wkrótce zostać wyzwolone z pod pokrywającej je powłoki.

Gdy w czerwcu roku 1453, w trzy dni po zdobyciu Konstantynopola, sułtan Mahomet II wkroczył do miasta, wydał on natychmiast rozkaz wzięcia wspaniałego chromu chrześcijańskiego w posiadanie. Przybywszy w otoczeniu swej świty przed portal świątyni, sułtan zsiadł z konia i pieszo wszedł do wnętrza bazyliki. Wersja, jakoby zwycięski wódz, na koniu wdarł się do „Aji Sofii" przepełnionej kobietami i dziećmi, że tratował modlących się ludzi i że w końcu, na wieczną rzeczy pamiątkę, okrwawioną dłonią wycisnął znamię na jednej z płyt marmurowych, nie odpowiada prawdzie historycznej.

Gdy Mahomet II wstąpił w progi kościoła, ten był zupełnie pusty i władca turecki olśniony przepychem Domu bożego, długi czas stał, patrząc w zachwycie na otaczające go cudne dzieła natchnionych artystów. Wzrok jego przesuwał się po lśniących marmurowych płytach, wznosił po wspaniałych antycznych kolumnach — wzwyż ku błyszczącym mozaikom górnych ścian i kopuł, skąd nań spozierały olbrzymie postacie proroków i męczenników, Dziewica Marja i chóry anielskie, skąpane w złotych blaskach.

Gdy sułtan, wyrażając swój zachwyt, zwrócił się do otoczenia, zauważył żołnierza, usiłującego szablą podważyć jedną z płyt marmurowych. Wtedy oburzony władca, dobywszy miecza, silnemi razami splazował chciwego wojaka, poczem wydał rozkaz, by nad świątynią roztoczoną została pieczołowita opieka. Następnie sułtan kazał gromko wygłosić dogmaty Islamu i, wraz z swem otoczeniem, legł na ziemi, korząc się przed Allachem.

W ten sposób Aja Sofia przeistoczoną została w moszcę.

Mahomet II był władcą oświeconym i, jak na owe czasy, sprawiedliwym. Wobec innowierców był tolerancyjnym i patrjarchę greckiego w jego godności zatwierdził, zaś miejscowych obcych osiedleńców, przeważnie pochodzenia italskiego, aczkolwiek ci w obronie miasta przyjmowali czynny udział, — nie prześladował. Chociaż sułtan ten różnych przesądów wiary mahometańskiej, jak n. p. wyklęcie obrazów ze świątyń nie uznawał, to jednak chrześcijańskie malowidła w nowo kreowanej moszei, wydawały mu się, ze względu na swych muzułmańskich poddanych, niemożliwe do tolerowania.

Wobec tego wydał — zapewne wbrew swemu wewnętrznemu przekonaniu — polecenie pokrycia owych arcydzieł sztuki bizantyjskiej VI-go wieku — tynkiem wapiennym. Powłoka ta, już prawie od pięciuset lat, ukrywa przed oczami ludzkości te prawdziwe skarby genjalnych artystów. Raz tylko, w roku 1846, sułtan Abdul Medjid, chcąc przed światem cywilizowanym zadokumentować swoją „europejską" kulturę, kazał tynk częściowo usunąć, aby sprowadzonym ad hoc fachowcom dać możność stwierdzenia stanu obrazów mozaikowych. Te ostatnie, jak się okazało, zachowały w zupełności swe żywe błyszczące kolory, a skonstatowane tu i owdzie nieznaczne uszkodzenia, pochodziły, według opinji biegłych, jeszcze z czasów przed - tureckich. Po dokonaniu koniecznych reparacyj, mozaikowe cuda znów zniknęły pod warstwą tynku.

Obecnie, jak słychać, liberalny rząd młodej tureckiej republiki, postanowił odkryć mozaiki Aji Sofji, przyczem fundusze na pokrycie kosztów tych robót, wynoszących około 15 miljonów złotych, zebrane być mają w Ameryce.

Wprowadzając w czyn swe postanowienie, rząd angorski zaskarbi sobie bezwątpienia wdzięczność całego cywilizowanego świata. kr.

Ideologja — na księżycu.

Najważniejsze wydarzenia w historji świata

Jedno z pism wieczorowych berlińskich urządziło ankietę, rozsyłając zapytania do najwybitniejszych przedstawicieli nauki i literatury na temat najważniejszych i najdonioślejszych, ich zdaniem, wydarzeń w historji świata. Niektórzy z zapytywanych potraktowali całą sprawę humorystycznie, inni znów odpowiedzili ze ścisłością tak wyczerpującą, iż odpowiedzi ich zabarwiły się mimowoli pewnym odcieniem komizmu.

Krótko i węzłowato odpowiedział Bernard Shaw, podając datę 26 lipca 1856 roku. Po długich i mozolnych domysłach stwierdzono, iż data ta jest datą... urodzin Shaw'a.

Uprościł sobie również zadanie znany powieściopisarz francuski, Maurici Decobra, który sądzi, iż najważniejszem wydarzeniem był wynalazek prasy drukarskiej, dzięki czemu 500 miljonów ludzi cywilizowanych może czytać książki (autor nie zapomina zapewne o swoich powieściach).

Finansista, sir. J Stamp, członek dyrekcji Banku Angielskiego, określa jako najdonioślejsze w skutkach wydarzenie datę narodzin Kopernika i Darwina.

Profesor fizyki, A. M. Low, wyraża opinję, że wzrost komfortu życiowego i udogodnienia komunikacyjne wywołują największy wpływ na tryb życia jednostek i społeczeństw. Z tego też względu uważa on rocznicę urodzin Faraday'a za najdonioślejszy fakt w dziejach świata.

Długą listę wydarzeń i dat spreparował znany pisarz angielski, H. G. Wells; rozpoczyna się ona od śmierci Aleksandra Wielkiego, a kończy datą rewolucji październikowej w Rosji. Lista jest tak długa iż każdy może sobie wybrać to, co mu najbardziej odpowiada.

Najprostszą odpowiedź, nie pozbawioną dozą ironji, nadesłał erudyta angielski, sir Oliver Lodge. „Zdaniem ogółu, pisze on, najważniejszą w historji jest data, którą rozpoczyna się epoka współczesna". Or.

Najniższe i najwyższe temperatury na ziemi

Dawniej przypuszczano ogólnie, że najzimniejszemi punktami na ziemi są bieguny, i że najcieplejsze okolice położone są pod równikiem. Okazało się jednakże że przypuszczenie to jest mylne. Od roku 1890 bowiem jako najzimniejszy punkt kuli ziemskiej znana jest miejscowość Werchojańsk na Sybirze. Ten tzw syberyjski biegun zimna posiada w miesiącach zimowych nie dającą się dla nas pojąć temperaturę 62 stopni poniżej zera, która w lecie wzrasta do 15 stopni powyżej zera, podczas gdy w strefach polarnych, nie wykazujących tak olbrzymiego rozpięcia temperatury, stwierdzono jako najniższą przeciętną temperaturę pogranicza podbiegunowego 26 stopni poniżej zera. Najniższa temperatura, jako zaobserwowano w Werchojańsku w roku 1892, wynosiła 68 stopni poniżej zera. Jest to równocześnie najniższa temperatura, jaką kiedykolwiek zaobserwowano na ziemi.

Jak wykazują doświadczenia, potrafi człowiek posunąć się bardzo głęboko w strefy mrozu polarnych. Wiemy też z własnego doświadczenia, że człowiek daleko łatwiej daje sobie radę z ciężkiemi mrozami niż z wielkiemi upałami. Przed mrozem możemy się zabezpieczyć za pomocą ruchu, ubrania, ognia. Natomiast na wysokie temperatury ludzie są daleko więcej wrażliwi, chociaż potrafią się do nich do pewnego stopnia przyzwyczaić. Przy pytaniu, gdzie znajduje się najgorętszy punkt ziemi, myśl nasza przenosi się przedewszystkiem do pustyni Sahary albo do Indyj podzwrotnikowych. Tymczasem według najnowszych zestawień meteorologicznych uchodzi za najgorętszą część kuli ziemskiej wschodnio afrykańska kolonja italska z miastem Massaua nad Morzem Czerwonem wykazującem jako przeciętną temperaturę roczną 31 stopni powyżej zera.

Najwyższą temperaturę w wysokości 56 stopni powyżej zera zaobserwowano w dolinie Mohave w Kalifornji. Wyższe, w pustyniach mierzone temperatury polegają na niedokładnościach mierniczych, spowodowanych odrzucaniem ciepła przez rozpaloną ziemię.

Nie jest oczywiście wykluczonem, że w miarę posuwania się człowieka w głąb okolic podbiegunowych i pustynnych stwierdzone zostaną jeszcze bardziej krańcowe temperatury. W i P.

Niewidzialne „Zeppeliny"

W czasie wielkiej wojny światowej często i wiele mówiono — poruszając sprawę nawet na łamach prasy — o bombardowaniu dokonywanem przez „niewidzialne" Zeppeliny. Na ogół, głosom tym nie dawano wiary, dziś natomiast, jak z Wiednia donosi „Corriere della Sera", potwierdza się prawdziwość dawniejszych przypuszczeń. Niemieckie i austrjackie statki powietrzne mogły bowiem działać niewidziane przez nieprzyjaciela, a to dzięki specjalnemu wynalazkowi pewnego oficera austrjackiego, Gergaszewicza, który odsłonił obecnie rąbek tajemnicy w odczycie, odbytym ostatnio w muzeum technicznem w Wiedniu. Wynalazek polegał na opuszczeniu z Zeppelina, lecącego możliwie na największej wysokości ponad chmurami, liny stalowej, długości kilku kilometrów, do której przymocowana była maleńka gondola, mogąca pomieścić zaledwie tylko obserwatora. On to donosił telefonicznie załodze Zeppelina o swych spostrzeżeniach i zrzucał bomby. O ile „Zeppelina" zakrywały chmury, wówczas i gondola była niewidzialną będąca pokryta powłoką świecącą jak lustro. Jedynie światło reflektorów mogło ją odkryć to jednak nigdy prawie się nie zdarzało gdyż obrona przeciwpowietrzna nie szukała „Zeppelina" na tak nikłej wysokości i śledziła po wyżynach niebios. Gdyby nawet gondolę spostrzeżono, niebezpieczeństwo byłoby minimalne, gdyż posiadała zbyt małe rozmiary i nie obawiała się strzałów powietrznych. Gondola była zaopatrzona w mały motor elektryczny, zasilany liną stalową i śrubą, która pozwalała jej na samodzielne i niezależne od biegu „Zeppelina" poruszanie się w obwodzie kilkudziesięciu metrów. S. F.

Najdroższe i najtańsze miasta na świecie

Międzynarodowy urząd robotniczy w Waszyngtonie opracował z inicjatywy Forda porównawczą tabelę kosztów utrzymania w różnych miastach świata. Okazało się po zestawieniu kosztów mieszkania, utrzymania, ubrania etc., że najdroższem miastem ze wszystkich jest Stockholm, po niem idzie Berlin, Frankfurt, później Kopenhaga, Kork i Paryż. Do najtańszych miast należą: Barcelona, Antwerpja, Stambuł, Warszawa. Do średnio drogich zaliczyć należy: Marsylję, Helsingfors, Manchester i Rotterdam.

Muzyka polsko-rumuńska na koncercie symfonicznym

XIV koncert symfoniczny Orkiestry stoł. m. Poznania odbędzie się w niedzielę, dnia 17 stycznia w Teatrze Wielkim. Koncert ten poświęcony jest muzyce polsko-rumuńskiej z okazji 50-lecia wielkiego rumuńskiego muzyka G. Enesco. Cały świat muzyczny wyraża wielkiemu temu artyście rumuńskiemu hołd przez urządzanie koncertów na jego cześć, to też Poznań pamiętając o tym wielce zasłużonym artyście uczci go w niedzielę przez wykonanie jego wspaniałej symfonji.

Ceniona pianistka rumuńska pani Elżbieta Cotrus — żona attaché poselstwa rumuńskiego w Warszawie — wystąpi w niedzielę jako solistka i wykona koncert Chopina F-moll. Na koncercie tym obecny będzie cały korpus dyplomatyczny poselstwa rumuńskiego. Koncert odbędzie się pod dyrekcją cenionego kapelmistrza Zygmunta Latoszewskiego, który dyrygując przed dwoma tygodniami orkiestrą filharmonijną w Warszawie, odniósł wielki sukces artystyczny.

Orkiestra nasza pod kierownictwem p. Zygmunta Latoszewskiego wykona Symfonję G. Enesco, koncert fortepianowy Chopina, Rapsodję litewską Karłowicza i Anhelli Różyckiego.

KRONIKA TOWARZYSKA

Bal Koła Prawników i Ekonomistów odbędzie się dnia 17 stycznia w salach Bazaru. Wstęp tylko za zaproszeniami, które uzyskać można w Kole (Zamek pokój 10). Bilety wstępu w cenie: 10 zł, dla studentów 5 zł, dla członków Koła 4 zł. zw 12 785

RADJO

Programy radjofoniczne:

Piątek, dnia 15 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **11.45** przegląd prasy krajowej; godz. **12.05** koncert życzeń gramofonowych; godz. **13.10** kom. meteorologiczny; godz. **13.15** kom. gospodarcze z Warszawy; godz. **15.45** giełda pien.; godz. **15.50** płyty gramofonowe z Warszawy; godzina **16.20** odczyt (tr. z Warszawy); godz. **16.40** odczyt mis. p. t. „Wyższe szkolnictwo katolickie w Misjach"; godz. **16 55** lekcja jęz. włoskiego; godz. **17.10** „Ubóstwo i rozwój psychiczny dziecka" (tr. ze Lwowa); godz. **17.35** koncert muzyki lekkiej (tr. z Warszawy); godz. **19.15** przegląd roln. prasy zagranicznej (tr. z Wilna); godz. **19.30** wiadomości sportowe z Warszawy; godz. **19.35** płyty gramofonowe z Warszawy; godzina **19.45** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** pogadanka muzyczna z Warszawy; godz. **20.15** koncert symfoniczny (tr. z Filharm. Warsz.); solista Stefan Frenkel (skrzypce); godz. **22.40** dodatek do prasowego dziennika radjowego (tr. z Warszawy); godz. **22.45** kom. meteorol.; godz. **22.50** „Z nad krawędzi" (78 pogadanka brata Cezarego); godz. **23.05** muzyka taneczna z płyt gramofonowych.,

Warszawa (1412 m) godz. **11.45** przegląd prasy krajowej (PAT); godz. **12.10** płyty gramofonowe; godz. **14.45** płyty gramofonowe; godz. **15.25** odczyt z cyklu dla nauczycieli — „Renesans i humanizm w Polsce" — St. Łempicki (Lwów); godz. **15.50** płyty gramofonowe; godz. **16.20** odczyt; godz. **16.40** płyty gramofonowe; godz. **16.55** lekcja języka angielskiego; godz. **17.10** odczyt p. t. „Polska komedja rybałtowska" — p. Józef Jedlicz (Lwów); godz. **17.35** muzyka lekka w wyk. ork.; godz. **19.15** przegląd rolniczej prasy zagranicznej (Wilno); godz. **19.35** płyty gramofonowe; godz **19.45** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** pogadanka muzyczna; godz. **20.15** tr. koncertu z Filh. Warsz.; w przerwie feljeton literacki p. t. „Praca czy natchnienie" — p. Jan Waśniewski; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 koncert symfoniczny, 23.40 gramofon; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 14.00 i 16 30 koncert, 20.40 koncert popularny, 21.30 słuchowisko; **Daventry** (1554 m) 21.00 muzyka operowa, 23.35 muzyka kameralna; **Sztokholm** (435 m) i **Motala** (1348 m) 19.50 muzyka lekka, 22.00 utwory Jana Straussa; **Kalundborg** (1154 m) 20.10 popularna muzyka operowa; **Oslo** (1083 m) 20 00 koncert symfoniczny; **Budapeszt** (550 m) 21 00 koncert solistów; **Wiedeń** (517 m) 20 15 „Urvasi" opera Kienzla; **Praga** (488 m) 19 20 koncert ork., 20 55 koncert solistów; **Beromuenster** (459 m) 20 00 koncert orkiestry; **Rzym** 441 m) 21 00 „Boccaccio" opt. Offenbacha; **Bukareszt** (394 m) 20.00 „Aida" op. Verdiego.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Akademja ku czci św. Rodziny

W najbliższą niedzielę o godz. 12-tej w południe, w sali teatru świetlnego „Słońce", odbędzie się uroczysta Akademja ku czci św. Rodziny. Program. obliczony na pięć kwadransy, obejmuje przemówienie J Em. ks. Kardynała-Prymasa, wykład „o rodzinie chrześcijańskiej" wygłosi p. rektor U. P dr Sajdak. recytacje p. dr. C. Rydlewskiego i p. Marji Wdowickiej. oraz śpiew chóru „Arion" pod batutą p. Klichowskiego

Na akademję tę pospieszą wszyscy, którzy pod sztandarem katolickim pragną odrodzenia naszego narodu. Wstęp bezpłatny.

Węgle dla bezrobotnych

Komitet do spraw bezrobocia na m. Poznań komunikuje co następuje:

Wskutek wielkiego natłoku przy odbieraniu węgla będzie się od dnia 15 stycznia wydawać węgle w następującym porządku:

W piątek dnia 15. bm. bezrobotnym z Komitetu Par Łazarz

W sobotę. dnia 16. bm. bezrobotnym z Komitetu Par Wilda

W poniedziałek. dnia 18 bm bezrobotnym z Komitetu Par. Bożego Ciała i Dębca

We wtorek. dnia 19. bm. bezrobotnym z Komitetu Par. Jeżyce.

W środę. dnia 20 bm. bezrobotnym z Komtietu Par. Głównej, św. Jana i Starołęki.

W czwartek. dnia 21. bm. bezrobotnym z Komitetu Par. Sołacza, Winiar i Górczyna.

W piątek dnia 22. bm. bezrobotnym z Komitetu Par św. Wojciecha i Farnej

W sobotę. dnia 23 bm. bezrobotnym z Komitetu Par św Marcina

W poniedziałek. dnia 25 bm. bezrobotnym z Komitetu Par. Katedralnej

Od 15 stycznia wydawać się będzie węgle tylko na karty kolorowe. karty białe z dniem 15 stycznia stają się nieważne

Wśród powstańców

Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Skorupki na Wildzie, odbyło w lokalu p. Kasprzaka swe roczne walne zebranie. Obrady otworzył prezes Tuszyński. poczem po komunikatach oddano dalsze przewodnictwo w ręce prezesa okręgu por. rez. Grzelaka — sekretarzował członek Związku p. Laurentowski

Kolejno przedłożyli członkowie zarządu sprawozdania z działalności Towarzystwa. Praca ze względu na ogólne ciężkie położenie gospodarcze. była utrudniona. ale mimo wszystko członkowie nie zrażali się różnemi przeciwnościami, lecz wytrwale zwalczali wszelkie trudności. Duch w Tow. jest dobry. dla tego organizacja rozwija się należycie. W kasie pozostała nawet nadwyżka. którą to sumę przelano na rok 1932.

Towarzystwo stojąc twardo na straży swych ideałów. brało udział z sztandarem w wszelkich obchodach katolickich i narodowych Nie zapomina się też o ćwiczeniach wojskowych. które obecnie mocno się uprawia. Cały szereg członków Towarzystwa zdobyło poważne nagrody.

Przy Tow. istnieje też młodzież przedpoborowa. która również żywy udział bierze w wszelkich ćwiczeniach i obchodach. Ostatnio utworzono osobne kółko mandolinistów

Imieniem komisji rewizyjnej przemawiał p. Kasprzak. zaś sprawozdanie z działalności komitetu przedstawił p. Królak

W dyskusji przemawiali pp.: Kasprzak. Rusiecki, Noak, Kubicki. Grzelak, Wachowiak. Mayer. Gawlak itd.

Po udzieleniu zarządowi pokwitowania przystąpiono do uzupełniających wyborów członków zarządu. Skład władz przedstawia się następująco: Tuszyński — prezes, Handschuh — wiceprezes. Rusiecki — II wiceprezes, Noak — sekretarz, Konkol — skarbnik. Komendantem wybrano p. Adamczewskiego, zaś adjutantem p. Wachowiaka. W toku zebrania uczczono pamięć zmarłych członków. (z)

Nudzi się...

W domu miljonerów nowojorskich pani dzwoni na lokaja:

— John. mój kotek angorski nudzi się. proszę go zabrać do Paramount - Palace na film „Mickey - myszka". (Tatler)

SPORT

Pięściarstwo

„Wawel" Kraków i „Sokół" Poznań. Do niedzielnego spotkania stają powyższe zespoły pięściarskie w swych najlepszych składach. O wartości drużyny krakowskiej świadczyć mogą uzyskane przez nią w r. ub. następujące wyniki: z „Amatorsk. Kl. Boks." Siemianowice, 11:1. z „Hasmonea" Lwów 10:4. z „Policyjnym K. S." 8:6, z K. S. „Ruch" Wielkie Hajduki 12:4, z K. S. „Stadjon" Król. Huta 9:5. z „BKS" Katowice wynik 10:6, K S „Slawia" — Ruda zwyc w stos. 11:5, z „CWS" — Warszawa remis 7:7 dwukrotnie. W ćwierćfinałach o mistrzostwo Polski z „BKS" — Katowice uzyskał wynik 7:9. Ogółem na rozegranych 16 spotkań w roku ub. „Wawel" 4 remisował wygrywając 8. Jak widać z powyższego zespół gości będzie dla drużyny „Sokoła" bardzo twardym przeciwnikiem. to też poszczególne spotkania zapowiadają się atrakcyjnie i przyniosą zwolennikom pięściarstwa wiele emocyj. Należy wcześniej zaopatrzyć się w bilety. które nabywać można w przedsprzedaży w firmach Camera (Fr. Ratajczaka) i Dom Sportowy (Św. Marcin 14).

Zarząd PZB zastanawiał się we środę wieczorem nad sytuacją wytworzoną z powodu nierespektowania jego zarządzeń przez nadzwyczajne walne zebranie W O. Z. B. odbyte w ub. niedzielę. Po wysłuchaniu sprawozdania delegata PZB na powyższe zebranie p. red. Gerżabka zarząd zaakceptował zajęte przez niego stanowisko w Warszawie, wyrażając mu podziękowanie. Ponieważ nadzwyczajne walne zebranie W. O. Z. B. wybrało również p. i. zdyskwalifikowanych członków zawieszonego zarządu, przeciwstawiając się tem samem rażąco postanowieniom PZB — wobec tego zarząd centralny nie uznał prawidłowości wspomnianego wyboru Zastanawiano się następnie nad sprawą ewentualnego rozwiązania okręgu warszawskiego; po dłuższej dyskusji postanowiono narazie tego nie robić. Uchwalono natomiast domagać się od członków byłego zarządu natychmiastowego przekazania agend władzom PZB, który sam zwoła walne zebranie W. O. Z. B. celem przeprowadzenia wyboru nowego zarządu. Uprawniony został do przejęcia agend delegat PZB p. Janusz Mallow. O powyższem zarządzeniu powiadomione zostaną wszystkie kluby stołeczne. W razie nie zastosowania się do niego — PZB rozwiąże okręg warszawski.

Walne zebranie śląskiego OZB zwołano na niedzielę 17 bm. Jak wiadomo ostatnie takie walne zebranie na Śląsku PZB unieważnił ponieważ było nieformalne, z poleceniem zwołania nowego. do czego się obecnie zastosowano. PZB reprezentować będzie na niedzielnem zebraniu prawdopodobnie jego prezes p dyr. Baranowski.

Wilhelm Wochnik uznany został przez PZB za zawodowca.

Zarząd PZB polecił wszystkim OZB postarać się w myśl § 10 regulaminu sportowego o stałego lekarza. Jego opinja w sprawach niestartowania zawodników z powodu choroby będzie jedynie miarodajna dla władz PZB i W O Z. B. W terminie do dn. 1 lutego okręgi winny podać nazwisko lekarzy, którzy podjęli się tego zadania.

Reprezentacja Poznania na mecz z Warszawą w niedzielę 17 bm. wyjeżdża w następującym składzie (od muszej do ciężkiej): Misiorny (HCP), Polus. Forlański, Sipiński, Arski (Warta), Zieliński II i Zieliński I (Goplanja), Krenc (HCP) Kierownikiem ekspedycji będzie p. Suszczyński, sekundantem p. Stamm.

Różne

Czeska ekspedycja do Lake Placid wyjechała w następującym składzie (sami narciarze): A. Barton. Fr. Simunek, J. Feistauer. J. Cifka i V. Novak. Ponadto na własny koszt wyruszyli bracia Lang.

Olimpijska drużyna włoska wyruszyła w poniższym składzie za Ocean: bobsleiści: Th. Rossi, A Lanfranchi, G. Crivelli i Cavini; narciarze: L. Colturi, J. Dallago, G de Lago, F. de Zulian, S. Menardi. E Sertorelli, G. Solda, A. Vuerich i E. Zardini.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Dnia 13 stycznia 1932 r., zmarł po długoletnich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 58, ś. p.

Bolesław Charłampowicz

emer. urzędnik Dyr. Kol. w Poznaniu.

Eksportacja z domu żałoby, ul. Starościńska 1. odbędzie się w sobotę, o godz. 15, a w niedzielę, o godz. 14 pogrzeb z kościoła św. Łazarza w Trzemesznie i złożenie zwłok do grobu rodzinnego.

O czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

zw 12818

Dnia 12. I. 32. zmarł po długich cierpieniach. opatrzony Sakramentami św. nasz kochany brat i wujek. ś. p.

Jan Wiza

Pogrzeb odbędzie się 15. I. o godz. 15 z kaplicy cmentarza w Górczynie.

Ciężko strapieni **siostra i siostrzeniec.**

zw 12819

Żałobne Kapelusze

po zniżonych cenach

T. Ludwig

Poznań, Szkolna 9

Pw 10 229-2,34

Dnia 12 stycznia 1932 r., zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, ś. p.

Eugenjusz Sajkało

por. em.

Pogrzeb odbędzie się z kostnicy szpitala wojskowego przy Wałach Jana III w sobotę, o godzinie 14.30, na cmentarz garnizonowy, o czem zawiadamiają

ciężko strapieni

żona, brat i rodzina.

dw 2516

Dnia 13 stycznia 1932 r., w nocy o godz. 2-giej, zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż i nasz troskliwy ojciec, dziadek i pradziadek, ś. p.

Tomasz Piasny

weteran 1863

przeżywszy lat 93. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 16 b. m., o godz. 9.30 z domu żałoby w Szczytnikach do kościoła parafjalnego w Głuszynie. Powózki oczekiwać będą na stacji w Gądkach rano o godz. 8.30.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodziną.

dw 2517/18

Najst. Zakład Pogrzeb P. Piasecki Klasz... 14 tel 2769

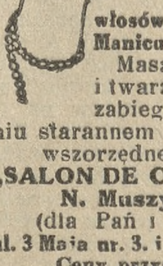

Ondulacje

trwałą (elektr.) **i wodną.**

Farbowanie włosów, orwi i rzęs. Manicure, Pedicure Masaże głowy i twarzy i wszelkie zabiegi w wykonaniu starannem przez pierwszorzędne siły w

„SALON DE COIFFURE"

N. Muszyński

(dla Pań i Panów)

ul. 3 Maja nr. 3. i 27 Grudnia 4

Ceny przystępne.

Pw 10 181-2.50

We wtorek. dnia 12 stycznia 1932 zasnęła w Bogu. opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św.. po długich cierpieniach nasza najdroższa matka, babcia. prababka i ciocia. ś. p.

Cecylja z Smoczyńskich Gruszczyńska

córka powstańca r. 1848, uczestniczka powstania 1863 r.,

przeżywszy lat 90. Pogrzeb w sobotę 16. b. m.. o godzin.e 3 z kaplicy św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ulicy Bukowskiej o czem donosi

w smutku pogrążona **rodzina.**

rw 11 812/13

Dnia 13 stycznia b. r. wieczorem zmarł, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy brat, szwagier i wuj, ś. p.

Bolesław Kutzner

emeryt. inspektor szkolny.

Pogrzeb odbędzie się w Lesznie z Zakładu św. Józefa w sobotę, dnia 16 b. m., o godz. 15,15.

W ciężkim smutku pogrążona

Szamotuły, Leszno. **rodzina.** zw 12 821

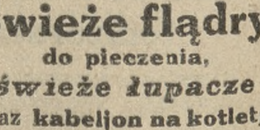

Świeże flądry do pieczenia, świeże łupacze oraz **kabeljon na kotlety** poleca zw 12...

POZNAŃSKA CENTRALA RYB

Al. Marcinkowskiego 5.

Telefon 25-71.

Restaurację i bufet

Teatru Wielkiego m. Poznania

wydzierżawi się od 1 lutego r. b. Oferty z podaniem warunków składać należy do dnia 22 stycznia 1932 r. w kancelarji Teatru Wielkiego, Fredry 9, gdzie również otrzymać można bliższe szczegóły. Kaucja lub gwarancja konieczna. dw 2514/15

Do wynajęcia

5 ubikacyj, centr. ogrzew., elektryka, na biuro i mieszkanie, Mickiewicza 28;

3 ubikacje, I piętro, na biuro, Wodna 2, zaraz od właściciela. zw 12 809

ZGŁOSZENIA: JAROSZEWSKI, MASZTALARSKA nr. 8.

Stenografistka - korespondentka polsko - niemiecka. kasjerka z długoletnią praktyką w poważnych instytucjach, **szuka odpowiedniego stanowiska.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 732**

Mojej Szan. Klienteli
do łaskawej wiadomości, iż **z dniem 16-go stycznia 1932 r. otwieram**
przy **ul. Podgórna 10**
tuż przy Alejach Marcinkowskiego — w domu Banku Ziemian
czwartą filię sprzedaży mięsa, wędlin i konserw.

Zadaniem mojem będzie obsłużyć Szan. Klientelę stale wyborowym, świeżym towarem.

Z poważaniem
K. PRZYBYŁA, Poznań
Fabryka Konserw i Wyrobów Mięsnych.
Pw 10 186-2.55
Dotychczasowe miejsca sprzedaży: Św. Marcin 24 — Św. Marcin 22 — Pocztowa 31 — Wielka 22 — Przeczeica 2.

Otworzyłem
kancelarję adwokacką
w Krotoszynie
Rynek nr. 27, telefon 44.
Roman Witecki
adwokat.
zw 12 805

OKUCIA
budowane mosiężne i niklochromowane
wyrabia
METALOCHROM Sp. z o. o.
POZNAŃ, Stromykowa 19.
zw 12811

Wypłatę dywidendy w wysokości
6% czyli zł 60.- za kupon pro 1930/31
od akcji nom. zł 1000.—
naszej Spółki uskutecznia a **od włącznie dnia 15-go stycznia 1932 r.: Bank Cukrownictwa w Poznaniu, Bank Ludowy w Inowrocławiu, Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft w Berlinie** oraz **Kasa nasza w Kruszwicy.** dw 2522
Cukrownia Kruszwica Spółka Akcyjna.

ODZIEŻ
balową wieczorową
czyści chemicznie
w 24 godz.
„BARWA"
Kałamajskiego.
Pw 9 859-60-2.16

Masło jeszcze tansze!!!
Najlepsze masło deserowe ½ kg. zł 1,80
Fa. M. MICZYŃSKA, właśc. Karol Piątkowski
Założ. 1872. Poznań, Plac Świętokrzyski 3. Tel. 36-58.
Specjalny skład masła, jaj i sera.
zw 12 807/8

Duży lokal
2 okna wystawowe przy Rynku Wildeckim, Górna Wilda 59, **wydzierżawi** gospodarz. zw 12804

Restauracja Bazarowa
jest z dniem 1 kwietnia r. b.
do wydzierżawienia.
Zgłoszenia pisemne przyjmuje
Zarząd Bazaru Poznańskiego
Spółki Akcyjnej.
Pw 10 189 2.58

MŁODSZEGO
EKSPEDJENTA
do detalicznego i hurtowego handlu win, dobrze poleconego, **poszukuje się**
Zgłoszenia do
„PAR", Al. Marcinkowskiego 11
pod nr 2,52
Pw 10 182-2.52

UWAGA! UWAGA!
Poszukująca pracy inteligencja
panie i panowie do łatwej akwizycji **potrzebni.** Kaucja zł 20.— konieczna. Zgłoszenia plac Wolności 14a oficyna I prawo czwartek i piątek 10—12 i 16—17. zw 12820

Ogrodnika
żonatego, rutynowanego, **od 1 kwietnia poszukuje się.** Reflektuje się tylko na siłę pierwszorzędną, posiadającą kwalifikacje specjalisty w hodowli kwiatów i roślin krajowych oraz południowych. Zgłoszenia pisemne z dołączeniem świadectwa z ukończonej nauki oraz dotychczasowej praktyki przyjmuje
Maj. Pluskowęsy
zw 12 676 **poczta Chełmża — Pomorze.**

Z powodu choroby sprzedam lub wydzierżawię moją dobrze prosperującą
HURTOWNIĘ PIW
wraz z fabryką wód mineralnych
na bardzo korzystnych warunkach. Mieszkanie w razie potrzeby do dyspozycji. Samochód ciężarowy, 2 pary koni, 3 platformy i szopa na 300 wozów lodu na miejscu. Obrót roczny według ksiąg wynosi przeciętnie 250 000 do 300 000 złotych. — Łaskawe zgłoszenia pod zw 12 786 do Kurjera Poznańskiego.

Przyjmuje w komis
na bardzo dogodnych warunkach
jadalnie, sypialnie, gabinety męskie, salony, saloniki,
oraz najróżniejsze inne przedmioty
POZNAŃSKI DOM KOMISOWY, Dominikańska nr. 3, naprzeciw kościoła, tel. 24-42. Pw 10147-2,6

Składu
w najlepszem położeniu (centrum miasta), **poszukuje** znana zaprowadzona firma chrześcijańska od zaraz lub później. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 810**

NA ŁYŻWY UDZIELAM 10% rabatu
Rodle i sanie
Narzędzia do wyrzynania
Podkowy i podkowce
Hacele i ocele
Piece żelazne
Rury i kolana
Łóżka żelazne
poleca korzystnie
JAN DEIERLING,
skład żelaza
Poznań, ul. Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 10 191-48.75

Adwokat i notarjusz z poważną praktyką w mieście Sądu Okręg. **poszukuje**
WSPÓLNIKA
z gotówką. Oferty proszę nadesłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **dw 2511**

LICYTACJA ZASTAWU
W piątek, 15 stycznia 1932 r., od godz. 11-ej począwszy, sprzedawać będę w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20, na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającemu za gotówkę:
towary kolonjalne, a mianowicie: domieszki do kawy, płatki owsiane, czekolada, keksy, wino krajowe etc. Pozatem 1 kiosk oraz różnego rodzaju meble, jak: stoły, szafy, biurka, krzesła etc. Pw 10 190-2,61
Brunon Trzeczak
zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175.

PRZETARG PRZYMUSOWY
W sobotę, dnia 16 stycznia 1932 r., o godz. 14-tej, na placu spedytora Stachowskiego, przy ul. Małe Garbary 9, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:
kredens, zegar stojący, gramofon z płytami, stół okrągły, krzesła, obraz olejny, leżankę, gobelin, kanapę, fotele, stół okrągły, biurko z fotelem, stojak do garderoby, szafę do ksiąg, ponadto dywan prima velour 350×450 mało używany. nw 7 887
Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.
Krawczyk, komornik sąd., Dąbrówki 14

Przetarg publiczny
na dostawę robót stolarskich dla gmachu Państwowego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Warszawie, ul. Wawelska nr. 46, ogłoszony został na dzień 25 stycznia 1932 r.
Bliższe warunki w „Monitorze Polskim" z dnia 12 i 13 stycznia 1932 r.
Przewodniczący Komitetu Budowy:
nw 7 921 **(—) Inż. Arch. Jan Choynowski.**

„CHODORÓW"

Spółka Akcyjna dla Przemysłu Cukrowniczego w Chodorowie

podaje do wiadomości swoich Akcjonarjuszy, iż **wypłatę — uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Spółki z dnia 19 listopada 1931 —**

dywidendy

za rok 1930/31, a mianowicie po zł 20,— od akcji nom. 100 zł, za każdy kupon oznaczony numerem 11 tak I jak i II emisji, uskuteczniać będzie począwszy od dnia 3 lutego 1932 **Powszechny Bank Związkowy w Polsce S. A. we Lwowie** w sposób następujący:

Każdy akcjonarjusz winien przedłożyć wraz z kuponami numeryczny ich spis (w porządku liczbowym) w 3-ch egzemplarzach wraz z podaniem imienia i nazwiska i adresu akcjonarjusza. Dwa egzemplarze spisu kuponów wraz z kuponami pozostają w Banku, który sprawdza numera kuponów wraz z załączonemi wykazami, trzeci egzemplarz spisu kuponów potwierdzony przez Bank otrzymuje akcjonarjusz z potwierdzeniem ilości złożonych kuponów i kwoty na jaką one opiewają. Walutę należną otrzyma akcjonarjusz za ponownem zgłoszeniem się do tegoż Banku na trzeci dzień po złożeniu kuponów. nw 8081

Równocześnie uwiadamia się, że obecnie dalszą **wymianę akcji markowych na złotowe** oraz **pobór złotowych darmowych II emisji** przeprowadzać będzie **począwszy od 3 lutego 1932 r. Bank Gospodarstwa Krajowego we Lwowie,** który również wypłacać będzie dotąd płatne kupony od tych wymienionych akcji.

Lwów, dnia 12 stycznia 1932 r. **Zarząd.**

WALNE ZEBRANIE
Domu Rzemieślniczego, Tow. sądownie zapisanego, odbędzie się w poniedziałek, dnia 18 stycznia b. r., o godz. 11 w sali 19 Domu Rzemieślniczego, wejście z Wałów Zygmunta Starego.
Porządek obrad:
1. Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania.
2. Sprawozdanie Zarządu za rok 1931. zw 12 816
3. Sprawozdanie Rady Kontrolującej za rok 1931.
4. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za rok 1931.
5. Udzielenie absolutorjum.
6. Wybór dwóch członków Zarządu w miejsce ustępujących.
7. Wybór trzech członków Rady Kontrolującej w miejsce ustępujących.
8. Zmiana § 11 statutu Domu Rzemieślniczego.
9. Wolne głosy.
10. Zamknięcie.

Zarząd.

Walne zebranie udziałowców Spółki z ogr. odp. ZWIĄZEK POZNAŃSKICH CEGIELŃ W POZNANIU, ul. Trzeciego Maja nr. 5, uchwaliło likwidację Spółki per 1 stycznia 1932 r. Likwidatorem wyznaczony został p. Tadeusz Rakowicz z Poznania.
Wzywa się wszystkich wierzycieli wspomnianej spółki do natychmiastowego zgłaszania swych pretensyj na ręce likwidatora. Pw 10 105-1,52
Poznań, dnia 7 stycznia 1932 r.
Związek Poznańskich Cegielni Sp. z ogr. odp. w likwidacji
Tadeusz Rakowicz, likwidator.

Ostrzeżenie.

Gazownia Miejska zwraca niniejszem uwagę P. T. Obywateli, by w okresie zimowym zabezpieczali swe piwnice przed mrozami celem uchronienia rur gazowych od zamarznięcia. W wypadku ulatniania się gazu, co łatwo skonstatować można po zapachu, — należy zagrożone ubikacje przewietrzyć, otwierając drzwi i okna, a jednocześnie zatelefonować do

Pogotowia Gazowego, tel. 32-36
czynne w dzień i w nocy.

Dostęp do zagrożonych miejsc z otwartym płomieniem jest jak najsurowiej wzbroniony.

Gazownia Miejska
nw 8077 **w Poznaniu.**

4 K. 11/31. **UCHWAŁA. Termin przetargu nieruchomości położonej w Szamotułach,** zapisanej w księdze wieczystej Szamotuły, karta 113, na nazwisko Karola Roeslera, wyznaczony na dzień 19 stycznia, **odwołuje się.** Szamotuły, dnia 11. 1. 1932 r. **Sąd Grodzki w Szamotułach.**
nw 7 922

KONKURS
W Magistracie Poznańskim wakuje zaraz stanowisko **płatnego członka Magistratu (radcy miejskiego).**
Osoby ubiegające się o powyższe stanowisko zechcą do dnia 15 lutego 1932 r. zgłosić na ręce zastępcy przewodniczącego Rady Miejskiej Wybieralskiego w Poznaniu, ul. Mickiewicza 16, podania, do których należy dołączyć:
1) curriculum vitae,
2) zaświadczenie posiadanego obywatelstwa polskiego,
3) świadectwo moralności,
4) świadectwo lekarza powiatowego o stanie zdrowia,
5) dowód ukończenia wyższych studjów.
Do stanowiska płatnego członka Magistratu m. Poznania przywiązane są pobory grupy V. pragmatyki urzędników państwowych.
Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.
Zast. Przew. Rady Miejskiej
nw 8 076 Bolesław Wybieralski.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele od 50 gr
dowóz materjałów budowlanych bezpłatny. Każdy może otrzymać 6%-wą łącznie amortyzacją długoterminową pożyczkę. Aleje Marcinkowskiego 13. De Ka Ha Pw 10 224 2.44

2 konie wyjazdowe
wielkość 1.72 do 1.77 poszukiwane. Oferty z podaniem wieku Kurjer Pozn. nw 8061

Zakład fryzjerski
mieszkanie okazyjnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 067

Srebrny
lis, biurko meskie, łóżka żelazne. Skarbowa 1. m. 5. zdw 17 296

Skład
spożywczy mieszkaniem zaprowadzony z powodu choroby zaraz sprzedam Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 17 535

Gablotka
dla złotnika lub zegarmistrza tanio na sprzedaż. Wiadomość: ul. Półwiejska 9b w podwórzu. zdw 17 434

Fiat
501. kryty, okazyjnie. 2.000 — Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 743

Skład
kolonjalny z towarem eleganckie 2-pokojowe mieszkanie z wygodami, magiel zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 17 875

Dom
murowany, chlewy, stodoła. 5 mórg ogrodu pod Poznaniem. 5.200. wpaty 3.000. Bartkowiak. Dopiewo. Poznań. zdw 17 790

Meble kuchenne
bajecznie tanio sprzedaje Jan Koniecki. Piaskowa 3. Wytwórnia mebli kuchennych. zdw 99 825

Młyn
5 walcowy motorowy, tartak i elektrownia do sprzedania. Bogata okolica zapewniona egzystencja Zakłady Przemysłowe w Zagórowie pow. Słupca woj. łódzkie. zdw 10 868

Sypialnie
bardzo tanio sprzedaje stolarnia. Kwiatowa 6 zdp 10 629

Pianina
Sommerfelda o pieknym tonie tanio Skład Fabryczny ul 27 Grudnia 15 nw 7 933

Wyprzedaż futer damskich
czarne źrebce, bronz od 450 zł, sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650 blamy pod futra meskie damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleje Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 7 948

„Centrala mebli"
Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich Wielki wybór. Pw 9 814 5-30.32/5

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42 Pw 9 812-1.65

Woźna 16
Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty. Pw 9838-53.31

Parcele budowlane
przy szosie warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny" i „Praca" wodociągi i kanalizacja przeprowadzone — wprost od właściciela do nabycia Zgłoszenia Małecki Droga Dębińska 11 telefon 11-90. Pw 9 835 51.54

Pianino
fisharmonium i kontrabas sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 033

Pianino
tanio gotówką. Marszałka Focha 53. III. prawo. zdw 17 896

Meble
do pokoju stołowego mało używane modne pierwszorzędne wykonanie korzystnie do sprzedania Wały Zygmunta Augusta 3 m. 2 zdw 17 886

Okazja
Odstąpię list hipoteczny 9 000 złotych płatny zaraz na gospodarstwie prywatnem 120 mórg pszennej ziemi które nabyć można przejmując 13 000 zł 7% amortyz. pożyczkę. Oferty reflektantów Kurjer Poznański zdw 18 030

Drogerja
bez towaru na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 946

Białe meble
fotele, hokery ławka, stół krzesełka, szafa garderoba szafa żelazna oraz rozmaite tanio sprzedam. Obejrzeć można 1—3 Słowackiego 22 m. 5. zdw 17 945

Wagę
decymalna korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 939

Samochód
czteroosobowy Mathis" dobrym stanie tanio sprzedam. Grottgera 3 Informacje portjer. zdw 17 941

Potrzebuję odbiorcy śmietany
20—30 ltr. dziennie Oferty i cenę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 17 934

Elegancka
pani sprzeda prawie nowe suknie kapelusze inne drobiazgi. Zgłoszenia Szamarzewskiego 11. m. 4. zdw 17 928

Garnitur
marmurowy na biurko wózek lalki Oferty Kurjer Poznański zdw 17 925

Suknię
nową balową niebieski brokat, piękną sprzedam. Spokojna 12, mieszkanie 2 zdw 17 923

Kilimów
artystycznych pracownia. Wierzbięcice 13, parter. zdw 17 916

Karakułowe
futro duże Wierzbięcice 13 — 3. zdw 17 905

Urządzenia
kuchenne eleganckie bardzo tanio Stolarnia Czesława 11 (Wilda) zdw 17 903

Dom
z zaprowadzonym składem tow. krótkich w najlepszem położeniu wraz mieszkaniem, w mieście powiatowem do sprzedania. Do objęcia 15 tysięcy zł reszta według umowy Bliższe wiadomości: Poznań ul Podgórna 10, skład 8. zdw 17 956

Samochód
sprzedam 5 osobową karetkę Eessex prawie nową, bardzo korzystnie Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 103

Magazyn
kapeluszy zaraz sprzedam. Oferty do Kurjera Pozn. rw 4096

Skórki i futra
damskie i meskie we wielkim wyborze sprzedaje po inwenturze najtaniej F. Lisiecki. Dom Konfekcyjny S. A., Poznań. Stary Rynek 98/100. Pw 10 188 53.111

Serwis
obiadowy, porcelana Rosenthala, okazyjnie. Aleje Marcinkowskiego 23, „Occasion". Pw 10 187-53.106

Gramofon
szafkowy lepszy tanio sprzedam. Słowackiego 48 m 6. jw 2366

Dom
dwupiętrowy nowoczesny na prowincji, dochód roczny 4 700 cena 30 000 wpłaty 20 000. Zgłoszenia Wały Królowej Jadwigi 2, m 2. zdw 18 166

Dom
piętrowy na prowincji, dochód 2.000 zł, cena kupna 18.000, wpłaty według ugody zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 268

„Whippet"
samochód na rozbiórkę bardzo tanio za gotówkę. Kierzak, ul. Poznańska 27 a zdw 18 249/50

Gramofony — Płyty
najkorzystniejsze źródło zakupu F Baloń Woźna 12 Pw 9 802 3-52.21/2

Futro
damskie bronzowe 140 i stół rysunkowy tanio. Jasielski Plac Wolności 3 m. 19. zdw 18 028

Maszynę
do pisania walizkową sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 17 997

Magiel
używany, repozytorjum tanio — Kosicki. Rataje 9. zdw 17 960

Skład cukierków
przy ruchliwej ulicy za bezcen sprzedam Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 17 963

Szafa
orzechowa duża rozbierana do sprzedania. Słowackiego 38. m. 7 zdw 17 974

Samochód reklamowy
towarowy „Buick" w najlepszym stanie, sprzedam korzystnie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 270

Skład
z towarem, zaprowadzony (Stary Rynek) poważnemu reflektantowi sprzedam. Do objęcia 5—6 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 275

Płaszcz
damski, przejściowy, nowy, 40. Wierzbięcice 28 parter. zdw 18 266

Ubranie
modne, granat, jak nowe, 55.— Wierzbięcice 28 parter. zdw 18 265

Dom
piętrowy z ogrodem, nadający się na przedsiębiorstwo budowlane lub rzeźbiarsko-kamienne. — Leszno, Prochownia 4. zdw 18 110

Radjo
sprzedam 4 lampkowe tanio zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 18 058

Gramofony
okazyjnie sprzedaje. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. zdw 18 154

Smoking
surdut na tęższą osobę prawie nieużywane sprzedam Aleje Marcinkowskiego 2, parter. „Emzet" zdw 18 112

Dom
piętrowy, duże podwórze, ogród, nadający się na handel lub rzemiosło sprzedam Oferty Orędownik r 4102

Pończochy
od 1 25 zł począwszy, pończoszki dziecięce, skarpetki, wielki wybór. „Towary krótkie". Wodna 25 Za przedłożeniem gazety 5% rabatu. Pw 9855/56-1.60/60a

Smoking
wzrost 1.80 sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 17 998

Sypialnie
sprzedaje tanio stolarnia Rybaki 15 nw 7 371

Sprzedam
Dziennik Ustaw do 32 roku Słowackiego 38 m. 7. zdw 17 975

Cegły
20 000 sprzedam okazyjnie. Krzystkowiak, ul. Dąbrowskiego 82 zdw 17 977

Dywan
nowy 2×3 wzór Smyrna korzystnie Słowackiego 16 parter. zdw 18 153

Skład
towarów krótkich i artykułów meskich z towarem w powiatowem mieście, dobrze zaprowadzony, z powodu choroby natychmiast sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 8075

Ślubne
obrączki złote, para od 16 zł, zegarki reczne od 12 zł, poleca Chwiłkowski św. Marcin 40. zdw 18 094

Tanio
sprzedam 4 opony, 2 Dunlop 2 Godear, rozmiar 6.00 -18 w bardzo dobrym stanie. B. Okopińska. Pocztowa 1. zdw 18 078

Nawet chory wyzdrowieje
gdy usłyszy radjo. Aparaty i wszelkie przybory poleca „Emka", wł. Marjan Włodarczak — Poznań, Wrocławska 30 telefon 3683. Pw 10 184-2.10

Sprzedam
tanio skład rzeźnicki z kompletnem urządzeniem (warsztat z elektrycznem zapędem) wraz z mieszkaniem, położony przy głównej ulicy w mieście powiatowem i uzdrowiskowem. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 18 222

Kamienica
nowowybudowana, w Poznaniu, przynosząca 6 000 zł rocznie, tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 245

Maszyna
do pisania prawie nowa na sprzedaż. Józefa 6, mieszkanie 6. zdw 19 267

Sypialnia
duża dębowa, Matejki 51, mieszkanie 7 zdw 18 285

Kolczyki
szafiry około brylanty okazyjnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 279

Materjały
męskie, czarne granatowe spodniowe, deseniowe, czesankowe lub szewiotowe. Najprzedniejsze wyroby bielskie, wielki wybór. — Ceny najniższe poleca W. Złotogórski Poznań, Wroniecka 24 I., hurt i detal rw 4090

Wóz
kastowy sprzedam. Grobla 28, podwórze. rw 4 106

Skład
kolonjalny, duża wieś, 4 kilometry od Poznania, dobrze zaprowadzony bez konkurencji, tanio oddam. Informacja — Poznań, Główna 110, Czyżewski. rw 4 100

Sztuciec
srebrny na 12 osób. Okazyjnie. Aleje Marcinkowskiego 23 „Occasion". Pw 10 180-53.78

Zamienię
rower na radjo lampkowe. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 276

5 KUPNA

Kupuję za gotówkę
jadalnie, sypialnie, gabinety meskie, pianina, oraz inne pojedyńcze meble. Dom Komisowy, Dominikańska 3. Telefon 24-42. Pw 10 176-2.40

Kupię turbinę powietrzną
używaną Oferty z podaniem ceny fabrykatu i użytecznością Kurjer Poznański zdw 17 962

Poszukuję
celem kupna parceli na fabrykę 2—3 000 m² Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 524

Budynek
fabryczny kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 522

Przyjmuję w komis
na bardzo dogodnych warunkach jadalnie sypialnie gabinety meskie, pianina, salony, saloniki oraz pojedyńcze meble urządzenia domowego. Dom Komisowy. Dominikańska 3. Telefon 24-42. Pw 10 175 2.41

Wannę
emaljowaną używaną. Adres Kurjer Poznański zdw 19 032

Wielokrążek
(Flaschenzug) na 1—3 tonn również używany kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 17 893

Kupię
parcelę, dom Oferty Kurjer Poznański zdw 17 936

Zamienię
karetę na placwagę z ewentualną dopłatą. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 17 930

Wózki
dziecięce używane kupuje Razer. Szewska 11, narożnik Małych Garbar. zdw 17 910

Kupię powielacz
używany systemu „Greiffa" — Oferty uprasza się do ekspedycji Kurjera Pozn. zdw 18 093

Drukarski
regał, czcionki kupię gotówką. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 049

Kupię
radjo. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 958

Kupię
tanio szafę do rzeczy, biurowa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 237

Kupimy
samochód używany, dobrze utrzymany, o ile możności Ford nowoczesny. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 18 055

Kupię
parcele w okolicy Grunwaldzkiej Oferty Kurjer Pozn. rw 4099

National
kasę kontrolną, mało używaną kupię. Kubalski. Gniezno zdw 18 186

Kupię
dom w powiatowem mieście ze składem, wpłata 10 tys. i dobra hipoteka. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 199

Poszukuję
50—60 mórg ziemi pszennej z masywnemi budynkami, blisko miasta, w cenie do 25.000. przy wpłacie 10—15.000. — Dokładny opis przesłać Otręba. Jarocin, Kilińskiego 2. zdw 18 220

Słomy
prasowanej wagon ca. 250 ctr. kupię. Oferty Ściesiński, Lucim, pow. Bydgoszcz. rw 4 110

6 KAMIENICE

Nieruchomość
centrum Poznania sprzedam dochód 30 000 Cena 260 000. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 10 954

Kamienicę
22 okien frontu 4 piętrową, składami 120 000 wpłaty 60 000 dochód 16 000 sprzedam Maciejewski. Dąbrowskiego 88. telefon 6266. zdw 17 449

Willa
7 pokoi, ogród Debiec zamienię na podobną w Solaczu, Łazarzu dopłata Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 887

Sprzedam
lub zamienię skład cukierków z jadłodajnią kawiarnią i mieszkaniem na dom Poznaniu z dopłatą Agenci wykluczeni lub kupię dom wpłaty 10—12 000 Oferty Kurjer Poznański zdw 17 943

Kupię
dom przy wpłacie 75 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 001

Dom
piętrowy ogródkiem, procentujący się, cena 29.000, 12.000 amortyzacji Oferty Kurjer Pozn zdw 18 194

Willkę
w Żabikowie, ogrodem sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 195

Kamienica
czteropiętrowa, mieszkania komfortowe, dochód 10.000, wpłaty 60 000 resztę amortyzacja. Kamienica centrum, wolne pięć pokoi, dochód 24.000. Cena 180.000. Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 18 215

Kamienicę
centrum, dochód 13 000, wpłaty 53 000 sprzedam natychmiast. — Niesiołowski, św Marcin 46. zdw 19 247

Kamienica
centrum dochód 30 000, korzystne warunki sprzedaży potrzeba 100 150 000. Niesiołowski. Poznań, św. Marcin 46. zdw 18 248

Willę
w Puszczykowie 18 ubikacy 40 000 wpłaty 20 000 10 ubikacyj 23 000, wpłaty 15 000 7 ubikacy 16 000, wpłaty 12.000, wolne od podatku i stempli sprzeda Popielski Piekary 18. I. zdw 18 134

7 PIENIĄDZ

110 000 zł
pożyczki pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuje Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 981

20 000 zł
gotówki na 200 mórg posiadłość pod Poznaniem pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuje Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 980

Kapitalisty
z gotówką 70 000 zł do bardzo poważnego dochodowego i gotówkowego interesu poszukuje gdzie dobrze płatna posada zapewniona. Odsetki według ugody Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 8 060

Pożyczę
50—60 000 zł na I hipotekę domu fabrycznego i prywatnego wysoko asekurowanych. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Pozn zdw 17 989

40 000—50 000
pożyczki poszukuje. Gwarancja bankowa Procent podług umowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 014

500 zł
poszukuje dam stałą posadę. — Adres Kurjer Poznański zdw 17 919

Poszukuję
15.000 zł na 1. hipotekę majątku ziemskiego 300 morgowego okolicy Poznania. Oferty Kurjer Poznański rw 4076

Wspólnika (czkę)
inteligentna, gotówka 3 tysiące. Współpraca biurowa pożądana Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 096

Za
wypożyczenie kilku tysięcy złotych dam mieszkanie w parku nad jeziorem względnie procent. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 088

6 000 zł
poszukuje I hipoteka nieruchomości. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 159

Poszukuję
9 000 zł na pierwszą i drugą hipotekę, na dobrze prosperujące przedsiębiorstwo, istniejące od 1907 r. zarejestrowane sądownie. Okres czasu i procent według umowy Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 18 217

400 zł
pożycze pod dobry zastaw i procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 005

1 000 — 1 500 złotych
poszukuje do wspólnego zakupu wódek monopolowych Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 120

Hipoteki
wszelkie na nieruchomościach skupuje Dom Zleceń. Szkolna 6. III. zdw 18 188

Potrzebna
siła z kaucją 6—10 000 zł do hurtowni tytoniowej, miasto powiatowe. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 178

25 — 30 000
na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu. Procent ugodowo zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 205

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkania
4 2 1 pokojowe dwa składy wydzierżawię czynsz zgóry Wiadomość: ul Matejki 65 a m 1. zdw 97 950

Mieszkanie
pięciopokojowe centrum, dzierżawa, oraz ubikacje na każdy przemysł wydzierżawię. Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 18 214

Trzypokojowe
komfort na Jeżycach wskaże Świercz Słowackiego 27. zdw 19 012

2 pokoje z kuchnią
centrum z meblami odstąpię. — dzierżawa 35 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 915

7
pokojowe mieszkanie na parterze z centralnem ogrzewaniem do wynajęcia zaraz. Słowackiego 38, m. 7. zdw 17 973

Trzy
pokoje, kuchnia, centrum, oddam z powodu wyjazdu. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 18 072

Puszczykowo
blisko dworca 2 pokoje i kuchnia do wynajęcia Oferty Kurjer Poznański zdw 17 982

Trzypokojowe
z komfortem, remontowane, przy Górnej Wildzie, czynsz 2 lata zgóry wprost od gospodarza zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 160

Pokój
kuchnia słoneczne zaraz zwrot kosztów 550 czynsz 40. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 235

Dwupokojowe
kuchnia od gospodarza 500 4 roczna dzierżawa. Biuro Posłańców. Przecznica 1 a. zdw 18 231

Mieszkanie
pokój kuchnia łazienka, umeblowane 90 miesięcznie bezdzietnym Wskaże Kurjer Poznański zdw 18 274

2
pokoje i kuchnia wynajmę, dzierżawa miesięczna 45. (już wolne). Żabikowo. Kolejowa 12 zdw 18 082

Mieszkania
od dwu do siedmiopokojowych wskaże: „Biuro Techniczno-Agrarne". Plac Wolności 9. zdw 18 137

Dwa
pokoje kuchnią z meblami odstąpię. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 18 168

Mieszkanie
7 pokojowe do wynajęcia 1 marca ulica Słowackiego Oferty Kurjer Poznański zdw 19 031

Dwupokojowe
kuchnia wolne — 500 półroczny czynsz wskaże Piotra Wawrzyniaka 32. mieszkanie 2. zdw 19 252

Mieszkanie
7 pokojowe ul Matejki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 278

9 SZUKA MIESZK.

2
pokoje, kuchnia od 1 lutego od gospodarza poszukuję. Warunki do Kurjera Poznańskiego zdw 17 087

Szukam
mieszkania 2 pokoi z kuchnią w śródmieściu, płace za rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn zdw 17 805

Pokój
kuchnia przy Starym Rynku lub Wildzie. Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 942

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego z kuchnią poszukuje osoba samotna z inteligencji na stałem stanowisku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 926

2—3
pokojowego mieszkania blisko Rynku Jeżyckiego poszukuję. — czynsz do 2 lat zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 904

Mieszkania
1—2 pokojowego z kuchnią poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 967

Mieszkania
pokojowego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 979

Pokoju
kuchnią poszukuję zapłacę czynsz kilka miesięcy zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 992

Mieszkania
1—2 pokojowego poszukuje urzędnik państwowy. Dzierżawa pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 233

Mieszkanie
2 pokojowe kuchnia, możliwie w śródmieściu poszukuję, czynsz zgóry. Spieszne oferty „Gwiro", Mostowa 26 zdw 18 118

Poszukuję
pokoju kuchnią rok zgóry — Oferty Kurjer Pozn zdw 18 147

Mieszkania
3 pokojowego i kuchnią, możliwie I. piętro Jeżyce, poszukuję. Oferty pod zdw 18 201 do Kurjera Poznańskiego.

Prośba
wdowa bezdzietna szuka próżnego pokoju wprost od gospodarza za miesięczną dzierżawę. Oferty Kurjer Pozn zdw 18 269

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
5 pokojowe komfortowe mieszkanie (początek Jeżyc) na 3—4 pokoje tejże dzielnicy. Zwrot różnicy czynszu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 927

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Aleje Marcinkowskiego 17a III., prawo. zdw 16 280

Pokój
umeblowany słoneczny, ogrzewaniem Niegolewskich 12, mieszkanie 8. zdw 17 442

Dworcu!
Focha 27 m. 12. zdw 17 392

Frontowy
ładny, przyzwoicie umeblowany pokój, w spokojnem mieszkaniu, wynajmę. Plac Asnyka 4. II. wejście z ulicy, mieszkanie 12. zdw 18 020

Elegancki
umeblowany pianino elektryczność telefon 77-16 zdw 17 484

Pokój
1—2 osobowy. Składowa 12. m. 7 zdw 17 491

Plac Wolności 14 a
mieszkanie 10 Pokój z utrzymaniem elektryczność łazienka. zdw 17 551

Pokój
1—2 osobowy czysty, słoneczny, spokojny z elektrycznością zaraz. Wielkie Garbary 36. m. 22. zdw 92 855

Pokój
dwuosobowy. Małeckiego 37. I., Szymańska zdw 17 763

Fredry 6
mieszkanie 7 zdpw 18 023

Pokój
czysty panom Strzelecka 6. III. lewo. zdw 17 988

Pokój
centralne elektryczność Poznańska 58 a. mieszkanie 6 narożnik Mickiewicza zdw 17 990

Pokój
św Marcin 13 front. m. 11. zdw 17 994

Pokój
umeblowany wolny. Mostowa 37. II prawo zdw 17 995

Spokojny
pokój solidnemu panu. Kochanowskiego 22 Aleksandrowicz. zdw 17 996

Centrum
pokój dobrze umeblowany elektryczność, łazienka wynajmę. — Aleje Marcinkowskiego 17. I. prawo zdw 18 004

Śródmieście
pokój lepszy. Pokoik panience. Kręta 4. II. prawo zdw 18 006

Wspólny
pokój do wynajęcia Strzelecka 30 m. 16. zdw 18 007

Pokój
Focha 36 m 6. zdw 18 008

Pokój
panu. Niegolewskich 1. m. 6. zdw 18 010

Al. Marcinkowskiego 3 b
I piętro pokój na 2 osoby utrzymanie korzystnie telefon łazienka. Bąkowska zdw 18 022

Pokój
czysty ciepły elektryczność. utrzymanie zaraz. Dąbrowskiego 24 mieszkanie 9. zdw 18 025

Niekrępujący
ładny pani w posadzie ewentualnie wspólny. Półwiejska 6 mieszkanie 22 podwórze I. zdw 18 026

Pokój
frontowy. Wierzbięcice 38 mieszkanie 6 zdw 17 935

Pokój
jedno — dwuosobowy z dobrem utrzymaniem Skarbowa 11. m. 4. zdw 17 931

Ładny
dwuosobowy pokój łazienka, kuchnia, osobne wejście. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 924

Pokój
czysty elektryczność telefon. — Pocztowa 29 mieszkanie 11. zdw 17 918

Skromny
pokój z fortepianem Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 17 917

Studentom
pokój z utrzymaniem 100 zł. Ratajczaka 11 a. Polaczek. zdw 17 900

Pokój
paniom samotna wdowa. Św. Wojciech 8 w podwórzu II m. 9. zdw 17 953

Pokój
Matejki 59 mieszkanie 6. zdw 17 968

Dobrze
umeblowany pokój Piekary 8 a. podwórze prawo. IV. m 34. zdw 17 971

Pokój
dwuosobowy. kuchnia. Matejki 45. m. 4 zdw 17 980

Pokój
wynajmę zaraz Szamarzewskiego 26 mieszkanie 3. zdw 17 986

Pokój
dwuosobowy. Łąkowa 16. mieszkanie 9. zdw 18 047

Panienkom
frontowy Strzałowa 3 parter. lewo. zdw 18 046

Pokój
Wielkie Garbary 18. mieszk. 12. zdw 18 045

Eleganckie
Glinkiewiczowa Strzelecka 18. II. wejście Łąkowa. zdw 18 044

Pokój
z wszelkiemi wygodami. Wały Jagiełły 18 mieszk. 7. zdw 18 037

Pokój
wynajmę. Św. Józefa 3. parter. prawo zdw 18 042

Pokój
1—2 osobowy. czysty spokojny. słoneczny z elektrycznością. — Wielkie Garbary 36. m. 22 zdw 18 089

Pokój
niekrępujący światło elektryczne zaraz Bartkowiak. Szewska 15. mieszkanie 10. zdw 18 040

Czysty
pokój elektryczność. Kopernika 8. mieszkanie 9. zdw 18 039

Pokój
panom tanio. Półwiejska 13. mieszkanie 5 zdw 18 036

Dwuosobowy
Piekary 5 II. lewo zdw 18 101

Pokoje
jedno - dwuosobowe panom. — Wierzbięcice 13. mieszkanie 9. zdw 18 099

Czysty
wygodny pokój elektrycznością wynajmę 1 -2 panom. Wierzbięcice 23 II., prawo. zdw 16 663

Pokój
Skryta 1. parter. lewo. zdw 16 662

Pokój
umeblowany małżeństwu lub dwom osobom używaniem kuchni Matejki 6 m. 11. zdw 17 080

Dwuosobowy
Wierzbięcice 11 III., lewo. zdw 18 092

Dwuosobowy
frontowy — Wierzbięcice 31 a mieszkanie 7. zdw 18 090

Pokój
dwuosobowy zaraz. Św. Marcin 5 m. 11. zdw 18 085

Wysoki parter
dwuosobowy inteligentnym. — Wielka 15, m. 5. zdw 18 084

Elegancki
pokój dwom panom. Plac Sapieżyński 5. m. 7. zdw 18 076

Pokój
Wielkie Garbary 36. mieszkanie 8. front. zdw 18 075

Pokój
utrzymaniem, bez. Czesława 15. II., prawo. zdw 18 073

Pokój
dwom panom. — Św. Józefa 6. parter. prawo. zdw 18 071

Pokój
zaraz. Szamarzewskiego 20/22 m. 15. zdw 18 070

Pokoik
osobne wejście wynajme. — 27. Grudnia 16. IV., lewo. mieszkanie 13. zdw 18 069

Niekrępujący
tanio, używaniem kuchni, panience. Kraszewskiego 28. m. 6. zdw 18 068

Pokój
frontowy. Półwiejska 3. mieszkanie 12. zdw 18 063

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 7. I. zdw 18 056

Pokój
Szyperska 15 mieszkanie 3. zdw 18 066

Panienkom
inteligentnym wspólny. Pocztowa 21. I. prawo. zdw 17 808

Pokój
frontowy 1—2 osobowy tanio zaraz lub 1. II. Św. Wojciech 29. mieszkanie 4. zdw 18 158

Inteligenci
pokoje. Aleje Marcinkowskiego 1. II. piętro. 7. zdw 18 157

Klatki
schodowej dla bezdzietnego małżeństwa. Wojciech 30 mieszk. 7. zdw 18 149

Pokój
dla małżeństwa Mostowa 26. w podwórzu 4. wchód m 44. zdw 18 064

Pokój
Wały Królowej Jadwigi 2. m. 1. zdw 18 053

Frontowy
lepszemu panu niedrogi. Szyperska 1. m. 17. zdw 18 052

Pokój
Kochanowskiego 5. mieszk. 9. zdw 18 051

Pokój
czysty Półwiejska 38. I., prawo. zdw 18 050

Pokój
2 inteligentnym panom Długa 3. m 4. zdw 17 984

Pokój
niekrępujący. Chwaliszewo 73. mieszkanie 5 zdw 17 987

Ładny
spokojny elektryczność (ewentl. obiady utrzymanie) tanio zaraz. Różana 4 mieszk. 6. zdw 18 262

Frontowy
umebolwany pokój. osobne wejście panu zaraz wynajmę. Wroniecka 16. II. lewo. zdw 18 016

Pokój
umeblowany dla małżeństwa. Poznańska 27. II front Müller. zdw 17 976

Pokoje
dwuosobowe. pościel pożądana. Romana Szymańskiego 9. m. 8. zdw 18 034/35

Dwuosobowy
jednoosobowy z utrzymaniem, bez Wiadomość Wodna 14. fryzjer zdw 18 130

Pokój
frontowy. niekrępujący Kopernika 3. m. 9. zdw 18 169

Pokój
Zielona 7. I., prawo. zdw 18 200

Pokój
dla panienek u starszej osoby. Dąbrowskiego 43. mieszk. 15. zdw 18 213

Wygodny
balkonowy pokój. Kopernika 6. mieszkanie 11. zdw 18 198

Pokój
2 studentek studentów. Szwajcarska 15 mieszk 4., zdw 18 197

Jedno - dwuosobowy
Szwajcarska 16 mieszkanie 19. zdw 18 230

Żupańskiego
2 a II., prawo. pokój wynajmę. zdw 18 232

Pokoik
Wierzbięcice 53 mieszkanie 7. zdw 18 234

Korzystnie
dwa frontowe ewentl. kuchnia. fortepian. wygody. Niegolewskich 1 mieszkanie 8. zdw 18 236

Pokoik
Frottgera 2 mieszk. 2 zdw 18 238

Pokój
elegancki na dwie osoby, elektryczność. Kozia 23. II. p. rw 4103

25
miesięcznie pokoik czysty. elektryczność Adres Kurjer Poznański Stary Rynek rw 4 109

Pokój
umeblowany do wynajęcia. — Wierzbięcice 30. m 23. zdw 18 164

Jedno-
dwuosobowy Jeżycka 41. m 2. zdw 18 163

Pokój
małżeństwu lub panom zaraz. — Strzelecka 20. III. prawo. zdw 18 176

Pokój
Półwiejska 31. mieszkanie 7. zdw 18 172

Duży
pokój Wielkie Garbary 5, m. 9. zdw 18 170

Pokój
dwuosobowy. słoneczny. elektryczność. utrzymaniem. obiadami bez Grunwaldzka 17. I zdw 18 177

Niekrępujący
dwuosobowy pokój komfortowy. ciepły. Masztalarska 7a I. zdw 18 182

Pokój
panom Kraszewskiego 4. mieszkanie 8. zdw 18 185

Słoneczny
elektryka. Ratajczaka 11a. III., wejście Hauffe zdw 18 187

Pokój
frontowy duży zaraz na dwóch. Poplińskich 2. parter. prawo. zdw 18 216

Pokój
wynajmę. Słowackiego 35, m. 12. zdw 18 211

Frontowy
Podgórna 13. m. 9. zdw 18 209

Panience
wspólny. elektryczność Kantaka 8. mieszkanie 7. zdw 18 240

Gabinet
elegancki. Kręta 7 mieszkanie 9. zdw 18 241

Pokoik
panience Kręta 6. Stasińska. zdw 18 253

Parter
jeden dwuosobowy. elektryczność. Polna 5. mieszk. 7. zdw 18 256

Pokój
dwuosobowy Półwiejska 3. m. 25 zdw 17 947

Pokój
jedno - dwuosobowy. elektryczność. Szwajcarska 14 mieszk. 10. zdw 18 284

Duży
centralne 2—3 osobom (kuchnia). Matejki 51. mieszkanie 7. zdw 18 280

Śródmieście
pokój. Wrocławska 3. mieszkanie 5. zdw 18 129

Pokój
wynajmę. Waliszka, Wybickiego 3. zdw 18 128

Pokój
umeblowany, elektryczność. Łazarz. ul. Kossaka 21. m. 4. narożnik Wyspiańskiego. zdw 18 123

Śródmieście
dla pań. — Wały Kościuszki 7. m. 1. zdw 18 124

Pokój
Szaf. Wybickiego 3. mieszkanie 20. zdw 18 122

Pokój
osobnem wejściem od zaraz. Stary Rynek 41. mieszkanie 3. zdw 18 109

Utrzymaniem
27. Grudnia 9. III. zdw 18 106

Centrum
elegancki duży, utrzymanie, fortepian. Kręta 6. wysoki parter. lewo. zdw 18 111

Panom
wspólny pokój. Św. Marcin 15. mieszkanie 13. zdw 18 146

Pokój
Kozłowska. Focha 38. I. zdw 18 145

Fortepianem
pokój wspólny dla pani. Wojciecha 14/15. m. 7. zdw 18 102

Mały
zaraz. Grunwaldzka 20 a. III., prawo. godz. 3—5. zdw 18 141

Cichy
ciepły. czysty utrzymanie. bez. tylko pani. Siemiradzkiego 2. m. 8. zdw 18 140

Pokój
umeblowany wynajme. Wierzbięcice 30. mieszkanie 8. zdw 18 136

Dąbrowskiego
36. m. 16. pokój panu. zdw 18 131

Elegancki
pokój centralne elektr. wynajmę Poznańska 58. II. lewo narożnik Mickiewicza. jw 2358

Wspólny
pani. panience. Słowackiego 39. III., prawo. jw 2362

Umeblowany
słoneczny pokój Słowackiego 52. mieszk 6 jw 2363

Frontowy
pokój utrzymaniem lub bez. — Prusa 2. m 7. jw 2364

Dwuosobowy
małżeństwu. Poznańska 27, m. 4. jw 2365

Pokój
zaraz. Fr. Ratajczaka 11a, m. 103 jw 2367

Pokój
wysoki parter na dwie osoby zaraz. Masztalarska 7. m. 7. zdw 18 203

Panienkom
pokój zupełnie tanio oddam. — Wolnica 4/5. I lewo. zdw 18 202

Wynajmę
umeblowany pokój zaraz telefon centralne ogrzew., światło elektr. Młyńska 2. m 18 zdw 18 162

Lepszemu
panu od 15 1. 32 Wierzbięcice 6. mieszk. 5. zdw 18 161

12 SZUKA POKOJU

Małżeństwo
bezdzietne szuka pokoju umeblowanego z używaniem kuchni przy inteligentnej rodzinie Oferty Kurjer Poznański zdw 17 999

Poszukuję
pokoju jednoosobowego. blisko Uniwersytetu Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 14 021

Dwóch
pokoi (mniejszych) niekrępujących. elegancko umeblowanych Puszczykowo lub okolica poszukuje pani Zgłoszenia cena Kurjer Poznański zdw 17 981

Pokoju
fortepianem szukam. — Oferty Kurjer Poznański zdw 18 086

Śródmieście
jeden lub dwa umeblowane. ciepłe, spokojne. zupełnie niekrępujące. światło elektryczne. szuka od 1 lutego urzędniczka. własna bielizna. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 065

Poszukuję
cichego nieprzechodniego, niekrępującego pokoju. Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 18 173

Przyjezdny
miłego pokoju klatki schodowej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 105

Poszukuję
pokoju niekrępującego, dobrze umeblowanego, w okolicy Mostu Teatralnego. Oferty Kurjer Poznański jw 2359

13 LOKALE

Sutereny
160 m kw Grochowe Łąki 5 do wynajęcia Zgłoszenia J. Glinka. Wrocławska 26/30. zdw 16 988

Skład
do wynajęcia obok P. K. O. Dąbrowskiego 4, gospodarz. zdw 16 426

Przemysłowa
obszerna ubikacja parterowa do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 147

2—3 pokoi
na biura I. ptr. Aleje Marcinkowskiego do wynajęcia. Spieszne oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 17 911

Ubikacje
suche, jasne, siła, światło Łazarz zaraz. Wiadomość Kanałowa 13. portjer. rw 4 053

Skład
do wynajęcia. Zgłoszenia Dąbrowskiego 3. I. mieszkanie 8. zdw 18 013

Poszukuję
ubikacyj na warsztat parter lub sutereny. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdw 18 054

Poszukuję
składu od gospodarza. Oferty z dokładnemi warunkami Kurjer Poznański zdw 18 060

14 DZIERŻAWY

Warsztat
kołodziejski także na inny cel elektryczność maszyny wydzierżawię. Medlewski. Poznań. Karwowskiego 12 zdw 15 600

Zadzierżawię
400—600 mórg dobrej ziemi. — Warunki Kurjer Pozn zdw 17 820

Poszukuje
się dzierżawy dworu z ogrodem i kilku morgami roli (resztówka) najchętniej w pobliżu Poznania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 697

Piekarni
w Poznaniu poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 932

Skład
z dwoma pokojami i kuchnią nadający się na każde przedsiębiorstwo w mieście powiatowem wydzierżawię. Gimnazjum w miejscu Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 961

Warsztaty
garaże przy Mostowej do wydzierżawienia. Globisz Kwiatowa 4. zdw 18 011

Dom
cztery pokoje przynależytościami ogrodem małem mieście blisko Poznania wydzierżawi właściciel. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 107

Autobus
wydzierżawię za dzienną opłatą. Oferty Kurjer Pozn zdw 18 1[illegible]7

Szukam
dzierżawy majątku od 400—800 mórg. Warunki wyszczególnione Kurjer Poznański zdw 18 142

15 UZDROWISKA

Krynica
centrum pensjonat Dr. Łazarskiej, pokoje komfortowe ciepłe, z wykwintnem, obfitem utrzymaniem 10 zł. zdw 10 485

16 OSOBISTE

2 panie
jadące wtorek 12. I. ósma wieczorem, czwórka na Łazarz, zechcą łaskawie umożliwić zapoznanie 2 panom, wysiadającym przy gimnazjum Mickiewicza. Łaskawą wiadomość uprasza się pod zdw 17 854 do Kurjera Poznańskiego.

Unieważniam
książeczkę wojskową Szulczewski Stanisław plutonowy rez. Szamarzewskiego 27. zdw 17 937

Unieważniam
dowód osobisty 1851. Helena Reimschüsslówna. zdw 17 898

J. H.
oczekuję wiadomość — do Kurjera Pozn. pod zdw 18 091

Skradziony
dowód osobisty na nazwisko Franciszek Musiał. Dąbrowskiego 50. unieważniam zdw 17 891/2

75 gr
Manicure. Kramarska 27. I. rw 4107

Leńciu
szkoda Twoich, takie ładne. A. zdw 18 171

22 ROZMAITE

Chiromantka
wykłada karty. Kwiatowa 9, mieszk. 14, podwórze I. zdw 17 624/5

1,60
koszula strojna dzienna damska, nocna od 4.90; pantalony jedwabne od 2.90; pantalony jedwabne wełna od 6.90; — czysto wełniane od 6.90; halki jedwabne do sukien balowych od 4.90; halki jedwabne z ładnem wstawieniem od 6.90; szałe białe jedwabne od 1.95. Wybór w bieliźnie niebywały. Trykoty zimowe damskie, męskie, dziecięce w wielkim wyborze po cenach znacznie zniżonych poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3. Pw 9 844-1,11

Obiady
kresowe na maśle. Kantaka 8/9, brama prawo. III. zdw 18 002

Pończochy
nadróbki najtaniej. Strzelecka 6, m. 12. zdw 18 029

Wózki
dziecięce i budki obciąga ceratą, reparuje lakieruje, kółka, gumy na składzie. Razer. Szewska 11. zdw 17 909

Podatkowe
reklamacje, wnioski, wynagrodzenie wypadku skutecznym. Tytkowski. Strzałowa 4. m. 8. zdw 17 959

Chiromantka
wykłada z kart. Seweryna Mielżyńskiego 22 mieszk. 8. zdw 18 038

Kostjumy
maskowe oryginalne wypożycza św. Marcin 34. II. zdw 18 114

Dziecko
oddam na własne bez obopólnego wynagrodzenia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 212

Chiromantka
przyjezdna, przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze z rąk, kart Romana Szymańskiego 8, podwórze parter, lewo przy Placu Świętokrzyskim. zdw 18 207

Filet
wykonuję akuratnie tanio i naprawę firan oraz wszelką bieliznę do szycia. Grobla 27, m 22. zdw 18 193

Obiady
kresowe smaczne. Wały Zygmunta Augusta 1. mieszkanie 8. zdw 18 263

Piękne
kostjumy maskowe wypożycza „Fémina". Fredry 3. zdw 18 127

Maskowe
kostjumy najtaniej wypożycza Szymańska. Nowa. wchód Murna 2. zdw 18 125

Wypożycza
modne ubrania frakowe i smokingowe korzystnie. Ul. Nowa 1. I piętro zdw 18 242

Krawcowa
szyje szybko, tanio. Kramarska 27, podwórze, mieszkanie 17. zdw 18 143

23 OŻENKI

Po krótkim flircie
poślubi panią o wysokiej kulturze duchowej szlachetną, przystojną niezależną finansowo — pan lat 37, sympatyczny poważny, łagodnego usposobienia, na wyższem stanowisku urzędniczem. Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 16 611

Poznam
starszego kulturalnego towarzysza. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 894 Cel matrymonjalny.

Znajomości
panów na dobrem stanowisku szuka miła, wykształcona, przystojna, blondynka lat 36 posag około 15 000 zł. Cel matrymonjalny Poważne oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 027

Kawaler
kupiec samodzielny lat 26 z braku znajomości poszukuje panny do lat 24. Cel matrymonjalny. Poważne zgłoszenia z fotografją Kurjer Poznański zdw 17 966

Urzędnik
uniwersyteckie wykształcenie, lat 28, wyższe stanowisko (500 złotych miesięcznie) poślubi pannę młodą, zgrabną, reeligijną do lat 25. Oferty Kurjer Pozn zdw 18 048

Dobrze
wyjdzie zamąż każda z pań, udając się do biura „Przyszłość", Poznań Pamiątkowa 9. zdw 16 688/9

Panna
lat 28, dobrego charakteru, posiadająca wyprawę i umeblowanie, pragnie wyjść zamąż. Panowie na stanowiskach raczą złożyć swe oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego pod zdw 18 225

24 NAUKA

Szkoła tańców Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 Kursy złotych 10. Pw 9 830-47.72

Akademja Tańców Wituszkowskich „Rumba"
nowe komplety tanio. Ratajczaka 9. Pw 10 173 53.99

Rodowity Anglik
świeżo przybyły udziela lekcyj prywatnych i zbiorowych języka metodą przyspieszoną Zgłaszać się ul. Mickiewicza 28 mieszk. 6. zdw 15 360

Tańce nowoczesne, narodowe, sceniczne wyucza artystycznie Baletmistrz Szczurek
Dom Rzemieślniczy. Ratajczaka. zdw 16 957

Tłumaczenia
na francuskie angielskie, niemieckie polskie wykonuje przepisuje na maszynie lekcje Spandowska Aleje Marcinkowskiego 24 m. 31, od 3.30—5. nw 7 341

Szkoła Tańca Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy Ceny zniżone Zielona 3 Pw 9801-52.24

Udzielę
lekcji za pokój, lub obiady z ewentualną dopłatą Specjalność matematyka, fizyka, wszystkie przedmioty do kl. 6. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 271

Tanie kursy tańców
Waxmann — Opaliński. 27 Grudnia 19. m. 9. zdw 17 868

Korepetycyj
udzielam. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 017

Francuski
konwersacja Przygotowanie matury. (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdw 17 885

Księgowość
stenografja polska niemiecka, rachunki. Ogrodowa 1[illegible] II zdw 17 [illegible]

Udzielam
lekcyj robót ręcznych wszelkiego rodzaju i wykonuję takowe na zamówienie. Sedlaczkowa. Pl. Wolności 8, mieszk. 10. zdw 16 320

Ola Antoszewska
Nowe kursy tańców Rumba. — Lekcje prywatne. Zielona 3. Pw 10 183-2,49

Udzielam
lekcji francuskiego, konwersacji bardzo tanio, również po domach. Adres Kurjer Pozn. zdw 18 204

„Rumbę“ Szkoła tańców Modernistycznych Jarosława Średzińskiego
wyucza w jednej lekcji prywatnej Strzelecka 3. zdw 17 768

25 MUZYKA

Orkiestry
salonowo-jazzowe noweczesne instrumenty (acordeon, saksofony, zuzafon) na bale, zabawy poleca Jankowski, Plac Wolności 17. zdw 17 084

Lekcyj
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka. Słowackiego 21. II. zdw 71 991

Pianino
oddam w dzierżawę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 897

Pianino
wypożyczę zaraz. Zgłoszenia cukiernia, Półwiejska 30. zdw 18 138

26 ROZRYWKA

Kino Wilsona, Łazarz
„Indyjski grobowiec“ II. serja i zakończenie zdw 17 906

Miło
spędzisz czas „Paryżanka“. Półwiejska 30 Koncert harfowy. zdw 19 139

Kino Tęcza
wyświetla: Wszystko na sprzedaż prócz serca. zdw 19 190

Kino Roxy
Muzułmanka zdw 18 165

Kino „Harfa“
Łazarz. Focha 23. Macista Imperator. zdw 18 277

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Piekarski
pomocnik z kilkuletnią praktyką pracujący samodzielnie poszukuje pracy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 459

Krawcowa
solidna poszukuje jakiejkolwiek posady w Gdyni bardzo skromne wymagania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 487

Ogrodnik
samodzielny 10 lat praktyki poszukuje posady zaraz lub 1. 2. Łaskawe zgłoszenia prosze skierować do ekspedcji Kurjera Pozn. zdw 17 569

Osoba
inteligentna, nawskroś uczciwa i sumienna, znająca się na dobrej kuchni, dobremi poleceniami, poszukuje posady zarządczyni gospod. od 1 lutego lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 682

Handlowiec
kawaler z kaucją 3 000 szuka posady branża miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdp 17 481

Stelmach
z własnemi narzędziami poszukuje posady od 1. 4. 1932, wykonuje prace kołodziejską, ciesielską i stolarską, najchętniej na wiekszy majątek. — Kuchta Antoni majt. Olszyna, pow. Ostrzeszów zdw 17 683

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Hai Tang“.
Aurora: Tarzan wśród małp.
Colosseum: „Niebieski motyl“.
Corso: „Dziewica Orleańska“
Edison: „Tajemnica Cytadeli w Dęblinie“.
Harfa: „Maciste Imperator“.
Kapitol: „Gniazdo miłostek“
Metropolis: „Wiosenna miłość“.
Nowości: „Gdy w kobiecie miłość się budzi“. Na scenie rewja „100-procentowy mężczyzna“.
Orzeł: „Dwie ostatnie minuty“.
Odeon: „Monte Carlo“.
Renaissance: „Zdobycie Bastylji“.
Roxy: „Muzułmanka“.
Słońce: „Trader Horn“.
Tęcza: „Wszystko na sprzedaż prócz serca“.
Wilsona: „Indyjski Grobowiec“, II serja.

Ogrodnik
młodszy, samotny z dobremi poleceniami poszukuje posady w majątku lub większem ogrodnictwie jako pomocnik. Łaskawe zgłosz Stanisław Sałata Więckowice, poczta Dopiewo powiat poznański zdw 17 836

Mężatka
młoda w krytycznem położeniu poszukuje dobrej posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 838

300 — 400
kaucja, obejmę posadę ekspedjenta, bufetowego, cappera lub bufet na rachunek. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 461

Szofer strzelec
który objąłby obowiązki pisarza, poszukuje posady samotnego. — Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 17 688

Panienka
lat 19, posiadająca średnie wykształcenie, poszukuje posady jako bona wychowawczyni do dzieci, na wsi lub w mieście. — Może także pomagać w pracy biurowej. Łaskawe oferty A. Suchomska Kwieciszewo pow. Mogilno. zdw 17 700

Biuralistka
z kilkoletnią praktyką, maszyna, księgowość, język niemiecki bez środków do życia, zwraca się z gorącą prośbą do pp. pracodawców o łaskawe zaofiarowanie posady choćby za skromnem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 16 598

Stenotypistka
polsko - niemiecka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdp 17 922

Panna
skromna poszukuje posady do samotnej osoby lub do dziecka zna szycie i robótki ręczne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 993

Sierota
ukończyła 5 klas szkoły wydziałowej, zna szycie i wszelkie robótki szuka posady do dzieci lub innej. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 17 648

Ogrodnik
poszukuje posady samodzielnej, kawaler 8 letnią praktyką od 15. 1. 32 lub każdego czasu. Proszę zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 489

Praczka
szuka prania w lepszych domach Oferty Kurjer Poznański zdw 19 000

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty Kurjer Poznański zdw 18 003

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego od 1 lutego najchętniej gdzieby się mogła wyuczyć szycia. Świadectwa dobre i długoletnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 015

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem od 15 stycznia Oferty Kurjer Poznański zdw 19 019

Inteligentna
panienka z dobremi świadectwami przyjmie posadę wychowawczyni, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 18 024

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady na wsi do wszelkich prac domowych — znająca się na wszelkiem chowaniu drobiu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 884

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 889

Posady
urzędnika gospodarczego lub gospodarza w mniejszej majętności poszukuje rolnik z ukończoną szkołą rolniczą i praktyką zaraz lub od 1. 4. 32 Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 940

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi do wszystkiego, z długoletniemi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 920

Technik
budowlany z praktyką w przedsiębiorstwie szuka posady 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 907

Ogrodnik
kawaler lat 29, biegły wszechstronnie 11 lat praktyki poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 901

Polecam
gospodynie dworskie, hotelowe, kucharzy, panny służące, bony. Lewandowska, Aleje Marcinkowskiego 16. zdw 17 948

Rządca
kawaler, 10 letnią praktyką w intensywnych majątkach z średnią szkołą rolniczą zamiłowany rolnik i hodowca przyjmie stałą posadę od 1. 4. lub wcześniej. Referencje dobre. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 985

Dziewczyna
lat 20, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 952

Rutynowana
stenotypistka polsko-niemiecka, siła samodzielna poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 954

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 955

Dziewczyna
z porządnej rodziny poszukuje posady z dobremi świadectwami władająca także językiem niemieckim. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 983

Młodsza
dziewczyna poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 097

Wolontarjuszka
fryzjerska poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 098

Poszukuję
pokoju za posługę. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 095

Poszukuję
posady za wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 365

Dwie
dziewczyny ze wsi poszukują zaraz posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 067

Dziewczyna
inteligentna, pracowita, zna szycie, robótki sprzątanie poszukuje posady pokojowej, do dzieci lub do wszystkiego, może być przychodnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 156

Dziewczyna
z prowincji zna wszelką pracę szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 155

Szukam
posady jako kucharka najchętniej do bezdzietnego małżeństwa 15. I. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 151

Kucharka
czysta i uczciwa poszukuje posady 15. 1 Oferty Kurjer Poznański zdw 19 150

Dziewczyna
wiejska, religijna poszukuje posady zaraz do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 061

Dziewczyna
z porządnego domu poszukuje posady do lekkich prac domowych lub do dzieci Oferty Kurjer Poznański zdw 17 957

Gospodyni
lat średnich zaufana, czysta z dobrem gotowaniem do wszelkich prac domowych szuka posady samodzielnej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 744/5

Posługaczka
poszukuje posługi na po południu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 062

Służąca
potrzebna Jackowskiego 25. m. 4. jw 2361

Posługaczka
potrzebna zaraz Janasik, Szamarzewskiego 11. jw 2360

300 zł
kaucji lub nagrody za uzyskanie jakiejkolwiek posady poszukuje kupiec budowniczy Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 258/9

Wychowawczyni korepetytorka
inteligentna, 4 klasy seminarjum nauczycielskiego, muzykalna, język niemiecki, z praktyką, poszukuje posady wychowawczyni, towarzyszki lub sekretarki osobistej 1 II 32 względnie później. Zna szycie gospodarstwo domowe, może wyręczyć panią domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 221

Maszynista - kowal
z prawem kucia koni poszukuje posady zaraz lub później. Dziesięcioletnia praktyka. Wykonuje wszelkie reparacje maszyn parowych świadectwa bardzo dobre. Zgłoszenia Władysław Krakowiak, Swornegacie, u p. Pasieki, powiat Chojnice. zdw 18 224

2 000 zł
dam za otrzymanie stałej posady bankowej. Piśmienne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 228

Dziewczyna
uczciwa czysta z dobremi świadectwami, gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 229

Gospodyni
wiek starszy, sumienna, zaufana, znająca wykwintną kuchnię, pieczenie, zaprawy, pranie, prasowanie i szycie poszukuje samodzielnej posady. Oferty Kurjer Pozn. rw 4101

Starsza
spokojna, uczciwa, dziewczyna wiejska poszukuje posady z praniem, gotowaniem średniem w skromnym domu ewentl. posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 246

Prasowaczka
poszukuje posady w prasowalni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 175

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 174

Dziewczyna
poszukuje posady dobrem gotowaniem i świadectwami zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 183

Posługi
na cały dzień z praniem i gotowaniem poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 19 239

Panienka
z porządnej rodziny szuka posady jako uczennica do gotowania, najchętniej przy kucharzu. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 255

Fryzjerka
poszukuje posady lub stałej wypomóżki. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 108

Przedstawicielstwa
poszukuje kupiec dobrze zaprowadzony u klienteli na woj. poznańskiem i pomorskiem, z branży galanteryjnej lub artykułów męskich. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 18 104

Biuralistka
początkująca, pisząca na maszynie, oraz znająca stenografję, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 133

Dziewczyna
wiejska, z samodzielnem gotowaniem dobrze polecona poszukuje posady od 16. 1. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 18 208

Służąca
młoda, czysta, uczciwa poszukuje posady do wszystkiego zaraz — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 206

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem do 2 osób szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 17 495

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem i praniem szuka posady od 1. 2. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 615

Służąca
młodsza szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 611

Fryzjerka
przyjmie wypomóżkę w soboty. Adres Kurjer Pozn. zdw 17 831

200 zł kaucji
dam za posadę w restauracji składzie kolonjalnym lub kelnera Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 503

Dziewczyna
do wszystkiego z szyciem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 587

Dziewczyna
dobrem gotowaniem długoletniemi świadectwami poszukuje posady od 15. lub 1. II Oferty Kurjer Poznański zdw 17 588

Gospodyni - kucharka
z hodowlą drobiu poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 518

Urzędnik gospodarczy
lat 37 żonaty poszukuje od kwietnia posady pod dyspozycję lub za podwórzowego albo samodzielnego włodarza 13 lat praktyki wzorowych majątkach — pierwszorzędne referencje. Zgłoszenia Szukalski Rawicz, Kolejowa 34 zdw 17 075 6

Sierota
poszukuje posady kasjerki lub ekspedjentki za skromnem wynagrodzeniem Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 580

28 WOLNE MIEJSCA

Urzędnik
gospodarczy, kawaler z dłuższą praktyką samodzielną pod ogólną dyspozycję, urzędnik gospodarczy młodszy kawaler z praktyką w podwórzu i polu pod szczegółową dyspozycję, oraz praktykant gospodarczy z ukończoną szkołą rolniczą potrzebni od 1. 2. 1932 na majątek ca 1 700 mórg ziem żytnio-buraczanej pod pługiem Zgłoszenia nieuwzględnione bez odpowiedzi, panów pilnych i o skromnych wymaganiach, z życiorysem, odpisem świadectw, podaniem żądanego wynagrodzenia przy wolnem utrzymaniu Kurjer Pozn. zdw 17 191

Służąca
pilna polecona. Adres Kurjer Poznański zdw 17 895

Fortancerka
młoda przystojna potrzebna zaraz na wyjazd Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 17 583

Bieliźniarkę
dzielną z mereżkowaniem w dom poszukuję. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 17 596

Służąca
do wszystkiego, z świadectwami potrzebna zaraz. Zgłoszenia Dąbrowskiego 14. m. 15 między godziną 5—7. zdw 17 769

Większe
przedsiębiorstwo elektryczne poszukuje agentów do sprzedaży silników elektrycznych prądu zmiennego i stałego. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 539

Adresowanie
kopert oddaje poważna firma inteligentnym do domu. Dochód 150—200 zł miesięcznie. — Jan Klawczyński, Warszawa skrytka 571. Pw 10 164-62.2

Potrzebna
zaraz elewka z roczną praktyką do pomocy gospodyni na wiekszy majątek na Pomorzu Zgłoszenia z odpisem świadectw Kurjer Poznański zdw 17 699

Krawcowa
z dobrym krojem na suknie i płaszcze potrzebna w dom zaraz. Oferty proszę złożyć w Kurjerze Poznańskim pod zdw 17 938

Uczeń
z porządnej rodziny może się zgłosić. Siodlarnia, Razer, Szewska 11. zdw 17 908

Elewa
młodszego absolwenta Miejskiej Szkoły Handlowej przyjmie Wydział Gospodarczy Bratniej Pomocy U P Wały Leszczyńskiego 6. Zgłoszenia w piątek 15—16. zdw 17 902

Nowość
Poszukujemy kilku inteligentnych panów
dla nowo bezkonkurencyjnego artykułu. Konjunktura — mimo kryzysu bo każdy dom polski jest interesentem. Zgłoszenia u Dyr. Bauera, ul. Pocztowa 31 a m 4, wysoki parter Od godz. 10—12 i 2—3. Pp 10 179-2.53

Dziewczyna
wiejska uczciwa z gotowaniem może się zgłosić. Gen. Umińskiego 24, mieszk. 9 godz 19,30—21,30 zdw 18 100

Chcesz
otrzymać posadę? wyucz się księgowości, stenografji, pisania maszyną Wpisy codziennie Postęp, Plac Sapieżyński 3 a zdw 17 969/70

Wspólnik
lub szofer - wspólnik z gotówką 2—3 000 zł potrzebny Gwarancja zapewniona Oferty Kurjer Poznański zdw 17 978

Akwizytorzy
ogłoszeniowi, małe zabezpieczenie potrzebni. Skarbowa 14, mieszkanie 5. godz 10—13. zdw 17 972

Potrzebna
dzielna ekspedjentka z branży rzeźnickiej. Św. Marcin 4. zdw 18 251

Chłopiec
do sprzedaży papierosów powyżej lat 16 cie. Zgłoszenia: godzina 7—8 wieczór. „Adria“ Aleje Marcinkowskiego 23. zdw 18 257

Przyjmę
panienkę do składu kaucja 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 261

Fryzjer
z ondulacją potrzebny. Zgłoszenia Rybaki 19. m. 18. od 7 wieczorem zdw 18 043

Ekspedjentka
potrzebna samodzielna z kaucją (cukierki). Oferty Kurjer Poznański zdw 18 059

Posługaczka
uczciwa z dobremi poleceniami potrzebną zaraz Mickiewicza 1, m 10, od godz. 13—14. zdw 18 077

Dziewczynę młodszą
do wszystkiego troje dzieci od 1 lutego, Łukaszewicza 2, m. 6. zdw 18 083

Samodzielna
maszyniarka ręczniarki potrzebne, konfekcja damska, Górna Wilda 119, m. 2. zdw 18 087

Książkowa
bilansistka praktyka na parę godzin dziennie potrzebna — Zgłoszenia odpisem świadectw, pretensji Kurjer Pozn. zdw 18 057

Dziewczyna
młodsza czysta do pomocy pani domu potrzebna Wejman, Kościelna 24 zdw 18 113

Służąca
potrzebna z własną pościelą — Mazurkiewicz ul Żórawia 11. zdw 18 115

Posługaczka
z praniem zaraz potrzebna. Mostowa 14a, m 16. zdw 18 116

Filet
gruntownie wyuczam. Opłata 10 zł Malowania na tkaninach „liworyzacji“ wyuczam w krótkim czasie. Opłata 10 zł. Sosińska, Matejki 57, parter lewo, telefon 62-70 zdw 18 148

Dziewczyna
do dzieci nie niżej lat 20, może się zgłosić. Górna Wilda 42, mieszk. 7. zdw 18 132

Kasjera (kę)
przyjmie zaraz zaprowadzone przedsiębiorstwo, potrzeba 1.000 złot. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 243/44

Pokojowa
potrzebną zaraz. Skarbowa 21, mieszkanie 2 Zgłoszenia 5—7. zdw 18 189

Potrzebna
zaraz dobra kucharka do wszystkiego do 2 osób Zgłoszenia od 4 do 7. Działyńskich 6. I., m. 5. Świadectwa wymagane zdw 18 184

Chłopak
do posyłek może się zgłosić. K. Kuczyński i S-ka. Wodna 13. I. rw 4104

Podróżujący
odwiedzający składy delikatesów, dobrze zaprowadzony mógłby przyjąć łatwo sprzedażny artykuł na prowizję Łaskaw zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 196

Dziewczyna
z gotowaniem i do wszelkiej pracy domowej potrzebna od 15 stycznia. Zgłoszenia plac Nowomiejski 5 mieszk 5. zdw 18 191

Książkowy zbożowiec
potrzebny od 1 marca br. jako członek zarządu, znający dokładnie książkowość w spółdzielniach rolniczo-handlowych z podaniem warunków. Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi Zgłoszenia: Prezes Rolnika w Wolsztynie Wolsztyn. zdw 18 227

Dla
bezrobotnej inteligencji stały poboczny, wysoki zarobek bezrobotnym studentom (tkom) narodowcom, posiadającym znajomość w Poznaniu zapewniony, bez kaucji, ryzyka straty czasu (można jednocześnie spełniać inne obowiązki) bez narażenia honoru. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 254

Kapitalistę
do intratnego, zaprowadzonego przedsiębiorstwa w Poznaniu 15—20 000 złotych przyjmę. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 260

Dobrze prosperujący
skład zabawek i galanterji
w Grudziądzu, z powodu śmierci **do sprzedania.** Przynależne mieszkanie, tania dzierżawa. Do przejęcia potrzeba zł 10—15 000. Inf. udziela zw 12 817
L. Weiss, Grudziądz, Plac 23 Stycznia nr. 31.

Humor zagraniczny

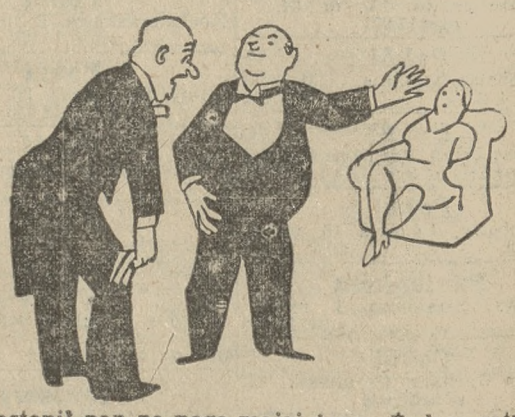

— Nastąpił pan na nogę mojej żony. Żądam satysfakcji!

— Bardzo chętnie. Tam właśnie siedzi moja żona. Niech pan jej stąpnie na nogę i będziemy skwitowani!

(London Opinion). S. F.

Przedpłata na styczeń 1932 za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża, do wydania wieczornego „drobne“ do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O Poznań nr. 200 149.